

Dombóvár országgyűlési képviselői
1848 – 1945 között.

1.

Tolna megyében 1848-ban az alábbiak szerint határozták meg a követválasztási kerületeket:

Szekszárd

Bonyhád

Paks

Kölesd

Pincehely

Szakcs

A sakcsi, majd 1914-től a dombóvári választókerület országgyűlési képviselői a következők voltak:

1. meszlényi Simon Rudolf Mihály 1848 – 1849.
2. ürményi Ürményi József 1861. 1865 – 1867.
3. cséri Cséry János 1867 – 1868.
4. jobaházi Dőry János 1869 – 1872.
5. jobaházi Dőry József 1872 – 1875.
6. bonyhádi Perczel János 1875 – 1878.
7. báró csanakfalvi Láng János 1878 – 1881.
8. Kammerer Gusztáv 1881 – 1883.
9. jobaházi Dőry Béla 1883 – 1884.
10. Csúzy Pál 1884 – 1887.
11. Dr. Kammerer Ernő Négy ciklusban volt képviselő 1887 – 1892 – 1896 – 1901.
12. verbói Szluha János 1905 – 1907.
13. Hainrikffy Pál 1907 – 1910.
14. verbói Szluha Pál 1910 – 1918.
15. őrnagy Pallavicini György 1920 – 1926. és 1931 – 1935.
16. Dr. Éry Márton 1926 – 1931.
17. Dr. Rajniss Ferenc 1935 – 1939 és 1939 – 1944.

meszlenyi Simon Rudolf Mihály

(Kisszékely 1807. január 23. – Szekszárd 1889. november 24.)

Simon Rudolf életpályája összefügg a nemzet százados aspirációinak megvalósításával. Majd egy századot élt hazájának, a közügyeknek. Nem várt kitüntetésekre, melyeket küzdelmes, viszontagságteljes pályáján méltán kiérdemelt volna. Megmaradt lelkében, szívében a közélet szerény harcosának, kit mindenütt tisztelet, becsülés övezett.

Kisszékelyen született 1807. január 27-én. Édesapja Simon Ferenc, édesanyja Svidzer Katalin.

Alsóbb iskoláit házi nevelő segítségével Kisszékelyen és Simontornyan végezte. A felsőbb iskoláit Győrött és Temesváron teljesítette, a jogi tanfolyamot pedig Pesten 1825-ben fejezte be. Iskoláit mindig jeles eredménnyel végezte, csak egyszer volt 2-ik eminens. Akkor szigorú, de nagy műveltségű apja nem ült vele egy asztalhoz. Kitűnő nevelésben részesült, már a szülői házban oltották bele a nemes érzelmeket, melyekkel később a közügyeknek oly kiváló szolgálatokat tett. A tehetséges ifjú a legelőkelőbb körök előtt kedvelt és szeretett volt. Így jogi tanulmánya befejezése után 1825-28-ig Pesten Majláth György vette maga mellé, ami az akkori időben a legnagyobb kitüntetés volt. Kortársai előtt már ekkor is kiváló tekintélynek örvendett.

1828-ban elnyerte az ügyvédi diplomát. Ezt ugyanazon év július 16-án hirdették ki Temes vármegye közgyűlésén és egyúttal megválasztották megyei alügyésznek, mely állását 1832-ig viselte. Ezután visszatért megyéjébe, mert 1832-ben a simontornyai járás tiszteletbeli szolgabírájává választották. 1840-48-ig pedig ugyanazon járás főszolgabírája volt.

1848-ban a szakcsi választókerület követte választotta a debreceni országgyűlésre, ahol aztán tere nyílt tehetségének, rokonszenves egyéniségének szélesebb körben való megismertetésére. A reformkorszak és a szabadságharc legkiválóbb embereivel szoros barátságban volt. Iskolatársai voltak: Bezerédj István, Csapó Vilmos, Dőry Gábor, Deák Ferenc, utóbbival több éven át együtt lakott. A megye vezér férfiai: Stankovánszky Imre, Bartal György, Perczel Béla legbensőbb barátai közé számítottak. A szabadságharc alatt Kossuth kormánytanácsosa volt. A szabadságharc emlékét teljes életén magán hordta.

A szabadságharc leverése után Simon Rudolfnak is bujdosnia kellett. Kezdetben mézároslegénynek adta ki magát és Erdélyben rejtőzködött. Később hazatért Tolna megyébe, ahol találkozott Bartal Györggyel, Bezerédj Istvánnal és Fördös Istvánnal. Mivel keserves bujdosásukat már bajosan folytathatták, elhatározták jelentkeznek Haynaunál, ha vérpad vár is rájuk. Felmentek Haynauhoz, de az előszobájában megállította egy őrnagy, kinek korábban Debrecenben, mikor ott fogságban volt, Simon Rudolf kölcsönzött 50 forintot. Közölte velük, hogy ne jelentkezzenek, mert a biztos halál vár rájuk. Később értesítette őket amikor már jelentkezhetek Haynaunál, aki szabadon bocsátotta őket.

Az 1850-es évek végéig Tolna megyében tartózkodott. 1860 októberében Tolna megye helyettes törvényszéki elnökévé választották.

3.

1861. után a Schmerling korszak kezdetével visszavonult a közélettől és tolnanémedi birtokán tartózkodott. Ez időben Deák Ferenc többször meglátogatta Némedi házában.

Az alkotmányos élet újraéledése után 1865-ben Tolna vármegye II. alispánjává választották, majd 1872-ben törvényszéki elnökké nevezték ki. 1882. július 7-ig az igazságszolgáltatás ügyeit vezette, mindenki tisztelete által övezve, és ekkor nyugdíjba vonult.

Utána is Szekszárdon lakott, ahol néha sétái közben lehetett látni a visszavonultan élő Simon Rudolfot. A halála előtti időben veszítette el testi erejét, de szellemi erejének végig birtokában volt.

1889. november 24-én hunyt el Szekszárdon.

(Forrás: Szekszárd Vidéke 1889. november 27. (9. évfolyam 58. szám p. 1. ADT) és az alább közölt cikkek és írások)

1889	Joseph	Parentes	Januarius 807.	Minifce?
	James.	Mate Nefke	Franko Janos	Bernardus M. King Adm.
		Dottos Jali.	Julio Mone.	infantes Dorochid.
	Rudolph	Francis Simon	Michael Janos	Adam?
	Michael.	Cath. & Switzer	Donfor Brui. & Januarius	
			Anna Gey Confort	
	Joseph.	Stanford Janos	Donfor Brui. & Januarius	
		Dech. Mone.	Donfor Brui. & Januarius	

Simon Rudolf születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Kisszékely – Egyházi anyakönyvek)

1889	Pal, Rohonvi József	Szekszárd	Ok.	
1889	Lucia, Erdélyi Eva	505.	%	előjegyzés
1889	Simon Rudolf anyja	1641	fi	Aggkor
1889	Eller, Mikály Károly	Wasspáls	Ok.	
1889		Korhán	is	rethas

Simon Rudolf halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Szekszárd – Egyházi anyakönyvek)

4.

Az idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Képviselőházi jegyzőkönyvek 1849. április 27. és május 05. (pp. 229-230. és 237. ADT)

1032. Távozásra engedelmet kértek a következő képviselők:

Topler Simon, Marosvásárhelyi képviselő, négy hétre,

Hevesi Bertalan, gömörmegyei képviselő, egy óra,

Majercsák Márton, árva bobrói kerület képviselő, egy óra,

Plechl József, Torontálmegyei képviselő, orvosi rendeletből fordót használándó, négy hétre,

Simon Rudolf, tolnai képviselő, négy hétre,

Zsitvay József, képviselő négy hétre. Kiknek a ház a kért engedelmet megadta.

1065. *Simon Rudolf* képviselő, ki elnöki engedelem mellett nyolcz napra az országgyűlési helyről eltávozott, s a dunán való átmenetel tiltva lévén most Pesten néhány napig vesztegelni kénytelen, a kapott engedelmet még 14 nappal meghosszabíttatni kéri.

Miután *Simon Rudolf* képviselő előbbi folyamodására a ház 1032. sz. a. határozata szerint már 4 hétre kapott engedelmet, szükségtelenné vált a nyert nyolcz napi távollételt számára tizennégy nappal meghosszabítani.

Tolnamegyei Közlöny 1879. január 19. (7. évfolyam 3. szám p. 2. ADT)

Az elöljáróság választása Szegzárdon szép rendben folyt le. Eredménye a következő: bírák: Nagy József Mizser, Praymayer József, tanácsosok: Angyal Ferencz, Cziráky János,

Választott képviselőtestületi tagok: Grósz Ferenc, Bekes István, *Simon Rudolf*,

Tolnamegyei Közlöny 1879. december 14. (7. évfolyam 50. szám p. 188. ADT)

Simon Rudolf törvényszéki elnök úr, mint részvétellel halljuk, a sikamlós utczaí járdán oly szerencsétlenül esett el, hogy karja kificzamodott. A rögtön érkezett orvosi segélynek azonban sikerült a nagyobb veszélytől megóvni. Bizony megtehetnék a háztulajdonosok, hogy a házuk előtti járdát fűrészporral, homokkal vagy hamuval behintnék; más városban bírság terhe alatt kötelesek a háztulajdonosok ilyenek megtételére. De úgy volna szép, ha az emberiség elvéből kifolyólag, minden városi statutum nélkül is, teljesítené minden háziur kötelességét.

Szekszárd Vidéke 1889. augusztus 08. (9. évfolyam 33. szám p. 277. ADT)

. . . . Az ő távozásával az utolsó bíró megy el azok közül, a kik a rendezéskor a szekszárdi törvényszéket és járásbíróság bírói karát alkották.

Akkor a törvényszék bírái voltak: Totth István, Kelemen Ignác, Benczelits Ignác, Perczel Vincze, Szendrődy Károly, Szeremley Lajos, Nagy János, Horváth Ignác. *Simon Rudolf* volt az elnök. . . .

Szendrődy Károly elcserélte törvényszéki bírói állását a járásbíróival, Perczel Vincze más megyébe ment, *Simon Rudolf*, az elnök s két bírója: Boda Vilmos (a ki Szendrődyvel cserélt) és Horváth Ignác nyugalomba vonultak, Nagy János közjegyző lett. . . .

Szekszárd Vidéke 1889. november 27. (9. évfolyam 58. szám p. 434. ADT)

Meszlenyi Simon Rudolf.

Városunk és megyénk egyik tekintélyes, előkelő embere fejezte be érdemekben gazdag pályáját. *Meszlenyi Simon Rudolf*, Tolnamegye volt II-od alispánja, s utóbb a szekszárdi kir. törvényszék elnöke, magas kort érve, folyó hó 24-én este ½ 10 órakor örökre lehunyta szemeit.

A boldogult hosszú életét teljesen a közpályán töltötte; mint előkelő család sarja – kiváló tehetségeit korán érvényesíthette s magas állásokban szolgálta a közügyet. Ugy hivatalos állásában, mint a magán társaséletben szerették, becsülték, mert egyike volt ő azoknak az erős jellemű, érző szívű és feddhetetlen embereknek, kik a század elejéről szálltak át közénk, s kiknek tiszteletre méltó alakjai a mai nemzedéknek is példányképpül szolgáltak. Patriarchalis jellem, modern felvilágosodottsággal egyesült a boldogultban, kit nem csak kiterjedt rokonsága, de minden ismerőse, s egész megye szeretni, tisztelni tanult. . . .

Ország-Világ 1918. október 13. (39. évfolyam 42. szám p. 492. ADT)

. . . . Maga a képviselőház nagyon szigorú a képviselők megjelenése dolgában. A Ház egy határozata a mandátumától foszt meg minden képviselőt, aki két hét alatt nem jelentkezik. Egész serege az igazolásoknak és mentegetődzések fárasztja a Házat. *Simon Rudolf* képviselő (Tolna) azt jelenti, hogy Almási elnök engedelmével két napra távozott. Mikor Pestre tért vissza, úgy tapasztalta, hogy a dunai átkelés el van zárva. Így tehát nem mehetett haza. Értesülései szerint azonban az osztrák sereg éppen Tolnán keresztül vonul, még pedig az ő háza tájékán. Így tehát meg kell ezt várnia s a Háztól két heti szabadságot kér, hogy hazamehessen. A Ház az engedelmet megadta. . . .

Országgyűlési képviselő választások Magyarországon (1968. p. 129. ADT)

Tolnavármegye: 097 Bonyhád, 098 Kölesd, 099 Paks, 100 Pincehely, 101 Szakcs, 102 Szekszárd.

Képviselők 1848/49-ben:

Bonyhád: Perczel Mór (Budát tartotta meg), Dőry Frigyes, alispán, földbirtokos, Perczel István földbirtokos.

Kölesd: Perczel Miklós, régi követ, szolgabíró, földbirtokos, ügyvéd.

Paks: Radnik Pál, ügyvéd.

Pincehely: Bartal György, egyhangúlag, vármegyei főjegyző.

Szakcs: *Simon Rudolf*, egyhangúlag, főszolgabíró, földbirtokos.

Szekszárd: Bezerédj István, földbirtokos, régi követ, egyhangúlag.

Tanulmányok Tolna megye történetéből 1. (Szekszárd 1968. p. 91. ADT)

Nagy gondot okozott a megyének a kiállítandó sereg felszerelése. . . . Evégből utasította a központi bizottmány Perczel Gyula és Moravcsik András főszolgabírákat, továbbá *Simon Rudolf* dombóvári járási választmányi elnököt, hogy a kiadott puskákat hatóságuk területéről legkésőbb június hó 21-ig szedjék be és azokat Szekszárdra a megyei várkapitányhoz szállítsák be. . . . A felhívásra *Simon Rudolf* azonnal jelentette, hogy a dombóvári járásban kiosztott 100 darab szuronyos fegyverből a nyert utasítás szerint 92 darabot Csehfalvay Mihály, nemzetőrségi főhadnaggyal beküldött a megyei várkapitányhoz. . . .

Tanulmányok Tolna megye történetéből 8. (Szekszárd 1978. p. 165. ADT)

1847-ben a három év lejártával újabb országgyűlésre került sor. A megyei közgyűlés július 5-én nevezett ki egy bizottságot a követi utasítások kidolgozására. A választmány elnöke Augusz Antal és Dőry Frigyes volt. Tagjai kiket a főispán ajánlására választottak a következők: Dőry Gábor, Áchelburg Ferenc, Jeszenszky Miklós, . . . *Simon Rudolf*, . . .

Tanulmányok Tolna megye történetéből 8. (Szekszárd 1978. 213. ADT)

Az igazságügyminiszter értesítése szerint a közigazgatás és bíraskodás szétválasztásáról szóló 1869. évi IV. t. c. alapján a megyében megalakítandó elsőfolyamodású kir. törvényszék elnökévé *Simon Rudolfot*, a megye másodalispánját, főügyészévé pedig a megye tisztí főügyészét, Papp Lajost nevezték ki. . . .

Tolna megye 1848-49-ben (Szekszárd 1998. p. 6. ADT)

Tolna megyében a népképviselői országgyűlésre június 19 és 23 között zajlottak a választások. Szekszárdon Bezerédj István, Bonyhádon Perczel Mór, Pincehelyen ifj. Bartal György, Pakson Radnich Pál, Szakcsen *Simon Rudolf* szerzett egyhangú szavazással

mandátumot. A kölesdi kerületben Perczel Miklós 155 szavazattal előzte meg Zsivora Györgyöt. Később Perczel Mór, mivel Budán a vizivárosi kerületben is győzött, lemondott bonyhádi mandátumáról. A megismételt választást Dőry Frigyes nyerte.

Tolna megye 1848-49-ben (Szekszárd 1998. pp. 61-62. ADT)

Tisztelt Központi Választmány!

Dombovári járásban kiosztott 100 darab suronyos fegyverekből nyert utasításnál fogva ezennel 92 darab fegyvert Csefalvay Mihály Nemzetőri fő Hadnagy Ur által béküldök és kérem magamnak a' fegyverek kiosztásául szollo és általam a' Központi választmánynak béküldött Jegyzéket megküldeni, hogy az hátval csöket is az illetőktől követelhessem és potololag béküldhessem.

Tamásiban és Pintzehelen a' vásári helypénznek megyei rendelés ellenére valo fizetését megtagadták, és hogy ha Tisztelt Központi Választmány végzései fentartása végett erősebb határozatokat nem hozand, méltan lehet tartani hogy az megyei más rendeleteknek sem tudand a' Járásbeli Renfentarto választmány sikert szerezni, ezen megyei rendeletek megvetőit legczélarányo-sabb lenne Törvény szék eleibe álitani, és őket ot ugy tekinteni, mind megyei végzésnek valo ellenszegülőket.

Költ Pintzehely 20. Junius 848.

Simon Rudolf Domb Járás R. f. választmány Elnöke

Simon Rudolf gyászjelentése.

(Forrás: dspace.oszk.hu)

ürményi Ürményi József

(Székesfehérvár 1807. április 03. – Zalaegerszeg 1880. október 20.)

Az ősi Ürményi (korábban Ilméri) nemzetség leszármazottja. 1807. április 3-án született Székesfehérváron. Nagyapja Ürményi József a neves országbíró, nagyanyja Komjáthy Anna. Édesapja az országbíró legidősebb fia, Ürményi Miksa, aki József fia születésekor Fejér megye alispánja, édesanyja felsőbükki Nagy Julianna, Nagy József királyi személynök leánya.

Első éveit többnyire Válon, nagyapja házában töltötte. 1811-ben az országgyűlés alatt szüleiivel Pozsonyban élt. 1813-ban apját kinevezték királyi helytartóssági tanácsossá, így a család Budára költözött. Budán jeles nevelője, Knüchter József mellett nőtt fel. 1818-ban kezdte el a gimnáziumi tanulmányait Budán, a jezsuiták iskolájában kitűnő világi oktatók vezetése alatt. 1821-ben ment át Pestre, ahol filozófiai tanulmányait kezdte meg olyan oktatóktól, mint Schedius, Imre és Horváth István. 1824-ben nyert tudori koszorút bölcsészettudományokból. 1825-ben köztisztelőtű nagyapját, 1826-ban édesanyját vesztette el. Ugyanekkor iskoláit elvégezve, Bartal György pozsonyi alispán és követ mellett volt joggyakorlaton. 1829-ben tette le az ügyvédi vizsgát és fogalmazó gyakornok lett a fiumei tengerparti kormányznál.

1830-ban Fejér megye tiszteletbeli aljegyzőjévé nevezte ki gróf Cziráky Antal főispán. 1831-ben főjegyző lett és feleségül vette Tolnai Festetics Antal, Amália nevű leányát. 1836 tavaszán úgy érezte, hogy sértik alkotmányos érzelmeit, ezt nem tűrte és hivataláról lemondott. Ugyanezen év novemberében Fejér megye első alispánjává választották nagy szótöbbséggel.

1839-ben országgyűlési követ lett, 1840-ben az alispánságról leköszönt. Pályája alatt mindig hű volt az ősi alkotmányos elvekhez, már ekkor elvált az ellenzéktől. 1840-ben a királyi tábla előadó elnökévé, majd 1841-ben alnádorrá nevezték ki. Mint ilyen részt vett az országgyűlésen. 1846-ban Tolna megye főispánja lett. Tolnában a reformerek fenntatással fogadták, de ő inkább az együttműködés lehetőségeit kereste. A következő évben az ő javaslatára kezdték el Dél-Dunántúl második takarékpénztárának, a szekszárdinak a létesítését. A főrendi táblának 1847-ben egyik legkitűnőbb szónoka, éles esze és logikája által a fontosabb emberek közé számító vezéralakja volt.

A forradalom szele őt is elsöpri, bár reméli, „hogyan nem visszatérés nélkül borult homályba egy időre Tolnának konzervatív fénye”. Főispánságáról 1848. április 11-én az alkotmányos konzervatív párt több tagjával együtt lemondott. Az 1848-as pesti nemzeti gyűlésre Sopron megye részéről követte akarták választani, de az összegyűlt német választók az ellenfelét ültették a követi székbe.

1849 augusztusától a székesfehérvári kerület császári katonai biztosa.

A szerencsétlen forradalmi időszak után egyik fő elindítója és aláírója volt a pozsonyi memorandumnak. Miután a politikából kiszorult, ő támadja a leghevesebben a Bach-rendszert. Utána hivatalt, kinevezést, közvetett befolyást nem keresett és el nem fogadott.

A hivatalos körökön kívül annál nagyobb munkássággal vetette bele magát a nemzeti, szellemi és anyagi célok előmozdítására, amelyektől a magyarság megmentését és felemelkedését várták. Említsünk meg pár kezdeményezést, aminek az élén állt. 1852-ben a Nemzeti Könyvtár sorozatot újítja meg kiadóként. Sikerre viszi a budai Várhegy alatti alagút építését. 1854-ben újjá szervezi a balatoni gőzhajózást. 1856-ban a gazdasági cselédeknek alapít jutalmat. 1857-ben a Nemzeti Színház nyugdíjintézetét létesíti. Ezen célok megvalósításában a haza jobbjaival kezdet fogva működött közre. 1858-ban meg akarják választani a magyar gazdasági egyesület, majd az első honi biztosító élére, de Protzman rendőrminiszter azt írja róla: „a kormány intézkedéseit merő gúnnyal szokta bírálgatni”. Tagja a drámbíráló bizottságnak. Ott van szóval és tettel mindenütt, hol a haza anyagi és szellemi gyarapodása részvételre hív.

1861-ben Tolna megye szakcsi választókerületéből országgyűlési képviselővé választják.

1866-1875 között a Tisza szabályozás királyi biztosa.

1876-tól Zala vármegye főispánja, egészen 1880. október 20-án bekövetkezett haláláig.

Egész életében konzervatív politikai nézeteket vallott, távol állt tőle a liberalizmus, ezért nem vett részt a 48-as eseményekben.

A handwritten church record from Székesfehérvár. The entry is for the birth of József Ürményi. It lists the date as 1844, the day as 20, and the place as Székesfehérvár. The parents are listed as József Ürményi and Katalin. The record is signed by the priest, József Ürményi.

Ürményi József születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Székesfehérvár – Egyházi anyakönyvek)

A handwritten church record from Zalaegerszeg. The entry is for the death of József Ürményi. It lists the date as 1895, the day as 23, and the place as Zalaegerszeg. The record is signed by the priest, József Ürményi.

Ürményi József halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Zalaegerszeg – Egyházi anyakönyvek)

Az idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Pesti Hírlap 1847. december 24. (1007. szám p. 432. ADT)

. . . . *Ürményi József* tolnai főispán: elmondja, hogy a' beszédére tett megjegyzések arra a' véleményre hozták őt, hogy talán akarata' ellenére valakit megsértett; de beszédét mégegyszer elolvastván, megnyugszik abban, mert nem lát benne semmi sértést. A' főlovászmester' sértéséről vádoltatására, mindenkit fölhív, ki gondolkozási módját ismeri, hogy gunyolódás és sértési célzás hozzá soha nem fért. Ő exelentiáját szerencsájének tartotta zsöngé korától kezdve Fejérmegyében tisztelni, 's e' tisztelet benne mostanig sem csüggedt. A' fölingerlési vádra nézve kérdezi: hol lehet annak oka? talán előadásában? erről tenni nincs hatalmában. Vádoltatásának tehát két okát gondolja, t. i. egy vélemény' czáfolását és egy vélemény istápolását. Ő úgy hiszi: hogy a' véleménye elleni nyilatkozatot sértésnek senki sem veheti, mert az a' vélemény szabadság' tagadása lenne. . . .

Vasárnapi Ujság 1855. (p. 312. ADT)

A budai alagút építése már annyira haladt, hogy mult héten már egy kocsi átment rajta. A legelső keresztül kocsizók *Ürményi József* a részvénytársaság elnöke, Clark Ádám az alagút építő mestere és Baumgartner társasági titkár.

Politikai Ujdonságok 1855. március 28. (1. évfolyam 12. szám p. 93. ADT)

Hálanyilatkozat.

Ő cs. kir. Fensége Hildegardé főhercegasszony, a nemzeti színházi nyugdíjintézet pénzalapjának gyámolítására, ez intézet részére f. é. febr. 4-én adatott jutalmi előadás alkalmával, kegyelmesen 40 pft-ot méltóztatott ajándékozni. – Melly kegyelmes adakozás által, midőn ő cs. kir. Fensége a még zsenge állapotban lévő intézettel nem csupán közösen ismert nagylelkűségét, hanem egyszersmind ez intézet iránti magas jóindulatát is kegyelmesen éreztette volna: méltóságos *Ürményi József, cs. kir. kamarás ur* az intézet választmányának elnöke, mind a választmány, mind pedig a gyámolított intézet nevében legmélyebb s örökös hálanyilatkozatát ő Fenséges kegyelmes személye előtt kijelenteni szerencsés vala.

Szigeti József

nemz. szinh. nyugdíj-intézet választm. t. és jegyzője.

Politikai Ujdonságok 1858. február 11. (4. évfolyam 6. szám p. 67. ADT)

Az első magyar át. biztosító-társulatnak a mult közgyűlésen választott elnöke *Ürményi József* és alelnöke Zsivora György felsőbb helyen nem nyervén helybe hagyást, helyük betöltésére a f. hó 17-én tartandó közgyűlésben új választás leendő.

Politikai Ujdonságok 1860. június 21. (6. évfolyam 25. szám p. 393. ADT)

A balatoni gőzhajó-társaság jun. 12-én tartá közgyűlését, B.-Füreden *Ürményi József* elnöklete alatt. A társaság, melynek föloszlásán aggódtak új életre ébred, miután az új kibocsátott 200 részvény által sikerült 30.000 forintot egybehozni. A már 14 évet szolgált gőzös ki van javítva, az adósságok majdnem mind törlesztve, s a hátralevő is nemsokára törlesztve lesz. A részvényesek ez évben már osztalékot is kapnak. . . .

Pesti Napló 1862. január 23. (3584. szám p. 72. ADT)

A Balaton-gőzhajózási-társulat f. é. február 18-án d. e. 10 órakor Pesten méltóságos *Ürményi József* elnök ur lakásán (Bálvány-utca saját ház 1-ső em.) évi közgyűlést tartand, melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel meghívotnak. Tanácskozási tárgyak:

1. Számadási jelentés.
2. A bevételről és kiadásról számtétel és mérleg.
3. A szántódi kikötőhely iránti határozás.
4. A vállalat érdekében még netán teendő indítványok feletti tanácskozás.

Pesten 1862-ki január 18-kán.

A Balaton-gőzhajózási-társulat választmánya.

Pesti Napló 1862. január 26. (3587. szám p. 81. ADT)

Nyilatkozat.

A legközelebbi múlt időszakban személyemet illetőleg terjesztett álhírek cyclosát valahára bevégezettnek vélvén, az ellenkezőről a „Pester Lloyd” mai száma győzött meg, mely a „N. Nachrichten” után, velem egy bizonyos memorandumot, még pedig több barátaimmal egyesülve, ifj. Pálffy ő exc.jának nyújtat be, „ki ennek felsőbb helyrei elküldését czélszerűnek tartá.”

Nehogy ily, a mint látszik, nem bizonyos czélzás nélkül elhíttetni s elhintetni szándékolt koholmányok a közfigyelmet tévira nyra vezessék, a hazafi közönség iránti tiszteletből szükségesnek tartanám ezennel kijelenteni, miszerint a haza nagy ügyét érdeklő semmiféle okmányt sem magam, sem barátimmal együtt nem fogalmazván, azt így nem is nyújthattam be; mit egyébiránt minden esetre csak azon helyben tettem volna, honnan a feljebb küldés nem lehető, és siker egyedül várható.

A tisztelt szerkesztőségnek, mely ezen insinuatikat már első keletkezésukkor kellően jellemzé, szivességétől bizton reménylem, miszerint az ezen sorok közhirre tétele iránti kérésemet mielőbb teljesitendi.

Ürményi József.

Politikai Ujdonságok 1862. február 26. (8. évfolyam 9. szám p. 138. ADT)

Ürményi József a nemzeti színházi nyugdíjintézeti választmány elnökeül ujlag megválasztatott. Uj választmányi tag Somssich Pál lett.

Politikai Ujdonságok 1866. február 21. (12. évfolyam 8. szám p. 87. ADT)

Ürményi József azt hiszi, hogy a trón beszéd a 48-diki törvények formaszerinti elismerésével eleget tett a jogfolytonossági kívánalmainak. Azon kívánságot, hogy a miniszterium még a revisio előtt rögtön kineveztesse, nem helyeselheti, miután a közös ügyek tárgyalásához tartozik a miniszterium, s nevezetesen a magyar bel- és pénzügyminiszter hatáskörének megállapítása. A közös ügyek tárgyalása előtt tehát a magyar miniszteriumot kinevezni nem lehet. Beszéde végén olyas fejtegetésbe bocsátkozott, mely igen hasonlít az „ad hoc” miniszterium eszméjéhez. A felirat módosítása iránti nézeteit a részletes vita alkalmával fejtendi ki.

Beszéde hatás nélkül enyészett el.

Politikai Ujdonságok 1866. december 05. (12. évfolyam 49. szám p. 602. ADT)

A debreczeni gazdasági egylet átdolgozott alapszabályai a legközelebb tartott választmányi ülésben megerősítettén, helyben hagyás végett illető helyre már fölterjesztettek. . . .

Az említett ülés egyik fő tárgyát képezé azon levél, melyet *Ürményi József* ur, mint a tiszai körösi csatorna ügyében kinevezett királyi biztos az egyletnek intézett. A választmány e nagy fontosságú hazai ügyet meleg érdekeltséggel karolván föl, bizottságot nevezett ki, hogy a csatornázás ügyét illető kérdésekre, mint Debreczen várost is életbevágólag érdeklőkre nézve a hasznos anyagokul szolgálható adatokat szerezzék meg. . . .

A Hon 1880. október 21. (18. évfolyam 276. szám p. 117. ADT)

Ürményi József, Zalamegye főispánja, a 40-es évek társadalmi mozgalmában kiváló szerepet játszott férfiú, mint a „P. Ll.”-nak távirják, ma éjjel 2 órakor Balaton-Füredről Zalaegerszetre érkezett s itt szívhűtésben hirtelen meghalt.

Pesti Hírlap 1880. október 22. (2. évfolyam 293. szám p. 5. ADT)

Ürményi József

Ürményi József, zalai főispán, közéletünk e nagyérdemű veteránja, mint tegnap irtuk szívhűtés folytán Zala-Egerszegen hirtelen meghalt. . . .

A forradalom után az ötvenes években nagymérvű tevékenységet fejtett ki a társadalmi téren. Előmozdítá a Tisza-szabályozást. A balatoni gőzhajózás s a budai alagut benne birta egyik kezdeményezőjét, az irodalom terén ő közre járult a nemzeti könyvtár s a klasszikusok kiadásához, s a nemzeti színháznál az általa kezdeményezett nyugdíjintézet, melyre tetemesb alapítványt tett, állandólag hirdeti emlékezetét. A 40-es évek másik felében azok közé soroltatott, kikre a „hazaáruló” név járta. Ekkor történt, hogy egy megyegyűlésen, Madarász egyszer így szólítá meg: „*Ürményi József* ur ő méltósága és még valami.” (t.i.)

hazaáruló). Ürményi gyorsan riposztírozott: „Madarász József úr ő tekintetessége és egyéb semmi.”

Ürményi Józseffel egy darab régi Magyarország száll a sirba; nyugodjék békében!

Pesti Hírlap 1880. október 26. (2. évfolyam 297. szám p. 6. ADT)

Ürményi József temetése.

Ürményi József ravatalát Zala-Egerszegen október 22-én roppant néptömeg részvéte mellett szentelték be. Dél előtt 10 órakor a plébánia templomban gyász istentisztelet tartatott, melyen fiai: Miksa és Pál, unokái, rokonai és számos ismerősei mellett megjelent a megyei tisztkar, Svastits Benő vezetése alatt, a kir. törvényszék és járásbíró; ott voltak a tűzoltók teljes díszben, a helybeli huszártisztek, a tanuló ifjuság a tantestülettel és Vizner Pál tanfelügyelővel. Szóval egész város, ki csak talpon lehetett, még hozzá számítva számos vidékit, hogy a boldogult irányában a szeretet és tisztelet adóját leróják. Az isteni szolgálatot dr. Horváth Károly apát, helybeli esp. plébános végezte fényes segédlettel, melynek végeztével a nép megindult, a főispáni lak felé, hogy a beszentelésen részt vehessen. Beszentelés után a nép sokáig helyén maradt, azt hívén, hogy a test a helybeli sírkertben lesz eltakarítva, miután e célra már el is készítették a sírbolt, de a család későbbi meggondolás után mégis abban állapodott meg, hogy a boldogult hült tetemeit a családi sírboltba, Vaálra szállítja. Így a ravatal közszemlére kitéve helyén maradt, míg délután 4 órakor a déli vaspályán elszállítatott. Temetése Vaálon 23-án volt meglehetősen csendben.

A Hon 1880. november 10. (18. évfolyam 295. szám p. 1. ADT)

Elnök: Mielőtt a főrendiház a napirendre áttérne, még egy sajnós kötelességet kénytelen teljesíteni. Ugyanis mély megilletődéssel jelenti be a magyar közélet egyik veteránjának *Ürményi József* Zalamegye főispánjának időközben történt gyászos kimúltát.

A magyar közélet veteránjának neveztem, mert *Ürményi József* már a 30-as évek derekán lépett a közpályára és 1839-ben Fehérvármegye bizalmából a törvényhozás tagja lett, melyben azóta felváltva majd mint főrediház, majd mint a képviselőház tagja működött, hol nyilvános föllépésében a tanácskozások közepette részint elmélet, részint azon erős meggyőződés által tűnt fel, melyet teljes hévvel védeni szokott.

Midőn az idők viharos járása e hon fölött megnehezült, ő egyike volt azon keveseknek, a kik az első pillanattól fogva csüggedést nem ismerő kitartás és törhetetlen erélylyel fáradoztak az alkotmány helyreállításán, felhasználva e részben minden megengedett eszközt. . . .

Soproni Szemle 1959. (13. évfolyam 4. szám p. 355. ADT)

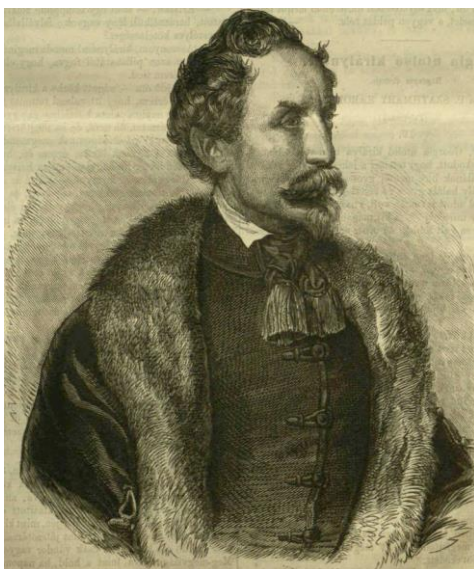
„Röjtökről Ürményi József Úrtól a’ Császári Katonák Báró Haller cs. gyalog kapitány parancsa következtében 37 mérő zabot és 2 ökröt levágás végett elvittek. Május 25. én 849. Ősze jegyző.”

„Május 25.én 849. Röjtökön esti kilenc óra után 270 főből álló cs. hadsereg 4 tiszttel érkezett. Ürményi József úrnak birkamajorjába a' kertben háltak meg, ½ öl fát, 4 akó 24 itze bort, 4 ökör szekeret állított ki számukra Röjtök helység. 26. án azaz másnap Szent Miklóstra vonultak. Ősze jegyző.

Népszabadság 1973. május 19. (31. évfolyam 115. szám p. 6. ADT)

. . . . Amíg nem volt meg, úgyszólván hiába állt a Lánchíd; Buda és Pest közé oda tehénkedett a Várhegy, át kellett mászni rajta. Eötvös József és Jókai például a Svábhegyről igyekezett lefelé az Akadémia ülésére. „A Svábhegyről leértünk, lejtőn sebesen halad az ember” – írta Jókai – „Eljutottunk a Várhegyig. Az alagutat még akkor fúrta Ürményi (ez az ő műve volt, bizony megörökíthetnék egy emléktáblán a nevét), eszerint még a Várba is fel kellett ballagnunk, hogy a Lánchídhoz jussunk.”

Az ám, kétségtávol „Ürményi műve” volt az Alagút. Ürményi József volt alnádoré, Világos után az ötvenes évek konzervatív főnemesi pártjának, a magyar feudálkapitalizmust megalapozó neoszéchenyiánusoknak gazdaságpolitikai vezéréé. Clark Ádámmal csináltatta meg, a Lánchíd építő Clark Vilmos társszerzőjével. . . .

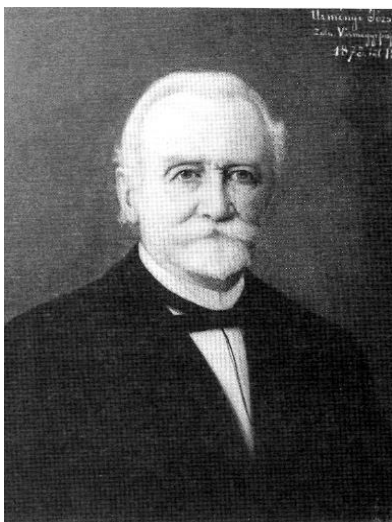

(Forrás: Vasárnapi Ujság 1855. április 29. (17. szám p. 1. ADT))

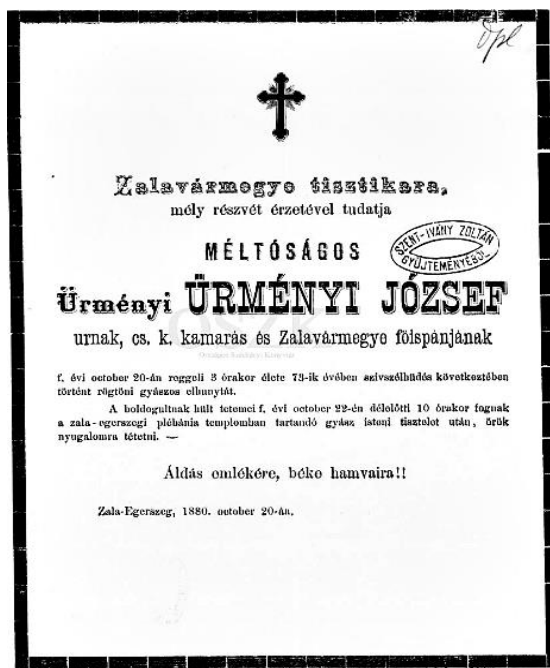
15.

Ürményi József 1865-ben.
(Forrás: wikipedia.org)

Ürményi József 1872-ben készült arcképe.
(Forrás: wikipedia.org)

Ürményi József gyászjelentése.
(Forrás: dspace.oszk.hu)

cséri Cséry Lajos**(Nagyfalud 1821. december 18. – Budapest 1906. február 14.)**

A Zala megyei Nagyfalud pusztán született 1821. december 18-án.

Felsőbb iskolai tanulmányait Sopronban, Pozsonyban és Pápán végezte. 1840-ben Pesten szigorlatozott. Pesten Majláth György országbíró mellett a hétszemélyes táblánál jurátuskodott (joghallgató), majd később expeditor (levélfeladó, irattovábbító) lett.

1848-49-ben (október 6-ig) báró Perényi Zsigmondnak a magyar főrendiház elnökének, a szabadságharc egyik vértanújának titkára volt. A szabadságharc bukása után ügyvédként dolgozott tovább.

Ebben az időben nősült meg, feleségül vette Halász Idát. Kettő gyermekük született, 1853-ban Szeréna leánya és 1855-ben Lajos fia.

1867-ben Tolna megye szakcsi választókerületében képviselővé választják 663 szavazattal, ellenfele Dőry József 637 szavazatot kapott. Tolna megyét csak egy ciklusban képviselte, de összesen 12 évig volt a képviselőház tagja mint Naszód-vidéki képviselő.

Az 1872-ben zalai birtokát eladta és megvásárolta az akkori birtokosától, a Belga Banktól Pestszentlőrincen az egykori Grassalkovich-területet. A 2600 holdas homokos területet befásította (félmillió facsemetét telepített), 50 holdas gyümölcsöst hozott létre, a legelőkön pedig állattenyésztéssel foglalkozott. Az 1850-es években a Városligetben, a Páva-szigeten rendezte be svájci mintatehenészetét. Szentlőrinc-pusztán vásárolt birtokán is mintagazdaságot és országos híré tehenészetet létesített, ahol 360 tehenet tartott. Naponta 1000 liter tejet szállított a pesti piacokra. Kertészetében sárgabarackot, szőlőt és dinnyét termelt. Főként dinnyéje lett híres.

Cséry Lajos közgazdasági és iparvállalatok fellendülése körül is elévülhetetlen érdemeket szerzett. 1871-ben nagyrészt ő alapította az Emich-féle könyvnyomdából az Athenaeum irodalmi- és nyomda részvénytársulatot, melynek 30 éven át volt az elnöke. Ugyancsak elnöke volt a gypjúmosó gyárnak. A budapesti közúti vasút társaságnak alelnöke. Az igazgató tanács tagja a pesti Cottage építő-társulatnak. A Hazai Takarékpénztár igazgatósági tagja, az Egyesült Erdélyi Takarékpénztár választmányi tagja, a Pesti Bank felügyelő tanácsosa.

Budapest főváros törvényhatósági képviselőtestületének és a közigazgatási bizottságának tagja.

1868-ban Dombóvárhoz kötődően Bartal György, Dőry Frigyes, Halász Vincze, Perczel Béla, és Perczel István mellett részt vett abban a társulásban, amely előmunkálati engedélyért folyamodott Dombóvártól a Duna valamelyik pontjáig, vagy ha célszerűbb Simontornyán keresztül Székesfehérvárig vezetendő vasútra.

Az 1890-es évek elején szerződést kötött a fővárossal a szemét összegyűjtésére, elszállítására és feldolgozására. A szeméthyűjtés helyéül birtoka déli részét jelölte ki. Ide a saját maga által üzemeltetett vasútvonalon érkezett a budapesti szemét, amelynek feldolgozására Cséry 1893-ban szabadalmat jelentett be. Az eljárás során a szemétből kinyerték a még használható anyagokat és értékesítették. A továbbiakban az elhumuszosodott szemétből adalékanyagok hozzáadásával szerves trágyát állított elő, melyet a kertészetek és szőlészetek részére értékesített. A telepet átadta a fiának, akivel később perben állt a szemételep miatt. Felhagyott a vállalkozással és visszavonult gazdálkodni.

1895 januárjában egy elkeseredett nyomdász, Kurz Károly bejutott Cséry házába és ott gyilkossági szándékkal kétszer rálőtt. Mindkét lövés eltalálta Cséryt, szerencsére nem halálosan. A harmadik lövés a szobába rohanó titkárnak, Hódosi Gyulának szólt, aki rávetette magát a merénylőre és élete kockáztatásával megmentette Cséry Lajos életét.

Pestszentlőrinci birtokát később eladta, melyet Szemere Miklós vásárolt meg tőle. Ezután Cséry teljes visszavonultságban, csak a családjának élt. 1905 nyarát Balatonfüreden töltötte, ahonnan az ősszel visszavitték Budapestre. Ezután már ki sem mozdult a Múzeum-körút 5. szám alatti lakásából. Később állapota rosszabbodott és 1906. február 14-én elhunyt. Február 16-án délután 3 órakor temették el a Kerepesi úti temetőben lévő családi sírboltba.

(Forrás: Pallas nagylexikon (4. kötet p. 689. ADT) és az alábbiakban közölt cikkek)

Cséry Lajos
(Forrás: hungaricana.hu)

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Politikai Ujdonságok 1867. április 03. (13. évfolyam 14. szám p. 159. ADT)

A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök jelenti, hogy *Cséry Lajos* Tolnamegye szakcsi kerületében megválasztott képviselő beadta megbízó levelét, a mely az állandó igazolási bizottmányhoz, - több – időközben beérkezett folyamodvány pedig a kérvény-bizottmányhoz utasított, mint az igazolási bizottmány előadója.

Politikai Ujdonságok 1867. április 03. (13. évfolyam 14. szám p. 163. ADT)

- *Cséry Lajos* a tolnamegyei szakcsi kerületben 663 szavazattal választatott meg országgyűlési képviselőnek, míg az ellenjelölt *Dőry József* 637 szavazatot nyert.

Politikai Ujdonságok 1868. április 15. (14. évfolyam 16. szám p. 192. ADT)

Dombóvártól a Duna valamelyik pontjáig, vagy ha célszerűbbnek találtatnék, Simontornya felé Fehérvárig vezetendő vasútvonal szükséges előmunkálatainak előkészítésére: *Bartal György*, *Cséry Lajos*, *Dőry Frigyes*, *Halász Vincze*, *Perczel Béla*, *Perczel István* és társaik engedélyért folyamodtak.

Politikai Ujdonságok 1868. július 01. (14. évfolyam 27. szám p. 324. ADT)

Kaszáló-gépverseny.

F. hó 22-én délután 5 órakor *Cséry Lajos* képviselő és ügyvéd városligeti majorjában kaszáló-gépverseny tartatott. E versenyre *Cséry* úr nem csak a szükséges roszsal bevetett tért ajánlá fel, hanem azonfelül a nyertes számára egy Napoleon-aranyat bocsátott a bíráló bizottság rendelkezése alá. A versenyző gépek közül a *Hornsby-féle* gépnek ítélte oda a bíráló bizottság a kitűzött díjt, mely mind erős szerkezete, mind hibátlan és gyors munkája által az elsőséget kivívta. A versenyen a közönség szép számmal jelent meg, köztük miniszterek, képviselők s más notabilitások. Csak örvendeni lehet a részvéten, mit a közönség gazdasági és ipari fejlődésünk irányában mutat és elismeréssel kell nyilatkozni *Cséry* úr iránt, gépiparunk haladásának kimutathatására e versenyt rendezte.

Politikai Ujdonságok 1868. augusztus 05. (14. évfolyam 32. szám p. 388. ADT)

Az „Athenaeum” című irodalmi és nyomdai részvénytársulat.

Augusztus 2-kán tartá alakító közgyűlését. Ülés-elnök választása után, *Cséry Lajos*, mint az ideiglenes választmány elnöke, tett jelentést. Előadta, hogy az egybegyűlt alapítók a június

28-kán megtartott tanácskozás folytán értesülve a főbb feltételekről, elhatározták az Emich-féle üzletet megvásárolni.

Az adásvevési szerződésnek lényegesebb pontjai a következők: Id. és Ifj. Emich Gusztáv urak összes üzletét megvettük, és pedig: nyomdai készleteket, könyvtárt, a kiadói tulajdon jogot, ugyiszintén összes hirlapjaikat a kiadói és tulajdonjoggal együtt, továbbá a nyomtatási szerződéseket, minden további egyezkedésekkel s az ezekre vonatkozó haszonélvezettel 470,000 ftért. Továbbá a telekkönyvezett ingatlanvagyonot u. m.: az iskola-utczában fekvő nyomdaépületet, s a ferencziek-terén fekvő 7. számú Sándor-féle ház 2/3 részét 140,000 ftra becsült vételárért. Az üzlet tényleges birtokbavétele 1868-diki október 1-jén fog megtörténni.

Fölemliti azután még, hogy vezénylő igazgatónak Osterlamm Károly urat nyerték meg; s megvásárolták a Wolf-féle betüöntödét is 15,000 frtért. A részvény-alaptőke az alapszabályok értelmében 700,000 ft., mely 3500 darab 200 frtos részvényekben bocsáttatott ki. Az alaptőkében Emich urak 100,000 frttal vannak érdekelve.

A jelentés közlése után felolvastattak a kereskedelmi miniszterium által helybenhagyott alapszabályok, melyek a közgyűlés által lényegükben elfogadtattak. Az elnök és választmány választása következő eredményt mutatott.

Elnök: *Cséry Lajos*

Választmányi tagok: Berger A., Deutsch Jakab, id. Emich Gusztáv,

Politikai Ujdonságok 1868. október 14. (14. évfolyam 42. szám p. 508. ADT)

Szántó (Tolna) szept. 20.

Képviselő-látogatás.

T. szerkesztő ur!

Mult levelemnek e becses lapok hasábjain közlése óta több érdekes esemény történt községünkben. Ezek elseje, hogy mult aug. hó 31-én szerencsétetett bennünket személyes látogatásával mélyen tisztelt országgyűlési követünk, *t. Cséry Lajos ur*, ki aztán körünkből kétórai időzés után tovább, a többi általa képviselt községek meglátogatására indult. Valóban elismerést érdemel az oly képviselő, ki nemcsak elválasztása előtt, hanem azután is gyakrabban megfordul választói között, s őket bajaik felől közvetlenül kihallgatja s velük barátilag beszél. *Cséry képviselő urnak* községünkben ez már a folyó évben harmadik látogatása volt.

Politikai Ujdonságok 1869. január 13. (15. évfolyam 2. szám p. 19. ADT)

Szántó (Tolna) decz. 29. 1868.

Választási mozgalom.

Ha visszapillantunk e folyó évre, a melyből már csak pár nap van hátra: hálákat kell adnunk a Mindenhatónak a vett jókért. Mi magyarok igazán elmondhatjuk, hogy ezen év gazdag volt eseményekben. Hisz, ha egyebeket hallgatással mellőzünk is: előttünk fekszik az ez évben alkotott és szentesített törvények hosszú sora, melyek mind anyagi, mind szellemi felvirágoztatásunkat czélozzák. Adja Isten, hogy ezt mihamarább el is érhessük. Kivánni valónk ugyan még van, de ez kinek ne volna? Bízunk, reményljük és várunk, hogy az idő mindent meghoz magával.

A nép kezd mozogni, készül az új követ-választáshoz. Nálunk (Szakcs-választókerületben) ismét az eddigi képviselő *t. Cséry Lajos ur* van jelöltül kitűzve, miután ő teljesen bírja választói bizalmát.

Politikai Ujdonságok 1869. február 03. (15. évfolyam 5. szám p. 55. ADT)

Szántó (Tolna) jan. 16-án.

Köszönetnyilvánítás.

Noha mindenki belátja e hazában, hogy a népnevelés az, mely az európai nagy nemzetcsaládban egyedül óv meg bennünket az eltipratástól: mégis kivált faluhelyen kevés az oly emberbarátok száma, ki a nagyhangú szavakon kívül erszényét is megnyitná, és e szent cél létesítését tehetsége szerint anyagi áldozattal is elősegítené. Annál nagyobb örömmel fogok tehát tollat, egy nemeslelkű iskolabarát jótékonyságát nyilvánosságra hozandó. E férfit *t. Cséry Lajos ur*, a szakcsi választókerület volt országgyűlési képviselője. Ő országgyűlési napidíjaiból választó kerülete minden iskoláit becses ajándékokban részesíti. Iskolámat is már harmad ízben szerencsétlente nagylelkű ajándékával. Legujabban tett körutja alkalmával, - midőn országgyűlési működéséről is beszámolt – huszonhat darab kisebb nagyobb értékű ezüstpénzt oly célból juttatott kezemhez a községielöljáróság által, hogy azt tanítványaim közt új-évi ajándékkul oszszam ki; emelett a házi szegényekről sem feledkezik meg, azokat is részesíti jótékonyságában. Fogadja a nemesszívű iskolabarát saját magam és tanítványim forró háláját és köszönetét. Kutnyánszky József néptanító.

Politikai Ujdonságok 1869. december 01. (15. évfolyam 48. szám p. 570. ADT)

Képviselőválasztás történt közelebb Naszód-vidéken a monori kerületben s megválasztott, 31 szavazattöbbséggel, *Cséry Lajos* pesti ügyvéd, a ki a múlt országgyűlésen Tolnamegye szakcsi kerületét képviselte.

Bolond Miska 1872. november 24. (13. évfolyam 48. szám p. 248. ADT)

Aláírási felhívás 5000 darab Pesti Cottage-Építő-Társulat részvényre.

Részvénytőke 1.500,000 o. é. forint.

Igazgató tanács: Ürményi József cs. kir. kamarás sat. elnök, Pulszky Ferencz orsz. képviselő sat. alelnök, Cséry Lajos orsz. képviselő sat., Király Pál városi képviselő, Lewin Jakab, a pesti kereskedelmi akadémia igazgatója,

A Hon 1873. szeptember 05. (11. évfolyam 210. szám p. 10. ADT)

A városliget bővítése.

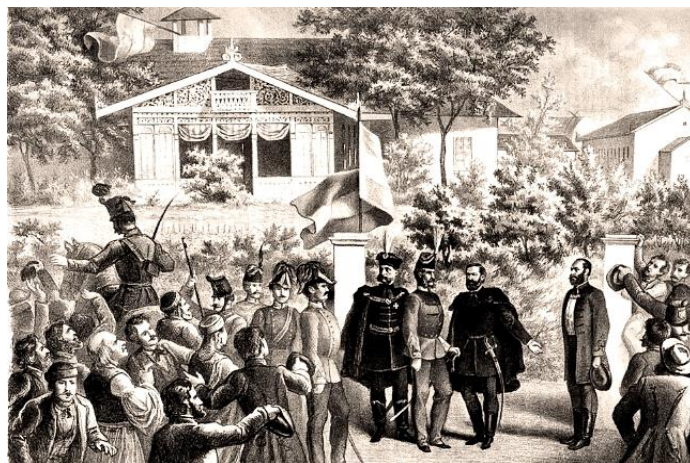
A közmunkatanács kezdeményezése folytán Pest város hatósága elhatározta, hogy a csömöri-ut és a külső kerepesi-ut közt fekvő városi homokbányaterület, mintegy 70 hold, a városliget nagyobbitására fordíttassék. – A parkirozás és utak előállítási költségeinek viselését szintén a város vállalta el; - de a mostani városligetet az új ligettel az Istvánmezőn át összekötő utnak helyreállítására a csömöri utig, minthogy azt magántelkeken keresztülvezetni s e végből magántelkeket vagy megszerezni, vagy kisajátítani kellend, a fővárosi közmunkák tanácsa kötelezte magát. Hosszas tanulmányozás után a közmunkatanács azon tervben állapodott meg, hogy a régi és az új városliget összeköttetése Cséry Lajos és Bekker Károly istvántéri birtokain keresztül az István- és csömöri-utakon létesíttessék, mely célra az ezen utra eső területen kívül az új liget kiegészítésére Cséry Lajostól még egy 8017 négyszögölnyi, a csömöri-uttól befelé a városi homokbányák legbenső zugával határos homokterületnek megszerzése vált szükségessé. Javaslatba hozta továbbá, hogy az új liget egészen nyaralókkal vétessék körül s e célra a ligeti telkekből mintegy 30,600 négyszögöl térfogatu telek hasíttassék ki, melyek magánosoknak eladatván, a belőlük befolyandó jövedelem a parkirozási költségeket részben megtérítené a városnak. A Cséry Lajostól megszerzendő 8017 négyszögölnyi területre nézve ez és a közmunkatanács közt csere jött létre. E szerint Cséry telkeiért az új ligetnek a csömöri-ut egész mentén fekvő 11 és az arena-és csömöri-ut sarkán fekvő 2 nyaralótelket, összesen 8017 négyszögölet nyerne kárpótlásul. Minthogy az elcserélni kívánt 13 nyaraló-telek legtöbbje Pest város tulajdonát képezi, a közmunkatanács fölhevta a várost, hogy ezen cseréhez hozzájáruljon. A tanács az ügyet véleményezésre a városligeti bizottmánynak adta ki. Ez tárgyalás alá vevén a tervezetet, a cserét az ajánlott alakban elfogadhatónak nem találta, minthogy az elcserélni kívánt telkek értéke nagyon különbözik, s elfogadása által a város nagymérvű károsodást szenvedne. Minthogy a többi telekről, mely a combinatióba esik, a bizottság nem tudta, ki azok tulajdonosa, ennek kitudása s több előzetes kérdés tisztába hozatala végett a terv Incze György főmérnöknek adatott ki, s a bizottmány néhány nap mulva újra tárgyalás alá vevén az ügyet, a város feltételeit formulázni fogja.

A Hon 1874. március 19. (12. évfolyam 65. szám p. 93. ADT)

A pesti közuti vasut részvénytársaság martius 18-ikán délelőtt tartá ez idei évi rendes közgyűlését. Az előterjesztett üzleti jelentés szerint a lefolyt évben is kielégítő tiszta nyeresménye volt a társulatnak, úgy hogy minden részvényre 35 forint osztalék esik, a mi 17 ½ % kamatnak felel meg. . . .

Az elrendelt választás eredménye e következő: Elnökké Szitányi Izidor lett megválasztva. Választmányi tagokká: Cséry Lajos, Gschwindt Mihály, Gieszriegl Károly, Klenovits György, .

...

Ferenc József látogatása Cséry Lajos mintagazdaságában.
(Forrás: kepeslapmuzeum.hobbipark.hu)

Politikai Ujdonságok 1876. január 05. (22. évfolyam 1. szám p. 3. ADT)

Képviselő-választások.

Naszódvidék monori kerületében (Cséry Lajos helyébe) Tanárky Gedeon közoktatási államtitkárt választák meg egyhangulag képviselőnek.

A Hon 1880. június 25. (18. évfolyam 161. szám p. 138. ADT)

Cséry Lajosné, született Halász Ida asszony, mint részvétellel értesülünk, f. hó 24-én éjjeli 11 órakor élete 51-ik évében, hosszabb sorvasztó betegség után, mely ellen Karlsbadban keresett enyhülést, hű férje karjai közt jobblétre szenderült. A derék nő és példás hitves temetése Budapesten lesz. Lebegjen béke és áldás az elhunyt felett!

Pesti Hírlap 1895. január 03. (17. évfolyam 3. szám p. 8. ADT)

Revolvermerénylet Cséry Lajos ellen!

A főváros egyik legelőkelőbb és leggazdagabb polgára ellen ma egy elkeseredett ember gyilkossági szándékból merényletet követett el. Idősb Cséry Lajos földbirtokosra saját házában, Kurz Károly nyomdász revolverrel kétszer rálőtt és aztán magát agyonlőtte. Mindkét lövés találta Cséryt, de szerencsére egyik sem halálosan. A harmadik lövés már nem Csérynek, hanem a szobába rohanó titkárnak, Hódosi Gyulának szólt, aki a merénylőre vetette magát és saját élete kockáztatásával megmentette ura életét.

A merénylet körülményei nagyban hasonlítanak a hercegprímás ellen elkövetett merényletéhez, a mikor szintén a titkár önfeláldozása mentette meg ura életét.

Budapesti Napló 1903. június 17. (8. évfolyam 164. szám p. 12. ADT)

Milliók pör a Kurián.

Idősb Cséry Lajos három évvel ezelőtt közjegyzői okmányban egyezséget kötött fiával, ifjabb Cséry Lajossal a vele szemben 1.772,000 koronára rugó követelés biztosítása és kiegyenlítése dolgában. Ebben az okiratban ifju Cséry Lajos elismerte tartozásának valóságát és 24 órán belül való esedékességét. Idősb Cséry Lajos e közjegyzői okmányba foglalt egyezés alapján az 1.772,000 koronára – Kelemen Gábor, majd dr Jankovics Jenő ügyvédek által – perelte ifju Cséry Lajost, akit Pap József budapesti ügyvéd képviselt, egyik budapesti járásbírótság előtt.

Ugy az elsőbírótság, mint a fellebbezési bírótság kötelezte ifju Cséry Lajost a peres összeg megfizetésére. A Kuria felülvizsgálati tanácsa Szabó Albert elnöklésével, Fittler Imre kuriai bíró előadásában ma foglalkozott ezzel az üggyel s lényegeseknek fogadván el az alperes részéről panaszolt anyagi jogszabály-sértéseket, mindkét alsóbírósnak ítéletet megváltottatta, felperest keresetével elutasította s elmarasztalta őt az összes perköltségek fizetésében.

A Kuria az ítélet megokolásában kimondta, hogy az alsóbíróságok helytelenül értelmezték a telek jogviszonyait szabályozó egyezséget, mert a szerződések értelmezésénél nem a használt kifejezések betűszerinti értelme, hanem a szerződő felek akarata irányadó, kétség esetén pedig a szerződésnek azon értelem tulajdonítandó, amely a jogviszony természetének és az élet felfogásának inkább felel meg. Már pedig a szerződő felek intenciója nem lehetett az, hogy a milliókra rugó összeg 24 órán belül fizetessék meg.

Budapesti Hírlap 1906. február 16. (26. évfolyam 46. szám p. 11. ADT)

Gyászrovat.

Idősb Cséry Lajos, az ismert fővárosi nagyvállalkozó tegnap hosszú szenvedés után nyolcvanöt éves korában meghalt végelgyöngyülésben. Az elhunyt volt a megalapítója a budapesti szemétfuvarozó vállalatnak, a melyet később fiának ifjabb Cséry Lajosnak adott át. Idősb Cséry Lajos, a mint a vállalkozással fölhagyot, visszavonult gazdálkodni

pusztaszentlőrinci birtokára, a melyet később kétmilliónéyszázezer koronaért Szemere Miklós megvásárolt tőle. Élete utolsó éveit az elhunyt nagyvállalkozó teljes visszavonultságban töltötte, csupán családjának élt. . . .

Idősb Cséry Lajos elhunytát fia, ifjabb Cséry Lajos, veje Dániel Ernő báró, volt kereskedelmi miniszter és kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés február 16-án délután három órakor lesz a Múzeum-körut 5. számú házából.

Cséry Lajos nejével szül. Ligeti Margittal, Katieza, Ida, Lajos, Sarolta és Miklós gyermekeivel, — báró Daniel Ernőné szül. Cséry Szeréna férjével báró Daniel Ernővel, Elemér és Tibor fiaival szomorú szívvel jelentik édesatyjuk, illetve ipájuk és nagyatyjuknak

id. eséri Cséry Lajosnak
volt országgyűlési képviselő, fővárosi bizottsági tagnak

folyó évi február hó 14-én este 1/8 órakor, 85 éves korában, szívszélhűdés folytán bekövetkezett halálát.

A boldogult hült teteme folyó hó 16-án délután 3 órakor fog a gyászházban: **IV. Múzeum-körut 5. szám alatt**, az ág. evang. egyház szertartása szerint megáldani és a kerepesi út melletti temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra elhelyeztetni.

Budapest, 1906. február hó 15-én.

Béke poraira!
(Forrás: geni.com)

209/915.

119.

Igazolvány.

Cséry Lajos in.

szül. 1820. évi népszámlálási beírásának tagja részére.

Sz. kir. Postavisztas igazolvány.

Melváros

Beglaubigung.

für Herrn

Abt. des Postwiss. - Com. der k. k. Reichspost.

Das Volkszählung - Comité der k. Reichspost.

209/915.

Sz. kir. Postavisztas igazolvány.

209/915.

Sz. kir. Postavisztas igazolvány.

209/915.

Cséry Lajos népszámlálási igazolványa .
(Forrás: mandadb.hu)

26.

Cséry Lajos mintatehenészete.
(Forrás: budapest14.blog.hu)

jobaházi Dőry János**(Kerettye 1828. december 27. – Simontornya 1898. február 13.)**

1828. december 27-én született a Zala megyei Kerettyén (ma Bázakerettye), Dőry Imre és Vida Teréz gyermekeként. A családban ekkor a második ikerpár született, ikertestvére Karolin. Testvérei születési sorrendben: Andor 1825 (ugyanabban az évben elhunyt), Pál és Mária, akik 1826. november 26-án születtek, és Franciska, aki 1830-ban született.

Édesapja Dőry Imre 1824 körül, a birtok vásárlásakor költözhetett át feleségével Zalába. Anyagi nehézségei ellenére hamarosan nagy tekintélyre tett szert. 1826 novemberében kinevezték Zala megye táblabírájává, ami a lehető legnagyobb elismerés volt egy fiatal (mindössze 23 éves!) középirtokos számára. Gazdálkodása később megbukott, hatalmas adóssági voltak, és még a feleségével is perben állt a birtokrészek miatt.

Dőry János iskolai elvégzése után a jogi pályát választotta. 1847-ben tanulmányait elvégezve a pozsonyi országgyűlésen gyakornokoskodik. Az 1848-as szabadságharc azonban közbeszólt. Két évvel idősebb bátyjával, Pállal együtt katonának állt. 1848. június 13-tól a 7. honvédszászlóalj önkéntese, majd júliustól altisztje, december elejétől hadnagy. Később áthelyezik az 54. zászlóaljhoz. 1849 márciusától főhadnagy a 16. Károlyi huszárezredben. Sebesülten kórházba került.

A szabadságharc után visszahúzódott Zala megyei birtokukra. Közben ő is gazdálkodásba kezdett. Apjához hasonlóan ő is csődbe megy, birtokai zárgondnokság alá kerülnek. Ebben az időben Dőry Bécsben keresett hivatalt, és valószínűleg talált is, mert 1867-ben mint bécsi lakos kérte a megyét, hogy mentsék fel a zárgondnokság alól.

1861-ben már megpróbálkozott a politikai pályával, de sikertelenül. A Zala megyei Letenyén indult a képviselőválasztáson. A választást 585-380 vokskülönbségnél az elnök félbeszakította, mert egy Dőry-párti kortes botjával fejbe verte a szavazatszedő küldöttség egyik Királyi-párti tagját. Ezután Dőry önként visszalépett a választástól, jelölti tisztéről lemondott.

1869-ben a Deák-párt jelöltjeként, Tolna megyében a szakcsi választókerületben lett képviselő jelölt. Ez időben Dőry a Kereskedelmi Minisztériumban volt napidíjas gyakornok. 1869. március 16-án a kerület addigi képviselője, Cséry Lajos ellenében 246 szótöbbséggel Dőry Jánost választották képviselővé. A választási eredmény ellen a Cséry-párt óvást nyújtott be, mivel Dőry Zala megyében ekkor is csődeljárás alatt állt. Végül Dőry maradt a szakcsi kerület képviselője.

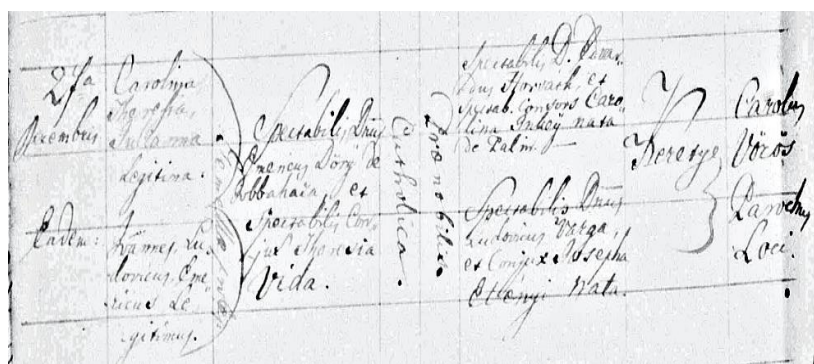
Országgyűlési képviselőként többször felszólalt és kiállt a bátaszék-dombóvár-zákányi vasútvonal engedélyeztetéséért. Tényekkel és adatokkal bizonyítja a Duna-drávai vasútvonal szükségességét. Komoly vitába keveredik Körmendy képviselővel a Dombóvár

tervezett, majd a törvényjavaslat módosításával Kaposvárnak ígért vasúti javító műhelyek ügyében.

Az 1872-es választáson Dőry visszalépett a jelöltségtől a szakcsi kerületben. Ezután a Zala megyei Letenyén indult ismét a szélsőbaloldal jelöltjeként, de nem tudott nyerni.

Élete további alakulásáról szinte semmit nem tudunk. 1873-ban elvesztette feleségét, Kondelka Flóra Klárát. Házasságukból gyermek nem született. Budapesten élt ebben az időben.

1898. február 13-án hunyt el Simontornyán a Styrum-Limburg-féle nemesi alapítvány menházában.

Dőry János és ikertestvére Karolin születési anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Bánokszentgyörgy – Egyházi anyakönyvek)

Az idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Közlöny 1848. december 05. (178. szám p. 1. ADT)

. . . . A 7-ik zászlóaljhoz hadnagyokul kinevezettek: Traupmann Lajos, Bauer József, Dőry János, Salamon Vincze zászlóaljbeli altisztek.

Közlöny 1849. március 13. (51. szám p. 178. ADT)

. . . . A 17-ik huszár ezredhez hadnagyokul kinevezettek: Dőry János, 54. zászlóaljbeli hadnagy, Batkó József, Heritz József, Sánta Lajos, Antal Lajos ezredbeli őrmesterek, Böthy Andor, Villand Károly ezredbeli tizedesek.

Törvéyszéki Csarnok 1861. október 08. (51. szám p. 178. ADT)

Schmerling, Dőry s Hugonay közötti peres ügy.

A legközelebbi napokban a hírlapok említést tevének bizonyos Schmerling, *Dőry-féle* peres ügyről s annak kimenetéről, aziránt, - könnyen fölfoghatólag a politikai ellenszenv s ingerültség befolyása alatt, oly közléseket tettek, melyek teljesen valótlanok. Az terjesztetett, hogy Schmerling lovag jelenlegi osztrák miniszter, mint *Dőry-féle* gondnok ellenében valamely számadások miatti peres vizsály létezett s az reá nézve elmarasztalólag döntetett volna el. És ez nem való, mit helyreigazítani kívánunk. . .

Hiteles forrásból értesítettünk a dolog állása felől, mely szerint Schmerling mint *Dőry-féle* zárgondnok ellenében semmi számadási kereset s per nem forgott fenn. A kérdéses peres vizsály tisztán egy régebbi családi adóssági követelés körül forgott, melynél a *Dőryek* alperesekül s Hugonayék felperesekül jelentek meg. Az egyik *Dőry*, ki mintegy 8000 forintot már le is tisztázott, a többire nézve elmarasztatván, végrehajtás alá is került. Ezen végrehajtás körül lényeges eljárási hibák s hiányok követtettek el, melyek következtében Schmerling mint zárgondnok, *Dőry János* nevében folyamodást használt, melyben a végrehajtási árverést s illetőleg az árveréskor kötött eladási szerződést megsemmisíteni kérte.

Pesti Napló 1869. március 23. (20. évfolyam 5682. szám p. 100. ADT)

Tolnamegye, Szakcs, március 17.

A tolnamegyei Szakcs kerületi képviselő választás f. hó 16-án megtörtént. Eredménye az, hogy a józan mérsékeltségen ismét győzött az ámitás, mennyiben a kerület eddigi képviselője Cséry Lajos ellenében *Dőry János* 1578 szavazó közül 246 szótöbbséggel képviselőül megválasztatott.

Hogy a megválasztott képviselő mi volt? – előbbi életét s viszonyait nem tekintve is, arra lehet felelni: egy héttel ezelőtt még a kereskedelmi miniszteriumnál napidijas gyakornok volt. Hogy mi a politikai elve? felelet – az ő saját és kortesei beszédei után – az, hogy szélső bal. Ezzel ugyan eleget mondtam volna az izgatásokra, de mégis röviden elmondom a választást, megelőző és alatti eseményeket.

Cséry Lajos osztatlan bizalmát birta a kerület összes lakosságának, azon számtalan jótéteményekért, melyeket 2 év alatt a kerület minden községére halmozott, nem ugyan itatás által, hanem az iskolák segítése és az egész kerület ügyes bajos dolgainak ingyen vitele és támogatása által; ezt mutatja az, hogy egészen e hó 12-ig, tehát a választás előtti negyed napig, ellenjelölt nélkül állt. Ekkor eszébe jut *Dőry János* nagybátyja *Dőry Lajos*nak, hogy csupa juxból zavart csinál ott, hol eddig teljes nyugalom volt; és fellépteti követ jelöltnék *Dőry János* atyját, Imrét, egy az ő kegyelméből élő agg embert; mikor azonban látja, hogy ezzel reussirozni nem fog, akkor ezt elveti és felbiztatja a fiút Jánost, hogy kényelmesebb a képviselői puha, mint a dijnoki kemény széken ülni, s elhossa Tolnamegyébe balpárti követjelöltnék.

Maga a választás, melynek egész folyam alatt *Dőry Szakcs*on csupa etiquette-ből, egy párthívénél volt elbujtatva, a legnagyobb rendetlenségben folyt. A rendet a körülbelül kétezernyi tömeg között 17, mond tizenhét pandúrnak kellett volna fentartani. . . . Vesztegetés és itatás által a Cséry-pártból számosan még erővel is átvitettek, az itatást a *Dőry-párt* kortesei a választási asztal előtt folytatták nyilvánosan, míg az elnök – Kammerer Gusztáv úr – kinek részrehajlatlan eljárásáért lehetetlen az elismerést nem nyilvánítani, ezen botrányos tettet észrehevén, befogatás terhe mellett eltiltotta az ivókat a sátor elöl. . . .

A választás éji fél 12 órakor befejeztetvén, a Cséry-párt részéről, a képviselő ellen azon óvás vétetett föl jegyzőkönyvbe, miszerint *Dőry János*, mint vagyonbukott s jelenleg Zalamegyében csőd alatt levő egyén képviselővé nem választható, s e miatt és ez alapon kérvény fog az országgyűlés elébe terjesztetni. . . .

Politikai Ujdonságok 1869. május 26. (15. évfolyam 21. szám p. 244. ADT)

A bíráló bizottságok részéről újabb itéletek jelentetnek be, melyek szerint Horváth János, *Dőry János*, Somossy Ignác, Kautz Gyula, Mocsáry Lajos, Dobsa Lajos, gr. Zichy Nándor igazoltattak, valamint Pulszky Ferenc. (Nagy éljenzés)

A Hon 1869. december 10. (7. évfolyam 284. szám p. 1. ADT)

Nyilatkozat.

Midőn ellenemben f. évi mart. 16-án *Dőry János* ur a szakcsi választókerület országgyűlési képviselőjévé megválasztatott, pártom hivei a választás megsemmisítése végett az országgyűléshez kérvényt nyújtottak be; miután a kérvényben a képviselő urnak magány becsületét sértőleg érdeklő indokok is hozattak fel: annál fogva az igazság érdekében kinyilatkoztatom, hogy azon kérvényt én nem fogalmaztam, alá nem irtam, alá sem írhattam, az abban felhozott *Dőry János* ur magányjellemét gyanúsító indokokat, valamint akkor valóknak nem hittem, ugy most sem hiszem.

Kelt Pesten, december 7. 1869.

Cséry Lajos.

A Hon 1869. december 16. (7. évfolyam 289. szám pp. 1-2. ADT)

Nyílt kérdés a közlekedési miniszter urhoz.

. . . . Ha most felhozottakat mélyebben megfontoljuk, csodálkoznunk kell, hogy a magyar közlekedési miniszterium a Zákány-bátaszéki vasút iránt mindeddig annyira csekély érdekeltséget tanusított, miként a mult országgyűlésnek 1868-dik évi 333-ik ülésében hozott 2981. számú határozatát még a mai napig sem teljesítette, és az ország határozatilag kifejezett közkívánatának ellenére a bátaszék-zákányi vasut létesítését folyvást késlelteti.

Vannak talán valami akadályok, melyek el nem háríthatók? Alig hisszük!

..... Azt is hallottam felemlíteni, miként a bátaszék-zákányi vasút nem fogja magát kifizetni és örökös terhére marad az országnak, mely kamatjait biztosítja.

A kik ezt állítják, lehetetlen, hogy Somogy, Tolna, Baranya, felső Bács és alsó Pest megyék termesztésének máris nagy mennyiségét, annál kevésbé azon képességet ismerjék, melyre ezen vidék olcsó és gyors szállítási eszközök mellett képes, a tömérdek gabona, bor, fa, gyapju, bőr, s.a.t. mellett, - a baranya megyei várallai kőszénbányák, még ma nem is gyanítható mennyiségben fogják a bátaszék-zákányi vasutat táplálni, s önállólag fentartani, - hátha még Baja és Szabadkával összekapcsolatik, és a felső Alföldnek is szolgálhat.

Akkor a bátaszék-zákányi vaspálya egyike lesz a legjövedelmezőbbeknek! . . .

Pesten, 1869. december 12.

Dőry János, Tolnamegye, Szakcsi választó-kerületének országgyűlési képviselője.

A Hon 1870. június 12. (8. évfolyam 133. szám pp. 1-2. ADT)

Dőry János *beszéde a képviselőház jun 11-ki ülésében.*

.... A t. képviselő úr bővebb tájékozása végett csak annyit vagyok bátor megjegyezni, hogy azon háromszög, a mely Buda, Mohács és Zákány közt elterül 250 négyzetmérföld, de lakosainak száma nem 400 ezer mint az a pénzügyi bizottság jelentésében foglaltatik, hanem 636 ezer, kik évenként különféle adó fejében 1.600,000 ftot fizetnek az ország pénztárába, és e nagy vidék pusztán elhagyatottan maradt az ország keblében, nincsen egyetlen utja, a melyen az őszi és téli hónapokban termékeit elszállíthatná. . . .

Ami pedig azt illeti, hogy ezen vasut fölösleges, arra nézve szabad legyen néhány statisztikai adatot felolvasnom, melyet a hivatalos, következőleg hiteles forrásból volt szerencsém meríteni. (Halljuk!) Tolnamegye 65 négyzetmérföldön számlál szántóföldön – catastralis holdat véve 1600 négyszögről – 274,658; egy holdról+15 mag= 4.119,870 mérő, ennek 1/3 kivitele 1.373,290 mérő vámmázsa. . . .

Ide számítandók még a kereskedelemnek különféle cikkei, milyenek az élőmarhák, nyers bőrök, kézművek, végre a személyszállítás. Vegyük mindezeket 2.000,000 vámmázsa, s előttünk lesz 8.666,833 vámmázsa évi nyers termék, melyet akarva nem akarva a zákány-bátaszéki vasutnak kell elszállítani. . . . Összesen tehát nem akarván a t. képv. ház türelmét fárasztani, Tolna és Somogymegyéknek kivitelre szánt évi nyers terménye 5.606,833. . . .

Midőn tehát ezt a ház figyelmébe ajánlanám, igen kérem a t. házat méltóztassék e vasutat megszavazni. (Élénk helyeslés.)

Politikai Ujdonságok 1872. január 31. (18. évfolyam 5. szám p. 51. ADT)

. . . . A következő tárgynál, mely a bátaszék-dombovár-zákányi vasut-törvényjavaslat módosítását célozza, hogy az eredetileg Dombovárra tervezett gépműhelyek Kaposváron

állitassanak fel, *Dőry* és *Körmendy* hosszasan vitatják a két helynek egymás fölötti elsőségét, *Dőry* *Dombovárt*, *Körmendy* *Kaposvárt* pártolva. A ház azonban változtatás nélkül elfogadta a javaslatot.

Borsszem Jankó 1872. április 07. (5. évfolyam 223. szám p. 3. ADT)

Dőry János beszédéből.

. . . . A jobboldali felfuvalkodottságról eszembe jut *Phaedrus* meséje a békáról, mely akkora akart lenni mint az ökör és mit ért el? „*Rupta jacuit rana coram bove,*” azonképpen pukkadva fog feküdni a jobboldali béka előttem. . . .

Politikai Ujdonságok 1872. június 12. (18. évfolyam 24. szám p. 284. ADT)

Tolnamegye szakcsi kerületében a baloldal jelöltje *Dőry János* visszalépvén, helyébe *Bogisits Károlyt*, *Budaváros* főjegyzőjét léptették föl.

Politikai Ujdonságok 1872. július 17. (18. évfolyam 29. szám p. 343. ADT)

Uj jelöltek.

Zalamegye letenyei kerületében *Remete Géza* bal-, és *Királyi Pál* jobboldali jelölt mellé egy harmadik is került *Dőry János* szélsőbaloldali személyében.

Hazánk 1899. október 21. (6. évfolyam 253. szám p. 3. ADT)

Urkocsisokról emlékezve nem felejtethjük el jobaházi *Dőry Jánost*, aki csak néhány év előtt halt el a *Styrum-Limburg*-féle simontornyai nemes-alapítvány házában.

Jó kedélyét haláláig megtartotta s ha jóbarátja érkezett el-elbeszélte egyet mást régi bravurjairól s kedvencz témája volt elmondani, hogy szoktatta le sógorát a kocsikázásról.

Schmerling volt a sógora *János* bátyánknak, s a ki csak egy kissé ösmerős a helyi viszonyokkal, tudja, hogy ez a név nálunk nem örvendett a legnagyobb népszerűségnek.

A lovag ur pedig a lehető legnagyobb passzióval jött le nyaranta *Dőry János* *tolnamegyei* birtokára, s itt legnagyobb mulatságát a kocsikázásban találta.

Egy ízben is addig noszogatta *János* urat, míg az be nem fogott könnyű szandlaufer-jába s elő nem járattott a csillagos homloku négy pejjel.

Dőry Jankó kieresztette a suhogót, nagyot cserditett és a *tolnamegyei* hófehér, deszkasimaságu országuton szálltak a telivérek, akár a mesebeli tüzetokádó sárkány. *Schmerling*nek szédelegni kezdett a feje s figyelmeztette sógorát, hogy baj talál lenni. „Ember kezében van a gyeplő!” – Vetette oda foghegyről *János* ur, hegyest köpve, kocsisosat, a valódi havannák mellől.

Egy ereszkedő jött épen, oldalt hosszukás kőrákással. Még egy nagyot cserditett *Dőry János*. s még eszeveszettebbül kaptak a zablába táltosai. Egyszerre csak nagyot farolt a szekér, recsegett-ropogott minden és bizony odatálalta az exczellenciás urat *Dőry Jankó* a kőrákás kellős közepére. Schmerlingnek kificzamodott a lába, és nyögve hányta szemére sógorának, mit mondott.

- Ugy ám – mondta furfangos mosollyal, a mi néhai jó János bátyánk – de nem ember ült ám a kocsin – csak német . . .

Eötvös Károly – Harcz az alkotmányért (Budapest, 1909. p. 292. ADT)

. . . . Megvoltak ám akkor a 16 órás ülések, úgy folytatták a tárgyalásokat az országgyűlésen 16 óra alatt, hogy pl. az egykori követársunk, *Dőry János* egy szerb dalt, Polit Mihály képviselőtársamnak valami rokon dalát, a mely a magyarság elleni guny dal volt a szerb atyafiaknál, elkezdte énekelni.

Az elnök nem fogta olyan szigoruan fel a dolgot, mint most, de annyit mégis megtett Somssich Pál, hogy rácsengetett *Dőry János* képviselőtársunkra és azt mondotta, hogy ő abban a véleményben van, hogy a magyar országgyűlés mégse arra való, hogy szerb népdalokat adjanak benne elő. Szigorubb rendszabályokat nem alkalmazott, de ez is elégséges volt.

Magyarország elzsidósodása (Budapest, 1937. p. 79. ADT)

. . . . Házasságkötések zsidók és arisztokraták között: gróf Szapáry István – Aczél Konstanza, gróf Szapáry Albert – Aczél Gabriella, gróf Batthyányi István – tornyai Schlossberger Ilona, *Dőry János* – Flora Kondelka,

Zalai gyűjtemény (Zalaegerszeg, 1992. p. 56. ADT)

. . . . Kása Lajos így emlékezett vissza a keszthelyi önkéntesek csatlakozására: a keszthelyi hajókikötőben várakozó fiatalokat *Dőry János*, az egyik, előző napon honvédnek állt önkéntes szólította fel: „Minek mennétek pajtás Pestre csirkefogók közé, maradjatok itt Ihász Dani bátyánk, kedves parancsnokunk alatt. Mi már Inkeyvel felcsaptunk. Ti pedig csak büszkék lehettek arra, hogy a 7-ik zászlóalj magvát ily szép számmal és ily jeles fiatalsággal vethetitek meg.”

Zalai gyűjtemény (Zalaegerszeg, 1997. p. 166. ADT)

. . . . Az egész zászlóaljnál volt 72 altiszt közül emlékszem még a következők neveire. Őrmesterek: Balás Dávid jurátus vagy ügyvéd, Jánossy Edvard, Szekovics Pál, Hány Pál. Tizedesek: *Dőry János*, Tímár Lajos, Madar Pál,

[illegible]

Dőry János halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Simontornya – Halotti anyakönyvek)

Bizonyítvány

 Budapesti bizonyítom, hogy Nagy Iván
m. v. e. 1848. é. Augustus hó ele-
jéről, ugyan azon év October hó végéig
a f. fel. honvéd Lászlóaljnál foglalt.
Mirel adom ezen saját nevem alá
írásával megerősített bizonyítványomat.
Budapestén 1898. Aprilis 9. én
László Aljn

Dőry János igazolása Nagy Iván volt katonatársának.

(Forrás: Nagy Iván könyvek 6. (Balassagyarmat, 2000. p. 96. ADT)

Alulírottak mélyen szomorodott szívvel jelentik, felejtethetlen atyjuk, nagy atyjuk, illetve apósuknak

jobbaházi DÖRY JÁNOS

közbirtokosnak

folyó évi március hó 1-én este 10 órakor a halotti szentségek ájtatos felvétele után végelgyöngülésben életének 84-ik évében történt gyászos elhunytát.

A megboldogultnak hült tetemét folyó hó 3-án délután 3 órakor foguak a jobbaházi rom. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent mise áldozat a megboldogultnak lelki üdvéért folyó hó 4-én reggeli 9 órakor fog Jobbaházán a rom. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatattatni.

Kelt JOBBAHÁZÁN, 1901. évi március hó 2-án.

Áldás és béke lengjen drága hamvai felett.

jobbaházi Döry Antal,
özvegy Kalmár Györgyné
szül. Tóth,
jobbaházi Döry Karolin,
Tóth Imréné,
szül. jobbaházi Döry Mária
az elhunyt gyermekei

id. Selétormos Lajos, Tóth Imre,
az elhunyt vője,
jobbaházi Döry Antalné
szül. Tóth,
gombai és marcsamagyari
Zalka Mária, az elhunyt menyje.

ifj. Selétormos Lajos,
jobbaházi Döry Irén, László és
Roza,
Kalmár Imre és Erzsé,
Tóth Ilka, Imre és Jenő,
az elhunyt unokái.

Döry János gyászjelentése.

(Forrás: dspace.oszk.hu)

jobaházi Dőry József***(Zomba 1841. június 19 – Dombóvár 1913. október 25.)***

Dőry József 1841. június 19-én született Zombán. Édesapja Dőry Frigyes, édesanyja Boronkay Laura. Házasságukból 9 gyermek született, József harmadikként látta meg a napvilágot.

Tanulmányai befejezése után a család közigazgatási-politikai hagyományait folytatva tisztviselőnek állt. 1865-69 között a dombóvári járás főszolgabírói tisztét látta el.

1867-ben megpróbálkozott a politikai pályával is, de a szakcsi kerület képviselőjének akkor Cséry Lajost választották meg 663 szavazattal, míg Dőry József 637 szavazatot kapott. 1872-ben ismét megpróbálkozott a szakcsi kerület képviselőjelöltjeként, és ekkor már megnyerte a választást Bogisits Károly ellenében.

1873-ban eljegyezte, majd 1874. február 7-én feleségül vette Geist Irma Máriát, Geist Gáspár legendás magyar lótenyésztő leányát. Házasságukból 1 gyermek született, József, aki 1876. május 18-án elhunyt.

Mandátuma lejárta után nem jelöltette magát újra, visszavonult a politikától. 1867-ben az Esterházy hitbizománytól bérbe vett 12.945 holdat, Dombóvárra költözött és gazdálkodásba kezdett. Bérelt birtokához tartozott: Dalmand, Csurgó, Sütvény, Homok, Nyerges, Gyulaj. 1867-ben indította el a ménesgazdálkodást Dombóvár környékén a két Dőry fivér. Dőry József Sütvényben, Dőry Vilmos pedig Felsőleperden.

Dőry József a kancaállományt részben apja zombai birtokáról, részben az alapi ménesből szerezte be. A Dőryek kiváló lótenyésztők voltak, a kor legkitartóbb, legjobb lovait nevelték. A Dőry „négyesek” menetrendszerűen közlekedtek Dombóvár és Budapest között. A bérelt nagybirtok pedig biztos jövedelmet jelentett Dőry József számára.

1876-ban beválasztották Tolna megye közigazgatási bizottságába. A megyei lótenyésztési bizottság elnöke volt. Kezdeményezésére jött létre az 1880-as évek elején a dombóvári takarékpénztár, melyet sokáig az elnökeként vezetett. A Kaposcsatorna-társulatot elnökeként dolgozott hosszú éveken át. A szabadelvű párt elnöke volt a szakcsi kerületben. Tekintélyéről elmond mindent, hogy a kerületben csak az lehetet képviselőjelölt, akit ő támogatott. Előszeretettel jótékonykodott feleségével együtt, főként ha gyermekekről volt szó.

Dombóvári otthona híres volt vendégszeretetéről. Szinte nem volt olyan nap, hogy a Dőry kúriában ne fordult volna meg vendég. Ezért, hogy mindenki találjon ízlésének megfelelő ételt, naponta 3-4 féle leves, szárnyas-, disznó- és marhahúsból készült ételek, édes és sós tészták kerültek az asztalra, bár feleségével mind a ketten kisétküek voltak.

Kitűnő gazda volt, de legnagyobb sikereit a lótenyésztés terén érte el. Kifejezetten könnyű, igen jó mozgású és állóképes gyors kocsilovak, és nemes hátaslovak tenyésztését tűzte ki célul. Ha valakinek sikerült a Döry-féle négyes fogattal egy 50 – 60 km-es, vagy ennél nagyobb távolságot megtennie, akkor igazolhatta, hogy a ménes ezt a tenyészcélt elérte. Egész Magyarországon, alig volt olyan tenyésztő, aki a gyors jukkerek (könnyű kocsi elé fogott, gyorslábú ló) tenyésztésében felvehetette volna a versenyt Döry Józseffel

Dőry József maga is kiváló hajtó volt. A Bécs – Pozsony közötti 65 km-es távhajtáson ifj. Wesselényi Miklós mögött, aki 2 óra 46 perc alatt teljesítette a távot, ő harmadikként ért célba, de ő az ekkor divatban lévő kevert hajtás helyett tiszta ügetésben teljesítette a távot. A kevert hajtás azt jelentette, hogy ahol ezt az útvisszonyok lehetővé tették, ott a lovak vágtában haladtak.

Lőtenyészetői kiválóságot jelzi, hogy az 1800-as évek végén Szentpétervárra, az orosz cár udvarába is szállított 2 négyesfogatnak való 8 db. lovat és kettő hátsólovat. Ezek a fogatok II. Miklós cár kedvelt fogatai lettek. Ezek után egyre-másra jelentkeztek a külföldi vevők, többek közt a Bajor udvartól és a Szász királyi család képviselőitől vásárlási szándékkal.

1896-ban a III. osztályú vaskorona rend kitüntetést kapta a királytól. Az 1900-as évek elejétől egyre többet betegeskedett. 1901-ben a már idős Döry József bérlete lejárt, ezért úgy döntött eladja ménését. Szinte csak külföldről érkeztek vevők, ezért az osztrák-magyar hadügyi kormányzat úgy döntött, hogy nem engedi elveszni, szétszóródni ennek a híres ménesnek az állományát, és 1905-ben bérleti szerződést kötött Esterházy herceggel, aki átvette az épületeket, a ménés teljes megmaradt kanca és csikó állományát a személyzettel együtt. A tenyésztői tevékenység töretlen folytatása érdekében megbízták Döry Józsefet, hogy irányítsa a ménés munkáját. Ezt a tevékenységet 1907. november 7-ig látta el.

Ekkor már teljesen visszavonultan élt. Állapota hol javult, hol súlyosbodott. 1910 szeptemberében Budapesten egy súlyos műtétet esett át. Ezután javulás állt be állapotában, majd fokozatosan romlani kezdett egészsége és 1913. október 25-én délután 4 órakor dombóvári otthonában elhunyt.

(Forrás: Az alábbiakban idézett cikkek és írások.)

1413 oct 24	1413 oct 24	Alc. agnos Dombrows.	r. 6 last ho. na. pa	His Chama Goleman Hachan	let dural		
1415						Goleman's Chama Hachan	Gymnast Hachan Hachan
1413 oct 25	1413 oct 25	Alc. agnos Dombrows.	r. 6 last ho. na. pa	His Chama Goleman Hachan	let dural		
1416						Goleman's Chama Hachan	Gymnast Hachan Hachan
1417 oct 30	1417 oct 30	Alc. agnos Dombrows.	r. 6 last ho. na. pa	His Chama Goleman Hachan	let dural		
1418						Goleman's Chama Hachan	Gymnast Hachan Hachan

Dőry József halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

1841							
81	16 June	Julianna Lomba	Herz, Josef Bauer, Peter Julius Karalun	Roman Kasch Ka	Belli, Josef Belli, Julian Bon Karalun	Kovacs Gyorg, se. Gyorg	
82	1841 19 June	José Jordink Lomba Janos	Johannes Dör Gundel der, Alex Bischoff & W Selma Baumg fr. Alois Stige J. Kolesch Broschlag, Jan sa Hoffmann Sag	Roman Kasch Kla.	Kap, János fe. Kor. Axel Jan Korin, Josef Cs. Kap. János & Csaba Brötel J. Börsz, J. J. B. Kasch, J. J. B. K. J. Kolesch Cze Julianna Broschlag, sag.	Lukacs Gyorg Migis sag.	
83	1841 20 June	Julianna Lomba	Barbel Gyorg Baja, W Jedimovsch	Roman Kasch Ka.	Vin, Gyorg Bella, Gyorg Bella, W. Cs. Wm. Ka. Kolesch		26

Dőry József születési anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Zomba – Egyházi anyakönyvek)

Dőry József
(Forrás: lovasok.hu)

Az idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Politikai Ujdonságok 1867. április 03. (13. évfolyam 14. szám p. 163. ADT)

Cséry Lajos a tolnamegyei szakcsi kerületben 663 szavazattal választatott meg országgyűlési képviselőnek, míg az ellenjelölt *Dőry József* 637 szavazatot nyert.

Pesti Napló 1867. május 04. (18. évfolyam 5111. szám p. 10. ADT)

. . . . Dombovári járásban főbíró: *Dőry József*, szolgabíró: Forster Alfred, I. esküdt: Tóth Ödön, II. esküdt: Sankó Imre, orvos: Miller Ádám, főmérnök: Hőke Dániel, II. mérnök: Ágoston Károly, várkapitány: Kiss Zsigmond, I. utibiztos: Liszka József, II. utibiztos: Trajber József, III. utibiztos: Egerer Pál, Törvényszéki ülnökök: 1. Perczel Sándor, 2. Domsich Lajos, 3. Perczel Vincze, 4. Nagy János, 5. Novák Imre, 6. Ötvös Károly, 7. *Dőry Mihály*, 8. Barbacsy Elek, 9. Halassy Károly.

Törvényszéki szolgabíró: Machay Antal, esküdt: Spányi Antal, pertárnok: Trajber Tivadar.

Politikai Ujdonságok 1872. június 26. (18. évfolyam 26. szám p. 306. ADT)

Tolnamegye szakcsi kerületében *Dőry József* deákpárti választatott meg Bogisits Károly ellenzéki ellenében (e kerületet a múlt országgyűlésen *Dőry János* ellenzéki képviselte).

Budapesti Hírlap 1873. június 07. (7. évfolyam 130. szám p. 1077. ADT)

T-ház! *Dőry József* képviselő elhalaszthatatlan magán-ügyének elintézése végett hat heti szabadságidőt kér. Meg méltóztatnak adni a kért szabadságidőt? (Megadjuk!) Tehát megadatik.

Fővárosi Lapok 1873. november 30. (276. szám p. 1201. ADT)

- *Dőry József* országgyűlési képviselő e napokban váltott jegyet Geiszt Irma kisasszonnyal.

A Hon 1875. június 24. (13. évfolyam 142. szám p. 1. ADT)

Tolna, június 21.

Nálunk a jelöltek a következők: A szegszárdi kerületben Szluha Benedek, a bonyhádiban Perczel Béla, a dombováriiban Hets Károly, ki ellen Forster Károly szolgabíróat akarják fölléptetni, a szakcsiban *Dőry József* nem lép fel, helyette Cséry Lajost candidálják, de ő még nem nyilatkozott, a kölesdiben Vizsoly Gusztáv s a paksiban Szeniczey Ödön és Simoncsics Béla.

Politikai Ujdonságok 1875. július 14. (21. évfolyam 28. szám p. 295. ADT)

Tolnamegye: 1. Szakcs: Perczel Lajos v.k., *Dőry József* sz.p. 2. Piczehely: Hets Károly v.k., 3. Bonyhád: Perczel Béla v.k., 4. Paks: Szeniczey Ödön v.k., 5. Szegszárd: Szluha Benedek v.k., 6. Kölesd: Vizsoly Gusztáv v.k.

Politikai Ujdonságok 1876. szeptember 27. (22. évfolyam 39. szám p. 450. ADT)

- A közigazgatási bizottságok már több helyen megalakultak.

Tolnamegyében a következők választották meg: B. Rudnyánszky Mihály, gróf Széchenyi Sándor, b. Jeszenszky Kálmán, Péchi József tolnai prépost, *Dőry József*, Szeniczey Ferenc, Georgevics Pál, Ellman Miklós, Kramolin Emil, Simoncsics Béla.

A Hon 1878. augusztus 25. (16. évfolyam 206. szám p. 117. ADT)

Nyílt levél.

nagym. Horváth Boldizsár, herczeg Eszterházy zárgondnok urhoz.

Minthogy *Dőry József* ur a szakcsi kerületbeni képviselőválasztásnál Lang Lajos egyetemi tanár urnak felléptetését oly ígéretekkel támogatta, melyek Nagyméltóságod – mint zárgondnok és törvényhozó – nevével össze nem férhetnek; bátorkodom azon kérdést intézni, mennyiben alapos *Dőry József* urnak azon állítása, melynélfogva ő érdektársait és önmagát Nagyméltóságod veje megválasztása esetében a dombovári bérletmeghosszabbításával kecsegtette? – és mennyiben igaz, hogy ugyanezen választási eredmény *Dőry József* úr számára a kiskuti 600 hold erdő kivágatását és szántófölddé való alakítását biztosítja? Nem lévén hajlandó hinni, hogy Nagyméltóságod *Dőry József* urral szövetkezve a herczegi uradalmi érdekeket szem elől téveszsze: jónak láttam Nagyméltóságodnak alkalmat nyújtani, hogy magát a félrevezetett közvélemény előtt nyílt téren is igazolhassa.

Zombán, 1878. aug. 21-én.

Dőry Andor

Vadász és Versenylap 1879. május 29. (23. évfolyam 22. szám p. 189. ADT)

. . . Az eljárás iránt megyénk lótenyésztői nagy érdekeltséget mutattak, s ahhoz számosan gyűltek össze a zord idő s feneketlenséggel határos utak mellett is Dombováron, hol a bizottsággal együtt *Dőry József* urnak ritka s hagyományos szivességgel látott vendégei voltak. Vétetett *Dőry József* urtól 4 darab ötéves kész ló, és 4 csikó, *Dőry Zsigmondtól* 2 két éves csikó, *Dőry Jenőtől* 1 három éves, *Fördös Dezsőtől* 1 két és 1 három éves, *Perczel Dezsőtől* 3 két éves csikó, a többiek egyenkint vásároltattak a megye egyes lótenyésztőitől.

A Hon 1881. július 10. (19. évfolyam 188. szám p. 53. ADT)

Takarékpénztár alapítása.

Dombováron jelenleg egy takarékpénztár alapításán fáradoznak, hogy az odavaló lakosság ne legyen kénytelen betéteit a távolfekvő Tamásiba vinni. Az alapítás élén állanak *Dőry József* nagybirtokos és Spitzer Ignác „Munk Mór s társa utódai” budapesti nagykereskedő cég főnöke.

Földmívelési Érdekeink 1882. március 13. (10. évfolyam 11. szám p. 104. ADT)

A tolnamegyei gazdasági egyesület tisztújító ülése alkalmával, a választások következő eredménnyel folytak le: Elnök: Bernrieder József, alelnök: Stankovánszky János és *Dőry József*, rendes jegyző: br. Jeszenszky János, . . .

Tolnamegyei Közlöny 1883. augusztus 05. (11. évfolyam 32. szám p. 129. ADT)

Meghívás.

A Kaposcsatorna-társulat 1883. évi augusztus 30-án reggel 9 órakor Dombóváron (a nagyvendéglőben) rendes közgyűlést tart, melyre a társulat tagjait ezennel meghívom. – A gyűlés tárgyai: 1. az 1881. évi pénztárnoki számadások megvizsgálása. 2. Az 1884. évi költségelőirányzat elkészítése. 3. Egyébb folyó ügyek. Kelt Dombóvárott, 1883. augusztus 2-án.
Dőry József s.k. elnök.

Fővárosi Lapok 1890. június 06. (164. szám p. 1208. ADT)

... Mikor a versenyt követő nap a fogatok szemléje elkövetkezett, hat fogat kiállt s a szakadó eső dacára ezernyi tömeg nézte őket. A bizottság a legjobb kondícióban levő verseny fogatnak szánt ezüst serleget *Dőry József* fogatának ítélte oda, mert a lovakon a legkisebb fáradság sem látszott.

Tolnavármegye 1891. március 01. (1. évfolyam 9. szám p. 4. ADT)

A „Dunántúli Közművelődési Egylet” alapító tagjai sorába megyénkből ujabban beléptek: *Dőry József*, dr. Sass István megyei főorvos, Perczel Lajos, Bischitz Mór, Rosmayer Ferencz, és Hirsch Adolf megyei nagybirtokosok 100-100 frttal.

Tolnavármegye 1891. május 31. (1. évfolyam 22. szám p. 3. ADT)

Lóverseny Dombóvárott.

Tolnavármegye lótenyésztésügyi bizottsága *Dőry József* elnöklete alatt Szegzárdon, 1891. évi május hó 25-én ülést tartott és az elnök erre vonatkozó beható előterjesztései folytán a vármegye lótenyésztésének emelése érdekében lóverseny rendezését határozta el.

A lótenyésztésügyi bizottság eme határozatát örömmel üdvözljük, minthogy tapasztalat szerint a lóversenyek a lótenyésztés fejlesztésének leghathatósabb eszközeinek egyikét képezik. Sikert kívánunk mindjárt az első alkalomhoz, a melyre különösen felhívjuk a gazdaközönség figyelmét, meg lévén róla győződve, hogy úgy a törvényhatósági bizottság, mint a vármegye közönsége is felfogja karolni a lóversenyek tartásának közhasznu eszméjét

Tolnamegyei Közlöny 1894. július 08. (22. évfolyam 28. szám p. 5. ADT)

Jótevény adomány.

Dőry József földbirtokos a szegzárdi róm. kath. óvoda s gyermek- menhelyet fenntartó egyesületnek 30 frtot adományozott, mely jótevény adományaért hálás köszönetét fejezi ki az egylet elnöksége.

Vadász és Versenylap 1894. július 08. (38. évfolyam 40. szám p. 334. ADT)

3. A sütvényi félvér-ménes.

Dőry József úr sütvényi félvér-ménese Tolnamegyében, a főmélt. hg Esterházy család dombovári uradalmában van. Eme bérlett terület 12.500 cat. hold. Vasut- és postaállomása Dombovár. A terrenum hegyes, a talaj agyagos, a víz meszes s az ott termett széna lágy. A ménes istállóit téglából épültek, jól szellőztethetők, a kifutók és legelők nagyok. Van a ménesben négy telivér anyakancza is, melyeknek azonban az ivadékaik mint félvérek lesznek fölnevelve. Az anyakanczák közül 1893-ban 86 lett fedezve.

Tolnavármegye 1896. május 17. (6. évfolyam 20. szám p. 6. ADT)

Az országos lókiállításon megyénkből a következő jutalmakat nyerték: diszoklevelet számos lovai után *Dőry József*; kiállítási érmet kettős pejfogataért *Dőry Jenő*; háts lovaiért *Dőry József*,
...

Tolnavármegye 1896. szeptember 06. (6. évfolyam 36. szám p. 3. ADT)

Dőry József nagybirtokos, ki megrongált egészségének helyreállítása végett 3 hónappal ezelőtt neje kíséretében Karlsbadba, onnan üdülés céljából Ischlbe ment, vasárnap egészségesen hazaérkezett. Ez alkalommal rokonai és a lakosság részéről élénk ovációban részesült. Fogadásánál jelen volt *Dőry Pál* alispán és *Nagy István* főszolgabíró is. Házánál cserfalombból font diadalkapu volt fölállítva „Isten hozott” fölirattal, az ottani zenekar pedig rázendítette az indulót, midőn hintója az udvarba robogott.

Tolnamegyei Közlöny 1896. december 27. (24. évfolyam 52. szám p. 4. ADT)

A kiállítási kitüntetések.

A hivatalos lap mai számának első lapját diszes névsora foglalja el azoknak a kik az ezredéves kiállítás alkalmából Ő felsége, a király által kitüntetésben részesültek. E diszes névsorban több tolnavármegyei jeles férfit is találunk. Így legfelső elismerést kaptak gróf Apponyi Sándor lengyeli nagybirtokos és főrendiházi tag és *Molnár József*, a tolnavármegyei gazdasági-egyesület titkára; harmadik osztályu vaskorona renddel lett kitüntetve *Dőry József földbirtokos*; koronás arany érdemkeresztet nyert *Tóth Károly* a szegzárd-bátai ármentesítő-társulat főmérnöke. Őszintén gratulálunk a megérdemelt legmagasabb kitüntetésekhez.

Tolnavármegye 1897. április 11. (7. évfolyam 15. szám p. 3. ADT)

Uj-Dombovár: I. biró: Hainrikffy Ádám, II. biró: *Dőry József*, Pénztárnok: Schreter Károly, Közgým: Hirsch Henrik, Esküdtek: *Molnár Pál*, . . .

Tolnamegyei Közlöny 1897. június 20. (25. évfolyam 25. szám p. 5. ADT)

Arczkép-leleplezés.

A „Dombovári takarékpénztár részvény-társaság” ma fényes ünnepek között leplezi le közszeretben és tiszteletben álló elnökének, *jobaházi Dőry Józsefnek* arczképét, melyet e pénztintézet festetett meg Böhm fővárosi festővel. Az ünnepélyre az összes részvényesek meghivattak.

Tolnamegyei Közlöny 1898. január 16. (26. évfolyam 3. szám p. 3. ADT)

Magyar lovak az orosz cár udvarában.

Elismert tény, hogy a magyarországi lovak a világ legkitűnőbb fajai közé tartoznak. Fényes bizonyítékok e tekintetben eddig sem hiányoztak, most azonban ismét olyan érdekes vásárlás történt, a mi csak újból a magyar lovak dicsőségét hirdeti. Ugyanis az orosz csári udvar nyolcz darab lovat vásárolt Dombóváron *Döry Józseftől*, a hirneves lótenyésztőtől.

Dombóvár és Vidéke 1899. április 23. (1. évfolyam 18. szám p. 3.)

A Döryek ménesei.

Losonczy miniszteri tanácsos és Fadlallah El Hedad Nagle ezredes, a mezőhegyesi méntelep parancsnoka e napokban vidékünkön tartozkodván megvásárolták azokat a hároméves méncsikókat, a melyeket már kétéves korukban előjegyzésbe vettek. *Döry József* méneséből elvittek huszonhárom háromévest és egy négyévest, *Döry Jenő* méneséből egy háromévest és *Döry Vilmos* méneséből hét háromévest. Hogy milyen magas színvonalon állanak a Döryek ménesei tenyészállatok nevelése dolgában, fényesen igazolja az a körülmény, hogy az idén előállított kétévesei mind alkalmasaknak találtattak.

Dombóvár és Vidéke 1899. július 02. (1. évfolyam 28. szám p. 2.)

Személyi hir.

Városunk és vidékünk előkelőségének egyik legkiválóbb tagja: *Döry József* nagybirtokos több heti fürdőzés után a Bécs melletti Bádenből június 29-én haza érkezett Dombóvárra.

Tolnavármegye 1899. július 23. (9. évfolyam 30. szám p. 3. ADT)

A vármegyei muzeum-egyesületbe ujabban alapító tagul belépett *Döry József földbirtokos*, s így az egyesületnek jelenleg 39 száz forintos tagdíju alapító tagja van. Kovách Imre, szegzárdi m. kir. erdőgondnok pedig belépett az egyesület rendes tagjai közé.

Tolnavármegye 1900. január 14. (10. évfolyam 2. szám p. 4. ADT)

Döry József lovai a cári udvarnál.

Megirtuk annak idején, hogy az orosz cár főlovászmestere a fölmivelésügyi miniszterum lótenyésztési osztályának útmutatása alapján a mult évben hosszas keresés után végre is *Döry József* dombovári nagybirtokos méneséből vásárolt a cár részére 10 drb lovat. Mint lapunknak írják, most a földmivelésügyi ministeriumban a lótenyésztési osztályhoz levél érkezett az orosz főlovászmesteri hivataltól, hogy a vásárolt lovak rendkívül beválnak, különösen a cár személyes használatára rendelt négyes fogat, mely a nemrég tartott nagy vadászatok alkalmával naponkint 50-70 kilométert tett meg és a cár legnagyobb elismerését nyerte el. Tekintve azt, hogy az orosz ügetők a leghiresebbek a világon, ez a körülmény a hirneves *Döry* ménesnek nagy dicsőségére válik.

Tolnavármegye 1900. október 28. (10. évfolyam 43. szám p. 3. ADT)

Tizenkétezer korona három lóért.

Dombovárról írják lapunknak, hogy a napokban ott időzött Burg báró szászországi nagybirtokos, a ki *Döry József* méneséből 3 drb anyakancát vett, fizetvén értük nem kevesebb, mint 12,000 koronát. Ilyen az értéke a magyar lónak külföldön.

Tolnavármegye 1903. december 06. (13. évfolyam 50. szám p. 3. ADT)

A Döry-ménes.

Nemrég megírtuk, hogy *Döry József* világhírű ménesét a bérlet lejártával feloszlatta, csupán egy kis töredékét tartja meg, melyet a baranyamegyei Nyerges pusztára helyez át. Ezen hírünkre vonatkozólag most arról értesítenek bennünket, miszerint a kitűnő ménes feloszlását az állam megakadályozni akarván, azt a kincstár előreláthatólag *Döry Józseftől* át fogja venni s tovább fogja kezelni. E célból egy bizottság már megkezdte a tárgyalást a hercegi uradalommal.

Közérdek 1905. március 25. (1. évfolyam 12. szám p. 6. ADT)

A Döry-ménes hirneve.

A külföldön általánosan ismeretes már a *Döry József-féle* dombovári jeles ménes, honnan a legmagasabb helyekre szoktak lovakat vásárolni. A folyó évben az orosz czár megbízottja két négyesfogathoz való anyagot 32000 koronáért vásárolt; a bajor állam megbízottjai pedig három méncsiköt vettek 13000 koronáért.

Tolnavármegye 1905. április 09. (15. évfolyam 15. szám p. 3. ADT)

Jótékonyság.

Döry József dombovári földbirtokos és neje 10,000 koronás alapítványt tettek a Dombovárott létesítendő Erzsébet kórház javára.

Somogyvármegye 1907. november 28. (3. évfolyam 271. szám p. 4. ADT)

A dalmand-sütvényi csikótelep.

Dombóvári levelezőnk írja: November hó elején adta át *Döry József* dalmand-sütvényi bérletét az új bérlőnek, a közös hadügyminiszteriumnak, mely ott csikótelepet létesített. A hitbizományi tulajdonos Eszterházy Miklós herceg, mintegy félmillió korona költséggel építette föl a szükséges épületeket. A csikótelep parancsnoka Rotter Antal 8. dragonos ezredbeli parancsnok lett. A telep tisztikara két törzstiszt, egy számvevő-tiszt, két állatorvosból áll, kiknek 100 ember áll rendelkezésükre. A telep lóállománya 1000 darabot tesz ki. A hadügyminisztérium átvette *Döry József* élő és holt instrukcióját s így európai hírű ménesét is, mellyel hazai lótenyésztésünknek páratlan dicsőséget szerzett.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. október 10. (20/6. évfolyam 70. szám p. 2. ADT)

Személyi hir.

Dőry József dombóvári nagybirtokos, a vármegyei társas élet eme illusztris alakja, amint örömmel értesülünk, a Herczl tanár által végzett sikeres operáció folytán, súlyos bajából teljesen felépült s ma délután 1-2 óra között külön vonaton érkezett vissza otthonába, Dombóvárra.

Vadász és Versenylap 1913. október 24. (57. évfolyam 106. szám p. 634. ADT)

Dőry József ur, a kinek a magyarországi félvérnevelés terén oly nagy érdemei voltak, mint őszinte részvéttel értesülünk, elhunyt. *Dőry József ur* neve összeforrt a világhírű sütvényi ménessel, a melyet a megboldogult 1867-ben alapított és páratlan szakértelemmel vezetett egész a közel multig, mikor az anyag a katonai kincstár kezébe ment át. A ménesben annakidején száznál jóval több félvér és néhány telivér kancza volt, a melyekből páratlan kocsilovakat nevelt. A megboldogult a kipróbálásnak egyik legkiválóbb hive volt és kanczáit legalább két évig kocsiban igen erős munkának vetette alá és csak a leggyorsabbakat osztotta be.

Tolnamegyei Közlöny 1913. november 02. (41. évfolyam 44. szám p. 3. ADT)

A közgyűlés megnyitása után az elnöklő főispán a részvét fájdalmas hangján parentálta el a napokban elhunyt *jobaházi Dőry József* megyebizottsági tagot, aki a hatvanas években főszolgabíró, majd országgyűlési képviselő volt. Különösen kiemelte a lótenyésztés körül szerzett érdemeit, a népies lótenyésztés által még a külföldön is hirnévre tett szert. Minden közügyi ténykedésében erélyesség, pontosság és meleg szívjóság jellemezték. Indítványára a közgyűlés *jobaházi Dőry József* emlékére jegyzőkönyvbe iktatta és részvétiratot intéz az elhunyt özvegyéhez.

Dőry József időskori képe.

(Forrás: Magyar állattenyésztők lapja 2021. 02. 01.(26. évf. 2. sz. p. 36. ADT)

Özv. jóbaházi Döry Józsefné szül. Geist Irma úgy a maga mint sógornői özv. Báró Wimmersperg Gusztávné szül. jóbaházi Döry Flóra, özv. jóbaházi Döry Vilmosné szül. Karácsonyi Erzsébet, özv. jóbaházi Döry Dénesné szül. Jálcs Irma, özv. Hógyeszy Béláné szül. jóbaházi Döry Ágota és özv. Jálcs Géziné szül. jóbaházi Döry Elvira és a széleskörüi rokonság nevében fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett jó férje, fivérük, sógoruk illetve rokonuk

jóbaházi DÖRY JÓZSEF

a III. oszt. vaskoronarend lovagja

életének 73. és legboldogabb házasságának 40. évében a baldoklók szentségének ájtatos felvétele után, okt. hó 25 -én d. n. 4 órakor az Urban csöndesen elhunyt

A boldogult hült teteme 1913. év okt. 27.-én d. e. 11 órakor fog a rom. kath. egyház szertartása szerint Dombóvárott a gyászháznál beszenteltetni és 1913. okt. 28.-án d. e. 11 órakor Zombán a család sírboltba örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent mise áldozat a rom. kath. templomban Zombán okt. hó 28.-án d. e. 10 órakor Dombóvárott okt. 30.-án d. e. 9 órakor fog a Egek Urának bemutatni.

Dombóvár, 1913. október 25.

Az örök világosság fényskedjék neki.

Döry József gyászjelentése.

(Forrás: dspace.oszk.hu)

bonyhádi Perczel Lajos

(Bonyhád 1833. július 7. – Kis-Kajdacs 1936. augusztus 31.)

1833. július 7-én született Bonyhádon. Édesapja Perczel István, édesanyja Perczel Anna.

Iskoláit Pécsen és Pesten a Királyi tanodában végezte. A Magyar Királyi Tudományegyetem bölcsész karán az első évet 1848. június 3-án fejezte be (15 évesen!). A Bach-korszak alatt tanulmányait abbahagyta, mert édesanyja kijelentette „Nem akarom hogy osztrák jogot tanulj!” Ugyancsak a Bach-korszakban kellett volna az osztrák hadseregbe belépnie, de édesapja 1000 forinttal kiváltotta a katonaságtól.

Perczel Lajost 1861. február 6-án a választásokat vezénylő központi választmány a kölesdi kerület összeíró bizottságába választotta. 1867. február 7-én Tolna vármegye főispánja tb. szolgabírónak nevezte ki. Az Eötvös-féle népiskolai törvény végrehajtása jelentős feladatokat ruházott a vármegyékre. A végrehajtás meggyorsítására és ellenőrzésére iskolatanács alakult a vármegyei közgyűlés tagjaiból. 1869. június elején a közgyűlés az iskolatanács tagjának választotta.

Apjával azonos politikai nézeteket vallottak. Édesapja tagja volt a kiegyezés utáni parlamentnek. Politikailag a Tisza Kálmán-féle balközép program mellett kötelezte el magát. Miközben apja 1875-ben a Szabadelvű párt támogatásával Tolna vármegye főispánja lett, Lajost az alakuló ülésen Dőry Friggyessel egyetemben a Szabadelvű párt elnökének választották.

Ettől kezdve tevékenyebb részese a megye politikai életének. 1875. július 5-én a szakcsi kerületben kormánypárti programmal vállalta a megmérettetést. A 854 leadott érvényes szavazatból 483 voks elnyerésével a kerületet képviselhette a parlamentben. Mint képviselő többször a kormány javaslat ellen szavazott a 48-as párttal együtt. Tisza Kálmán meg is haragudott rá emiatt és bepanaszolta az édesapjánál. Végeredményben, mint nem fegyelmezett párttagot „skartba tették” s így a következő ciklusban már nem is lett képviselő.

1878-ban a Tolna megyei tisztújító közgyűlésen az állandó választmány tagja lett. E megbízatását 1883-ban a közgyűlés megerősítette. 1889-ben és 1892-ben a törvényhatósági bizottság rendes közgyűlése a központi választmány rendes tagjának választotta. 1892-ben megbízást kapott a vármegyei közigazgatási bizottságtól a dunaföldvári és paksi járásbírói börtönök egyszeri felülvizsgálatára. 1893 januárjától a megyei közigazgatási bizottság erdei kihágási II. fokú albizottságának tagjává nevezték ki.

1867. január 15-én Mocsoládon feleségül vette báró Majthényi Saroltát. Házasságukból négy gyermek született, István (1868 – 1949), Ilona 1874-ben mindössze két esztendősen, Andor 29 éves korában, 1902-ben (önkeze által) hunyt el. Negyedik gyermekük Gizella nem sokkal élte túl édesapját, 1938-ban hunyt el.

A világháború kitörésekor Perczel Lajos nyolcvanegy éves volt. Ebben az időben ismeretlen betegség támadta meg, amely féloldali bénulással és napokig tartó eszméletlenséggel járt. Felszállították Budapestre az egyik szanatóriumba, de látható javulást nem tudtak nála elérni. Visszavitték kiskajdacsí kúriájába, ahol hetekig magatehetetlenül feküdt az ágyában. Aztán egy napon magához tért, állapota javulni kezdett. Pár hét alatt talpra állt és megkezdte régi vadászéletét.

Mikor a világháború alatt a magyar állam polgáraihoz fordult kölcsönért, Perczel Lajos nyolc részletben nyolcvanezer korona hadikölcsönt jegyzett.

A kommunizmus kitörésekor Perczel Lajos nem régen felfogadott ispánja, Deák Mihály lett a környék főbizalmija. Állandóan ott tanyázott vezérkarával a Perczel kastély nagy ebédlőjében. Perczel Lajos a családját elküldte, de ő ott maradt a kastélyban. „Innen senki semmit el nem vihet, én itt maradok!”- jelentette ki. Egy alkalommal Deák Mihály revolvért szegezett a homlokának, de Perczel keményen szembenézett a pisztoly csövével, és ezt dörögte: „Lelőhetsz engem, de te az akasztófán fogsz elpusztulni!”

Régebben a mezőgazdasági munkából is kivette a részét. Aratáskor gyakran átvette a kaszát valamelyik munkástól és órák hosszat velük kaszált.

Alapítója és állandó tagja volt a paksi csónakázó egyesületnek. Nemegyszer megtették azt, hogy Paksról feleveztek Pestig és aztán vissza Bajáig. Talán ennek a sportos életnek köszönhette hosszú életét.

Kiskajdacsí birtokán 1936. augusztus 31-én délután öt órakor, 103 éves korában aggkori végelegyengülésben hunyt el.

(Forrás: Évszázadokon át - Szekszárd, 1983. (pp. 453-454. ADT), és az alábbiakban közölt cikkek)

51	Junius 28 ^{án} délután 6 óra köz.	Bonyhád.	János.	Régi János s. János Jófia Jakab Bonyhád Rákod.
52	JULIUS s. Jakab haza reg 8 ^{án} 6 óra	Bonyhád.	Lajos.	János János Perczel János János János János János s. Anna Perczel János János
53	Julius 12 ^{én} dél után 1 óra	Berektele.	Rakodina.	János János János Berektele. s. János János János János

Perczel Lajos születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Bonyhád – Egyházi anyakönyvek)

Folyó- szám	A bejegyzés ideje (év, hó, nap)	Az elhalt- korát ideje (év, hó, nap, napok, óra)	Az elhalt					Az elhalálozás helye, ha az elhalálozás nem az elhalt lakásán történt	A halál oka
			családi és utónéve, állása (foglalkozása), lakcíme	vallása	élet- kora	házastársának családi és utó- néve	szüleinek családi és utó- néve		
25	1936 Szept. 1.	1936 Aug. 31. 11.11. 5 óra.	Perczel Lajos. földművelő. Kajdacs Tisza-Lajos puszta	sem Nem	103 éves	nehai János Magdolna József	nehai Perczel László nehai Perczel Imre.		Kajdacs gyógykezelés

Perczel Lajos halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Kajdacs – Halotti anyakönyvek)

Perczel Lajos

(Forrás: Pesti Hírlap 1936. 09. 03. (58. évf. 201. sz. p. 10. ADT))

Az idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Politikai Ujdonságok 1868. december 30. (14. évfolyam 53. szám p. 640. ADT)

Kinevezések.

A m. kir. igazságügyminiszter Löw Tóbiás és Tauffer Emil tiszteletbeli fogalmazókat miniszteri rendes fogalmazókká; továbbá Simon Géza, Varga László és *Perczel Lajos* tiszteletbeli fogalmazókat ezen címük megtartásával, nemkülönben dr. Ferenczy Sándor és Rohrer László eddigi fogalmazó-gyakornokokat rendes segéd-fogalmazókká; végre Gajzágó Gerő és Simay Salamon végzett jogászokat az említett miniszteriumhoz fogalmazó-gyakornokokká nevezte ki.

Politikai Ujdonságok 1872. január 24. (18. évfolyam 4. szám p. 42. ADT)

. . . . Az igazságügyminiszter *Perczel Lajos* igazságügyminiszteri fogalmazót a pesti kir. táblához elnöki titkárrá nevezte ki.

Politikai Ujdonságok 1875. július 14. (21. évfolyam 28. szám p. 295. ADT)

Képviselő választások.

Tolnamegye: 1. Szakcs: *Peczel Lajos* v.k., Dőry József sz.p. 2. Pinczehely: Hets Károly v.k. 3. Bonyhád: *Perczel Béla* v.k. 4. Paks: Szeniczey Ödön v.k., Simoncsics Béla sz.p. 5. Szegárd: Szluha Benedek v.k. 6. Kölesd: Vizsolyi Gusztáv v.k.

Politikai Ujdonságok 1879. augusztus 27. (25. évfolyam 35. szám p. 416. ADT)

Telekkönyvvezetők országos egyesülete alakult e hó 20-án Budapesten. A gyűlést Voigt Ede központi telekkönyvvezető, mint a szervező bizottság elnöke nyitotta meg: beszédében hangsúlyozta a kettős célt, mely az egyesületet vezérli, hogy t. i. a telekkönyvek kezelésében létrehozandó egyöntetűség oly elodázhatatlan szükséggé vált, mely nemcsak a telekkönyvvezetők, de különösen a közhitel érdekében figyelmen kívül nem hagyható. Az ideiglenes választmány által kidolgozott alapszabályok elfogadtattak s az egyeslet tisztségviselőiül a következők választattak meg: Elnök: Voigt Ede, alelnök: Máltás Miksa, titkárok: Petrás Gyula és *Perczel Lajos*, pénztárnok: Tihanyi Ferencz, ellenőr: Gonda Mihály.

Tolnamegyei Közlöny 1883. október 21. (11. évfolyam 43. szám p. 2. ADT)

A közigazgatási bizottság kebeléből a folyó év végével kilépő tagok u. m. Bernrieder József, Kramolin Emil, *Perczel Lajos*, gróf Széchenyi Sándor és Totth Ödön helyei nevezetteknek újra megválasztása által töltettek be.

A központi választmány a következőkből alakítottatott ujjá: Bárány Sándor, Bernrieder József, Bocsor Antal, *Perczel István*, *Perczel Lajos*, Petrich Ferencz,

Az állandó választmány a következőkből alakítottatott ujjá: Apáthy Károly, Bernrieder József, Bocsor Antal,*Perczel Gyula*, *Perczel Lajos*,

Vadászlap 1884. szeptember 15. (5. évfolyam 26. szám p. 349. ADT)

Eclatáns vadászati kihágás közöltetett egyletünk titkárságával, mely br. Puchner Hannibál nyugalmazott tábornok és egyleti tag bikali és maróczi erdőterületén követtetett el mult hó első napjaiban, mely alkalommal a tulajdonos ispánja egy őz-sutát és egy szarvas-tehenet ejtett el. A tulajdonos – mint velünk közlik – nem volt ugyan jelen a vadászaton, azonban meghívott vendégei: *Perczel Lajos* és Dőry Jenő urak megbotránkozva hagyták ott a vadászatot.

. . . . a jelen kihágást elkövető gazdasági ispán ugy látszik minden időben s minden kímélet nélkül szokott vadászni, mert a hozzánk küldött értesítés szerint ezen esetet pár héttel megelőzőleg az ispán egy másik tehenet is lőtt.

Tolnavármegye 1893. január 29. (3. évfolyam 5. szám p. 3. ADT)

Börtönvizsgáló bizottság: Elnök: Gr. Széchenyi Sándor, tagok: a) a központi börtönökre nézve: Dr. Szigeth Gábor, Rill József, Markó Gusztáv, Tóth Ödön Szegzárd, b) a járásbírósi börtönökre nézve: *Perczel Dezső* a bonyhádi, Jeszenszky Andor a tamási, Totth Ödön a gyönki, *Perczel Lajos* a paksi és dunaföldvári börtönökre.

Tolnavármegye 1893. március 05. (3. évfolyam 10. szám p. 5. ADT)

Adomány a népkonyha javára.

Perczel Lajos nagybirtokos Kis-Kajdacsról a szegzárdi népkonyha részére 2 zsák burgonyát küldött.

Pécs-egyházmegyei római katolikus tanítók névtára Pécs, 1896. (p. 281. ADT)

Kis-Kajdacs fk. Ezen községben az iskolát 1884-ben egy tanteremmel *Perczel István*, Tolnamegye volt főispánja létesítette, fenntartásáról pedig jelenleg *Perczel Lajos* ur gondoskodik. Az épület kifogástalan állapotban van, a tanterem felszerelése megfelel a törvény követelményeinek. Tk. sz. 20, t. Kalivoda Ferencz, tny. magyar.

Tolnavármegye 1902. február 02. (12. évfolyam 5. szám p. 2. ADT)

Erdészeti kihágási II. foku bíróság tagjai: Rendes tagok: Örrfy Lajos, Perczel Lajos közigazgatási bizottsági tagok, Hoffmann Sándor és Günther Károly főerdészek. Póttagok: Jeszenszky Andor, Boda Vilmos közigazgatási bizottsági tagok és Rinaldi Ottó lengyeli, Sexer N. tolnai uradalmi főerdészek.

Tolnavármegye 1902. augusztus 17. (12. évfolyam 33. szám p. 3. ADT)

A közigazgatási bizottság augusztus havi ülését tegnap tartotta meg gróf Széchenyi Sándor főispán elnöklete alatt. Jelen voltak: Dőry Pál, Simontsits Elemér, Tihanyi Domokos, Kovách S. Endre, Kurcz Vilmos, Fördös Vilmos, Fink Kálmán, Reisz J., Jeszenszky Andor, Bernrieder József,

Elmaradásukat igazolták: Boda Vilmos, Totth Ödön, Perczel Lajos, Perczel József.

Közérdek 1909. szeptember 18. (5. évfolyam 38. szám p. 4. ADT)

A vármegye virilistái.

A virilistáknak a névjegyzéke a következő:

1. Gr. Apponyi G. főispán, nagybirtokos, Hőgyész	42,960.84
2. Gr. Széchenyi S. nagybirtokos, Nagy-Dorog	18,356.14
3. Gr. Apponyi S. nagybirtokos, Lengyel	14,871.75
13. Dőry Hugó nagybérllő, Tüske	5,290.28
26. Perczel Lajos földbirtokos, Kajdacs	2,723.89

Napi Hírek 1933. július 14. (8. kiadás 11 óra 5 perc ADT)

Ritka ünnepély színhelye volt a napokban a tolnamegyei kajdacs Perczel-kastély, melynek ura bonyhádi Perczel Lajos földbirtokos ülte születésének századik évfordulóját. A testi és szellemi épségének teljes birtokában lévő öregúr István fiának és Ella leányának, valamint kilencven éves sógornőjének, báró Majthényi Vilmának, a társaságában fogadta a hatalmas vendégsereget, amelynek soraiban a szűkebb rokonság közül igen sokan jelentek meg. A társaság Kiskajdacs-pusztá népével együtt részt vett a kastély kápolnájában tartott misén, melyen Sárvány József kajdacs adminisztrátor Te Deumot mondott. Perczel Lajos a mise előtt meggyónt, és mise közben megáldozott. Kajdacról és a környékről nagy küldöttség kereste fel a jubilánst, akihez Sárvány adminisztrátor intézett üdvözlő beszédet. Majd az uradalom aratói nyújtottak át Perczel Lajosnak buzakoszorut. Délben a kastélyban tartott ebéd idején a cselédség és az aratók számára is ünnepi ebéd volt és a százéves öregur éppúgy ott volt alkalmazottai, mint vendégei között is.

Tolnamegyei Ujság 1933. július 15. (15. évfolyam 55. szám p. 2. ADT)

Perczel- család nagy ünnepe.

Száz esztendő. Egytizedrésze a magyar királyság multjának. Ezt a nagy időt élte meg *Perczel Lajos*, kajdacs nagybirtokos, aki e hó 7-én töltötte be életének századik évét. Egy ember, aki már élt a jobbágyság idejében, látta Bezerédj István nagy eszméjének és szerető szíve leghőbb vágyának, a jobbágyszabadításnak beteljesedését, ifju volt a nagy márciusi napokban, átélte a dicsőséggel megindult szabadságharc gyászos végét és mint felnőtt ifju érezte a Bach korszak magyarüldözésének minden gyötrelmét és szomorúságát. Átélt a 67-es kiegyezést követő nagy lendülések korát és megérte életének legnagyobb szomorúságát, az ezeréves Magyarország szétdarabolását. . . .

A földnek a tulzott, de általunk nagyrabecsült szeretetét örökölte apjától. Ő sem szerette a modern gazdálkodást. Amikor az egész ország traktorlázban égett, ő akkor is négy ökörrel szántatott. Nem csinált birtokán költséges befektetéseket és ennek köszönheti, hogy birtoka ma is tehermentes és ő sem ismeri az adósságot. . . .

. . . átélte 98 éves korában egy nagyobb operációt és századik évében egy influenzát követő tüdőgyulladást. Igazi kemény magyar, akit nem tudott megtörni száz év minden vihara sem testben, sem lélekben, akinek szívéből nem tudta kitépni az ember és a föld szeretetét egy évszázadnak csalódása és keserősége sem. Amikor rokonai, tisztelői és barátai vették körül, a nagy ünnepnapon sem feledkezett meg az ő volt jobbágyságainak utódairól és gondoskodását nem kerülte ki az, hogy a cselédség minden tagja részesül-e az ünnepi lakomából. . . .

Képes Vasárnap 1934. január 06. (56. évfolyam 1. szám p. 9. ADT)

. . . A családi ebéden a távolabb ülők arról beszélgettek, hogy a jubiláns mennyire megcsufolta az orvostudományt. Az évszázad elején nagyon rossz bőrben volt és a fővárosban kuráltatta magát. Akkor fejcsóválva mondták a pesti professzorok a családnak: - Jó volna hazavinni, hadd haljon meg otthon. Haza is hozták, s otthon az öregur azonnal jobban lett. Ennek harminc esztendeje.

Ezt tárgyalták az asztalnál a családtagok, elég szabad hangon, mert az öregur már kezd nagyothallani. Joggal gondolhatták, hogy nem hall a társalgásból semmit. De bizony az öregur elkapott valamit a beszélgetésből. És odaszólt a beszélgetőknek:

- A doktoraimról beszélgettek? Ravaszul kacsintott egyet, mint aki tuljárt a mások eszén.

- Azok már mind meghaltak egytől-egyig

Pesti Napló 1936. március 29. (87. évfolyam 74. szám p. 12. ADT)

Százharminc évét éli a Perczel-család nesztora Kajdacson.

. . . . Bizony kellemetlen – panaszkodik – de az utóbbi évben erősen megromlott a látásom és hallásom. Majdnem süket vagyok és vak, pedig azelőtt soha semmi bajom nem volt.

A birtok? Hát azt bizony a legutolsó időig magam kezeltem, csak nemrégiben adtam át a fiamnak, mert nekem már terhes volt.

Meglepő könnyedséggel áll fel karosszékéből, segíteni akarok. Elhárítja. – Nem, nem köszönöm, majd magam. Kisujjnyi vékony spanyolnádpálcára támaszkodva siet végig a szobán, aztán visszatér.

Bizony nem így volt ez valaha. Rengeteget vadásztam. Látja azt a vaddisznófejet ott az ajtó felett? (Óriási kitömött vadkan feje az egyetlen dísz a szobában.) Én lőttem. Őt mázsa volt. Az erdszeim szerint ez volt a vaddisznók királya. . . .

Lovagoltam, vadásztam, agarásztam. Ez volt a kedvenc foglalkozásom, pihenésem. Messze a környéken híres agaraim voltak. Tolnában, Pest megyében de sok díjat hoztak el! Sokszor heteket töltöttem kint a szabadban, erdőben háltam, földön aludtam, mégsem hültem meg soha. . . .

Az öregúr alakját valóságos legendakör veszi körül, apró kedves kis mesék szállanak róla, amelyek egy szálíg szerencsés optimizmusát, bámulatos életerejét festik alá. Mondták, hogy ezelőtt két évvel dohánypaját csináltatott. a munkálatokat személyesen vizsgálta felül és amikor az áccsal beszélt, szigorú hangon figyelmeztette:

- Aztán nehogy valami korhadtsz fából készítsd az alapot, mert nem akarok tizenöt-húsz év múlva újat csináltatni!

Százegy éves volt!

Tolnamegyei Ujság 1936. szeptember 02. (18. évfolyam 70. szám p. 1. ADT)

Bonyhádi Perczel Lajos 1833 – 1936.

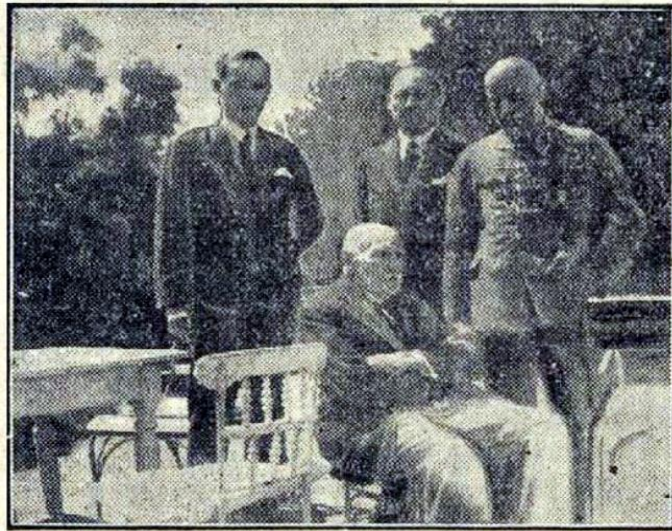
Kiskajdacs kastélyában augusztus hó 31-én délután ½ 5 órakor száznégyesztendős korában örökre lehunyta szemeit bonyhádi *Perczel Lajos* földbirtokos, a Perczel-család legidősebb tagja, aki szellemének és szervezetének csodálatos épségét ugyszólván élete végeig megtartotta. . . .

Perczel Lajos több mint egy évszázadon át élt itt, hogy hirdesse a magyar haza és a magyar föld igazi szeretetét és tanubizonyságot tegyen, hogy a mi nemzeti életünkben a konzervatív felfogás mindig nemzetépítő munkát végzett és szükség volt arra, hogy a nemzetközi áramlatok tengerében megtartsa a testvértelen magyar népet a maga ősi, egészséges lelkiületében. . . .

Július hó 7-én, születésnapján még fönnjárt és bár gyöngélkedett, maga fogadta vendégeit, akikkel nagyon élénken elbeszélgetett. Egy héttel ezelőtt augusztus 25-én, az utolsó Lajos napon azonban már nem bírt az ágyból felkelni. Érezte élete végét és akkor maga állapította meg, hogy már vívódik a halállal. E legyengültség dacára is csodálatosan ép volt a szelleme és mikor Nelke Lajos kajdacs plebános üdvözölte őt névnapja alkalmából, azzal válaszolt, hogy szívből, melegen viszonzza a gratulációt, hiszen a plebános is Lajos.

55.

Elmulása csendes, minden agónia nélküli átmenet volt az életből a halálba. Minden fájdalom nélkül csendesen elaludt. . . .

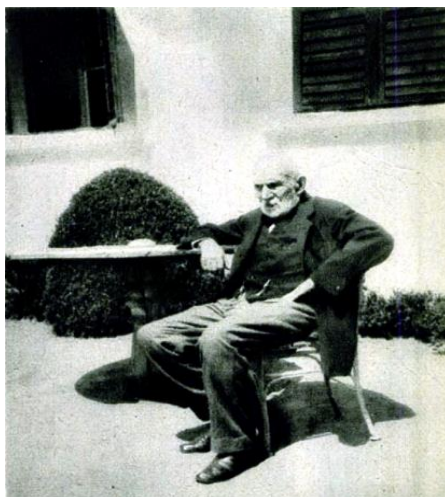

Perczel Lajos százévesen.

(Forrás: Pesti Napló 1936. 03. 29. (87. évf. 74. szám p. 12 ADT))

Az előző kép hátoldalán Perczel Lajos kézírása.

(Forrás: Magyarság 1933. 02. 05. (14. évf. 29. szám p. 8. ADT))

Perczel Lajos Kiskajdacs birtokán 1933-ban.
(Forrás: Képes Vasárnap 1934. 01. 06. (56. évf. 1. szám p. 9. ADT))

✝

bonyhádi Perczel István és testvére, **bonyhádi Perczel Gizella**, úgy a maguk, mint az alólirott és az egész kiterjedt rokonság nevében szomorodott szívvel tudatják, hogy szeretett atyjuk, illetve rokonuk

bonyhádi PERCZEL LAJOS

Kiskajdacson folyó hó 31-én délutáni 1/25 órakor életének 104. évében a haldoklók szentségeinek felvétele után csendesen elhunyt.

A megboldogult hült tetemeit szeptember hó 2-án délután 2 órakor fogjuk a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a kiskajdacs családi sírboltban örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmise áldozatot szeptember 3-án délelőtt 10 órakor fogjuk a kiskajdacs családi kápolnában az elhunyt lelki üdvéért az Urnak bemutatni.

Kiskajdacs, 1936 augusztus 31.

Áldott legyen emléke!

<p>Kesselőkői báró Majthényi Vilma <small>sógorónője.</small></p> <p>bonyhádi Perczel Rózsa <small>unokahúga.</small></p>	<p>bonyhádi Perczel Győző <small>unokaöccse.</small></p> <p>neje babócsai Farkas Leona, <small>gyermekük Pironka, férjhezett Szendrődy Gáborné és László. Szendrődy Gábor.</small></p>	<p>bonyhádi Perczel Tibor <small>unokaöccse.</small></p> <p>neje, Thassy Lenke, <small>gyermekük Erzsébet, Lenke, Béla.</small></p>
---	--	---

Perczel Lajos gyászjelentése.
(Forrás: dspace.oszk.)

Dr. csanakfalvi báró Láng Lajos**(Pest 1849. október 13. – Budapest 1918. augusztus 28.)**

Tisztelt és vagyonos kereskedőcsalád gyermekeként született 1849. október 13.-án Pesten.

Középiskolai tanulmányait a pesti Piarista Gimnáziumban folytatta. Felsőfokú tanulmányait a Pesti Tudományegyetemen, Párizsban és a Berlini Egyetemen végezte. Írói ambíciókkal tért haza külföldről. Egy vígjátékát elő is adták. 1876-ban szerezte meg jogtudományi doktori oklevelét. Ezután magántanári képesítést szerzett, és a nemzetgazdaságtan magántanárává nevezték ki.

1877. május 17-én házasságot kötött Horváth Emília Juliannával, Horváth Boldizsár író, jogtudós, volt igazságügyminiszter leányával. Házasságukból 2 gyermek született, Boldizsár (1877) és Mihály (1882). (Boldizsár az altábornagyi rangig emelkedett, királyi titkos tanácsos és felsőházi tag volt, Mihály országgyűlési képviselőként politizált.)

Egyetemi tanítása mellett, közgazdasági munkatársa lett az „Ellenőr” című lapnak. Ebben az időszakban rokonszenvezett a szocializmus eszméjével, később a liberalizmus egyik vezető képviselője lett. Az itt kifejtett publicisztikai működésével nyerte meg Tisza Kálmán becsülését, úgy hogy a szabadelvű párt lapjának a „Nemzet”-nek ő lett az első felelős szerkesztője.

Képviselő 29 éves korában, 1878-ban lett. A szakcsi kerület küldte a képviselőházba. 1881-től 1896-ig Pápán választották meg, majd 1896-1901 között Nagybánya képviselője volt. Ezután 1902-1905 között Csaca képviselője, szabadelvű választási programmal. A Szabadelvű Párt 1906-os feloszlásakor nem indult az esedékes 1906-os választásokon. Végül 1910-től Debrecen III. kerületének képviselője volt a Nemzeti Munkapárt színeiben, 1918-ban bekövetkezett haláláig. Az 1896-ban összeült képviselőház Szilágyi Dezső mellé alelnökül a Ház elnöki székébe ültette őt. E méltóságában nyerte el a titkos tanácsosi rangot és az excelenciás címet. Ez a nagy méltóság egyáltalán nem szakította el őt a polgári barátaitól. Szilágyi lemondása után ő is lemondott az alelnökségről.

1888-ban jelent meg kettő vaskos kötetben alapvető műve, „Magyarország statisztikája” címmel. Tudományos könyveket írt az ifjúság és a szaktudósok számára. 1883-tól 1889-ig, 1893-tól 1902-ig és 1903-tól haláláig a statisztika nyilvános rendes tanáraként tanított a budapesti egyetemen. 1884-1885-ben és 1893-1894-ben a jog- és államtudományi kar dékáni, 1905-1906-ban pedig az egyetem rektori posztját töltötte be. 1883. május 17-én a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1892. május 5-én pedig rendes tagjává választotta. 1892-1904 között az Akadémia Nemzetgazdasági Bizottságának elnöke volt. 1894-ben a Magyar Közgazdasági Társaság alapítója, és első elnökének választották.

1889 és 1893 között a pénzügyminisztérium államtitkára. 1902-1903-ban Széll Kálmán kormányában kereskedelemügyi miniszter. Legnevezetesebb alkotása a kötelező vasárnapi

munkaszünet volt, amit a munkások és magántisztviselők az ő ideje alatt vívtak ki. A Szel kormány lemondásakor ő is lemondott. Ekkor kapta meg az I. osztályú vaskoronarendet. A következő kabinetben ismét kereskedelemügyi miniszter lett. Pár hónapos miniszterség után visszatért a katedrához. A Tisza-kormány lemondása után beállott válságban egyike volt azoknak a politikusoknak, akiket a király meghallgatott.

1911-ben „csanakfalvi” előnévvel elnyerte a bárói méltóságot. A pénzügyi bizottság elnöke, a delegáció, a könyvtári és közgazdasági bizottságnak, valamint a közlekedési tanácsnak is tagja volt. Megalapította a Közgazdasági Társaságot. Tevékenyen részt vet az evangélikus egyház életében. Tiszteletbeli tagja volt számos külföldi tudományos társaságnak és statisztikai intézetnek.

Halálát megelőzően alig egy órával, még élénken fejtegette barátja és tanártársa, Concha Győző előtt a valutáról megírandó értekezésének tartalmát. Élete utolsó órájában is azzal foglalkozott, ami a legkedvesebb volt előtte, tudományával.

1918. március 28-án este 69 éves korában hunyt el Budapesten a Mária-Valéria utcai lakásán.

Főbb művei: A társadalmi deficit (1881), A magyar és osztrák államháztartás (1881), Magyarország statisztikája (1884), A népoktatás hazánkban (1886), Javaslat a kvóta megállapítására (1898), Vámpolitika (1904), A statisztika története (1913).

(Forrás: Révai Nagy Lexikon 1914. (12. kötet pp. 30-31. ADT), és az alábbiakban közölt cikkek.)

báró Láng Lajos

(Forrás: Tolnai Új Világlexikona 10. (p. 25. ADT))

Az idézett cikkek és írások időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

A Hon 1878. augusztus 28. (16. évfolyam 208. szám p. 129. ADT)

Adatok a szakcsi képviselőválasztáshoz.

A történetíró azt szokta megjegyezni a sok vérbe és más áldozatba kerülő látszólagos győzelemről, hogy az felér egy érzékeny vereséggel. A közvélemény és magam iránti kötelességet akarok teljesíteni, midőn a nyilvánosságra hozom, hogy a szakcsi választókerület habarék pártjának jogtalan győzelme, reá nézve nagy erkölcsi vereség; mert az a legközelebbi vérrokonság kötelékének elszakítása árán, egyedül anyagi érdekek bizonytalan reményében, a köznépet depraváló ámitás, vesztegetés és hasonló törvénytelen eszközökkel vivatott ki.

A választási mozgalmak kezdetével a Dőry család közmegállapodása folytán a szakcsi kerületben követjelöltül felléptettetvén, a rokonim és jó barátaim bizalmából felajánlott jelöltséget csak vonakodva fogadtam el. Nem hagytam ugyanis számításon kívül a választás eshetőségeit, de arra nem voltam elkészülve, hogy Dőry József közeli rokonom a herceg Esterházy uradalmi bérlet meghosszabításának és egyéb érdekek elnyerhetésének silány reményében a családban történt megállapodást kijátszva és a kétszínűség leplével szemét földve, mint ha a történetekről mit sem tudna, Horváth Boldizsár hercegi uradalmi zárgondnok ur kérésére ennek vejét, *Láng Lajos* urat léptesse fel, ugyanazon kerületben.

Mindazonáltal ha nevezett rokonomtól ilyesmi kitelhetett is: ki merte volna hinni, hogy az ő Hallból kelt levelei a zárgondnok ur jogtalan ígéreteivel annyira csábithassanak, és ezen ígéretekből kifolyó terrorizálással oda hathassanak, hogy más elvtársaim is ugyszólván kénytelenítettessenek az előre jósolt sok veszély árja elől magukat semlegességük által biztosítani? Ki hitte volna, hogy Dőry József képes lesz a községekben dobszóvali hirdetések elrendelni, melyek fuvart és napidíjt biztosítanak azoknak, kik *Lángra* szavaznak? Ki hitte volna hogy e jellemző eljárását, csábításait és egyéb vesztegetéseit még rágalmozással is tetézzék?

Mily jó szolgálatot tett az egészen más feladattal bíró herceguradalmi zárgondnokság Dőry József henczegő nagyravágyásának! Ezzel csábított, ezzel terrorizált! De hajlandó vagyok hinni, hogy vérmes reményeiben keserűen fog csalatkozni; mert Horváth Boldizsár ur igazságszeretetével nem merem e törvényellenes eljárást szembesíteni, ezért kötelessége leend Dőry Józsefnek, hogy önmagát és érdektársait e hiú reményből kiábrándítsa, a zárgondnok ur hazafiasságán és igazságszeretetésén a közvélemény előtt ejtett csorbát kiegyenlítse, a rágalmozásai által rajtam elkövetett sérelmeket jóvátegye. A nép erkölcsén, hazafiságán okozott károkért pedig felejen, azon bizottság előtt, mely több birtokos adatra támaszkodva, hivatva leend a szakcsi kerületnek törvényellenes eszközökkel kivívott választási győzelmét jogtalanának nyilvánítani.

Zomba, 1878. aug. 18-án.

Dőry Andor.

Pesti Napló 1886. július 18. (37. évfolyam 197. szám p. 1. ADT)

A kormánypárt íróiról. Láng Lajos.

A nevek a nyilvános életben, ha csak egy kissé hangzanak a szójátékhoz, ritkán kerülhetik ki azt. Tisza Kálmán, a ki pedig költői hasonlatokat nem igen alkalmaz, egy ízben maga is ama folyóhoz hasonlította magát, melynek nevét viseli s mely oly specziálisan, hogy e haza földén van „bölcsője s majdan sirja is”.

De *Láng Lajos* e tekintetben is kivétel. S bárha nevéből a „lángészt” még a gyermek is kifaraghatja, mégis a közéletben ezt az olcsó szójátékot sem alkalmazták reá, hacsak apósával Horváth Boldizsárral együtt nem emlegették.

Ők ketten Horváth Boldizsárral kétségkívül a lángészt képviselik. Csakhogy, számos politikai kérdésben úgy, hogy még a láng is a Horváth Boldizsáré. A mi különben éppenséggel nem történik a *Láng Lajos* akarata ellenére. Mert ő soha nem törekedett sem a lángész szerepére, sem a lángész dicsőségére. Ő csak okos emberré akart lenni. S el is érte. . . .

Láng Lajos gyermekkorában arról volt nevezetes, hogy lutheránus létére első eminens volt pápista iskolában. Ez a nevezetessége parlamenti pályafutása alatt még nagyobb fokra hágott. Mert most meg lutheránus létére pápai képviselő.

Horváth Boldizsárnak köszönheti *Láng Lajos*, hogy 1878-ban bejuthatott a képviselőházba. S Horváth Boldizsár *Láng Lajosnak* köszönheti, hogy beszédeit közölheti a Budapesti Szemle. Ami azt jelenti, hogy ha már Horváth Boldizsár megalapította a *Láng Lajos* politikai karrierjét, hát most már ne rontsa el. Mert Horváth Boldizsárból (mióta rosszabb lett a szeme, de jobb lett a látása), már nem lehet miniszter: *Láng Lajosból* pedig még lehet.

Kívánjuk is, legyen. Mert benne látjuk az egyedüli embert, a ki mint miniszter nem fogja megkapni a Pulszky Ferencz által fölfedezett „miniszteri betegséget”.

Nem fogja megkapni, mert oly régen benne van már, hogy még csak a „cím” hiányzik hozzá.

Magyar Nemzet 1902. május 07. (21. évfolyam 109. szám p. 1. ADT)

A kereskedelmi miniszter.

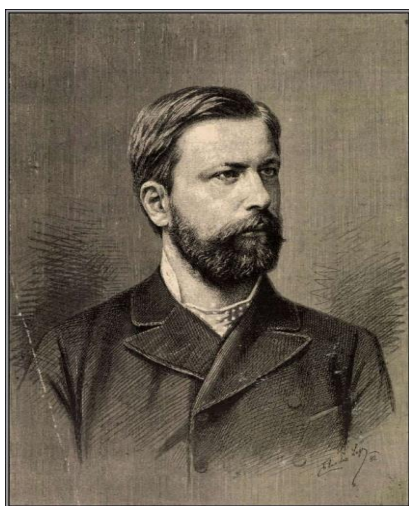
Horánszky öröke méltó utódra száll. Széll Kálmán miniszterelnök előterjesztésére ő felsége kinevezte *Láng Lajost* kereskedelemügyi miniszterré.

Mikor Horánszky örökéről szólunk, fájdalom, nem miniszteri alkotásaira, a kereskedelmi tárcza érdekében kifejtett tevékenységére gondolhatunk. Hanem gondolunk arra a jól kiérdemelt bizalomra, a mely államférfiui kiválósága iránt országszerte megnyilatkozott, s azokra a jogosult reményekre, a melyeket tehetségei és szaktudása érvényesüléséhez fűztünk. . . .

A hivatás a mely *Láng Lajosra* vár, olyan, a mely egész erejét, tudását és higgadtságát igénybe veszi. Nagy, országos érdekek szálai futnak össze reszortjában, gazdasági, tehát

anyagi érdekek, a melyek a nemzet jólétére döntő befolyással vannak. *Láng Lajos* tollal kezében szolgálja s az egyetem katedrájáról hirdeti évek hosszú sora óta a gazdasági tudományokat s volt alkalma mint pénzügyi államtitkárnak gyakorlatilag is megismerkedni a gazdasági élet legfontosabb mozzanataival. Tapasztalatot és tudást visz tehát magával új állásába.

Most a miniszterelnök a magyar közgazdasági élet ezen hatalmas ipari reformjához derék, közgazdaságilag is alaposan fölkészült és dologbíró munkatársat választott *Láng Lajos* új kereskedelemügyi miniszter személyében. A kormány részéről tehát minden a legjobban meg van téve arra, hogy a nemzeti élet rég óhajtott ipari átalakulása energikus lendületnek induljon.

Láng Lajos

(Forrás: Magyarország és a nagyvilág 1882. ADT)

Világ 1911. augusztus 04. (2. évfolyam 183. szám p. 6. ADT)

„A személyem körüli minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére *dr. Láng Lajos* belső titkos tanácsosom, országgyűlési képviselőnek s törvényes utódainak, a közélet terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül, a magyar bárói méltóságot Csanakfalvi előnévvel díjmentesen adományozom.”

Kelt Bad-Ischlben, 1911. évi július 28-án. Ferenc József s.k., gróf Khuen-Héderváry Károly s.k.

A cím, amelyet most írunk először *Láng Lajos* neve elé, nem ad neki különösebb dekórumot. A hivatalos lap mai száma csak egy gazdag és értékes pályát koszoruzott meg s oly érdemeket ismert el, amelyeket mindenki egyformán ismert és egyformán méltányolt. Mégis eseménynek érezzük a király kitüntetését. Ritkán van alkalmunk lejegyezni, hogy a

demokratikus haladás championját a legelőkelőbb helyeken észreveszik és hogy a választás oly egyéniségre esik, aki tollal és szóval, kezdettől fogva, a fejlődés ügyét szolgálta. . . .

Az pedig, hogy miként érez a kisemberek iránt, egy kedves epizód árulja el. Minisztersége alatt a kereskedelmi alkalmazottak deputációja tiszteleggette előtte s a vasárnapi munkaszünetet kérelmezte, *Láng Lajos* méltányolta a kérésüket, de kijelentette, hogy csak nyomásnak engedhet. A deputáció nem értette a miniszter kijelentését. De *Láng Lajos* diszkrétan tudomásukra adta, hogy a nyomást nekik kell maguknak gyakorolniuk s az alkalmazottak aztán tüntettek, lármáztak és a kötelező vasárnapi munkaszünet nemsokára meg is lett. A törvénybeiktatása *Láng Lajos* érdeme. . . .

(Forrás: wikipedia.org)

Pesti Hírlap 1912. március 16. (34. évfolyam 65. szám p. 3. ADT)

Tisza és Láng a királynál.

Gróf Tisza István, aki ma reggel érkezett ide, délelőtt féltizenegy órakor jelent meg a királynál. Az audencia ötnegyed óra hosszat tartott. Gróf Tisza háromnegyed 12 órakor hagyta el a király dolgozószobáját és visszatért a Sacher-szállóba. Az újságíróknak kijelentette, hogy a kihallgatás lefolyásáról nem nyilatkozhatik. Gróf Tisza délután 4 óra 50 perckor visszautazott Budapestre. A király gróf Tisza István kihallgatása után elfogyasztotta villásreggelijét s 12 órakor báró *Láng Lajos*t fogadta kihallgatáson. *Láng Lajos* kihallgatása a királynál 50 percig tartott. Báró *Láng Lajos* háromnegyed kettőkor Schönbrunnból a Bristol-szállodába tért vissza és ott csak annyit mondott, hogy előterjesztését a király kegyes figyelemmel hallgatta meg. Báró *Láng Lajos* családi körben holnapig marad Bécsben.

Sem Tisza, sem *Láng* nem nyilatkozott az audencia lefolyásáról. Tisztól amikor megkérdezték, hogy mi a nézete a politikai helyzetről, ezt felelte: - Én nem vagyok pesszimista.

Ugyanerre a kérdésre báró *Láng* a következő választ adta: - Én mindig optimista voltam!

Magyar nemes családok 1913. (6. kötet p. 339. ADT)

Láng (csanakfalvi), báró – A bárói méltóságot 1911. júl. 28. *L. Lajos* nyerte. – Czímer: kék paizsban zöld földön sas csőrében pálmaágot tart, fölötte a paizs felső szélével párhuzamos vonalban két ezüst csillag, bárói korona; sisakdisz: a sas; takarók: kék-arany, vörös-ezüst jelmondat: „Fortitudine de moderationa”.

(Forrás: Digitális képtárház)

Evangélikus Lap 1913. április 05. (3. évfolyam 14. szám p. 6. ADT)***Beniczky Árpád a dunáninneni egyházkerület felügyelője.***

A márc. hó 28-án Pozsonyban ülésező szavazatbontó bizottság megállapította, hogy a Laszkáry Gyula halálával megüresedett ker. felügyelői állásra a kerület valamennyi egyháza és intézete az előírt határidőig beadta szavazatát. A bizottság alaki hibák miatt visszautasított 6 szavazatot. Az érvényesnek elismert 169 szavazat közül Beniczky Árpád nógrádi esperességi felügyelő 96 szavazatot (95 egyház, 1 intézet), *báró Láng Lajos* pozsonyvárosi esp. felügyelő 62 szavazatot (59 egyház, 3 tanintézet), dr. Kéler Zoltán ker. gyámintézet elnök 10 szavazatot (10 egyház) és Oszroluczky Géza kerületi főjegyző 1 szavazatot (egy egyház). Vagyis az egyházak szavazatát kétszeresen számítva a szavazatok így oszlottak meg: Berniczky Árpád 191, *báró Láng Lajos* 121, dr. Kéler Zoltán 20, Oszroluczky Géza 2. . . .

Miskolci Napló 1913. november 29. (13. évfolyam 275. szám p. 4. ADT)

Budapestről jelentik: Az ellenzéki delegátusok tudvalevően kérték a delegáció rendkívüli plenáris ülésének összehívását. Az első ülést, amely keddre volt összehívva, nem lehetett megtartani, mert nem volt határozatképes, amennyiben, csak az ellenzéki delegátusok és egy munkapárti delegátus jelent meg. A hétfőre összehívott rendkívüli plenáris ülésen az összes delegátusok részt fognak venni. Vasárnap délután utaznak a delegátusok Bécsbe.

A miniszterek is jelen lesznek a rendkívüli ülésen, amelyen Zichy Ágost gróf fog elnökölni, mivel báró Láng Lajos elnök szintén fel akar szólalni.

8 Órai Ujság 1918. március 30. (4. évfolyam 76. szám p. 4. ADT)

Láng Lajos

Nagytudású államférfiu, kiváló politikus, tudós, hírlapíró: ez volt *Láng Lajos*, akit tegnap este megölt a szíve, a becsületes, meleg, érző szíve. Halála országos gyászt jelent, közéletünknek egy nagyszabású alakja tűnik el vele. *Láng Lajos báró dr.* titkos tanácsos, hirtelen bekövetkezett halála a politikai és társas élet széles köreiben mélységes részvétet keltett. A gyászoló családhoz a délelőtti folyamán valóságos özöne érkezett a részvétnyilvánítók vigasztaló sorainak, amelyek a maguk nagy méreteiben mutatják azt a becsülést, amely *Láng Lajos bárót* övezte. A holttestet a mai nap folyamán Mária Valéria-utca 10. szám alatti lakásán hagyják, holnap reggel átszállítják a Deák-téri evangélikus templomba, ahonnan holnap délután három órakor lesz a temetése és a kerepesi-úti temetőben levő családi sírboltban helyezik pihenőre. Az egyházi szertartást Raffay Sándor dr. evangélikus lelkész végzi.

Magyar színművészeti lexikon Budapest 1930. (p. 85. ADT)

Láng Lajos, a budapesti egyetem jogi karának tanára, utóbb báró, kereskedelemügyi miniszter.

Színdarabjai: „Nőudvarlás” (megjelent a Nemzeti Színház Könyvtára c. vállalatban, 1871-ben)

„Ilda” szomj. 1875.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjai 1910-1945 1. kötet (p. 169. ADT)

Láng Lajos, báró

Bölcseleti, Társadalmi és Történeti Tudományok Osztálya, Bölcseleti és Társadalmi Alosztály.

Statisztikus, egyetemi tanár.

Szül.: Pest 1849. X. 13., meghalt: Budapest 1918. III. 28.

Levelező tag: 1883. V. 17., rendes tag: 1892. V. 5.

Székfoglaló:

A népoktatás hazánkban 1869-1884. Bp. 1886, MTA. 72 p. (Értekezések a Társadalmi tudományok köréből 8. kötet 7.) Felolvasva: 1886. III. 5.

Magyarország adóstatistikája 1891-ről. Közgazdasági és Közigazgatási Szemle 1893. 17. évfolyam 105 – 114 p. Felolvasva: 1893. IV. 17.

Megemlékezés:

Akadémiai Értesítő 1918. 29. kötet 287 – 288 p.

Emlékbeszédek 23. kötet 4. sz.

Veszprémi Szemle 2021. szeptember 01. (23. évfolyam 3. szám p. 22. ADT)

... Láng Mihály és Julianna első fiúgyermeké az 1911-ben csanakfalvi előnévvel nemesi és bárói címet szerző *Láng Lajos* egyetemi tanár, később országgyűlési képviselő, kereskedelemügyi miniszter, illetve valóságos belső titkos tanácsos, hazánk akkortájt egyik legkiválóbb közgazdásza és statisztikusa, továbbá a Magyar Közgazdasági Társaság alapítója volt. Lajos egyik fia Boldizsár, az ellenforradalmi rendszer politikusa és altábornagy, 1920-ban Horthy katonai irodájának vezetője volt. Másik fia, Mihály országgyűlési képviselő és lelkes tagja volt Tisza István szűkebb politikai és baráti körének. Családtörténeti érdekesség, hogy Láng Lajos, felesége révén sógora volt báró Eötvös Lórándnak, a világhírű fizikusnak. .

...

(Forrás: Digitális képtárház)

Báró csanakfalvi Láng Lajosné született **Horváth Emilia** úgy a saját, mint fia: **Boldizsár, Mihály** és neje, született **Crevato Itala** s gyermekük **Lajos**; az elhunyt nővére, özv. **Csapó Lorántné** született **Láng Ilona**; az elhunyt unokatestvéréi: **Láng György, Láng Lajos, Koch Béláné** született **Láng Mária, Zala György és Zala Gizella**, valamint az összes rokonság nevében mélységes fájdalommal tudatja, hogy felejthetetlen férje

dr. csanakfalvi báró LÁNG LAJOS

valóságos belső titkos tanácsos, a Vaskoronarend I. osztályának tulajdonosa, a Lipótrend középkeresztése, egyetemi tanár, országgyűlési képviselő, a delegációnak ismételt elnöke, volt magyar királyi kereskedelemügyi miniszter, a budapesti királyi magyar tudományegyetem volt rektora, a magyar tudományos Akadémia r. tagja, az ág. ev. egyetemes gyámintézet elnöke, a pozsonyi ág. ev. egyház felügyelője, a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár elnöke, a cs. kir. szab. Déli vasút alelnöke, az Adria biztosító társaság magyarországi igazgatóságának elnöke, számos bel- és külföldi tudományos társulat tiszteletbeli és rendes tagja stb. stb.

életének 69-ik, boldog házasságának 42-ik évében, folyó hó 28-án esti 3/4 órakor elhunyt.

A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 30-án délután 3 órakor fognak a **Deák-téri ág. ev. templomban** megáldani és a kerepesi úti temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1918. évi március hó 28-án.

Áldott legyen emléke!

Láng Lajos gyászjelentése.

(Forrás: dspace.oszk.hu)

Kammerer Gusztáv**(Arad 1818. ? – Budapest 1883. május 3.)**

Kammerer Gusztáv 1818-ban született Aradon. Édesapja Kammerer Ferenc királyi tanácsos, édesanyja Pachmann Anna. A család osztrák nemességét Kammerer Ferenc tábori törzsorvos szerezte. Az uralkodót 42 évig hűséggel szolgáló, a tizenhárom hadjárat eredményeként már megromló egészségű hadfinak mindössze fél évvel halála előtt, 1832. március 2-án állították ki a nemesi címet és címert adományozó diplomát. A császári levél birtokadományt nem tartalmazott. Érdekes viszont, hogy a mindvégig Magyarországon élő család a nemesi címet csak 1916-ban honosította.

Kammerer Gusztávnak öt testvére született. A népes família nyomon követhető állomásai arra mutatnak, hogy jelentős magyarországi városokban Pesten, Pozsonyban, Aradon töltötték a békés éveket. Ez utóbbi helyen született 1818-ban Kammerer Gusztáv. Nem ismeretes, hogy a család milyen anyagi viszonyok között élt.

Iskoláiról, végzettségéről nincs ismeretünk. Csak feltételezhetjük, hogy katonatiszt bátyjához, Károlyhoz és ügyvéd öccséhez, Ferenchez hasonlóan őt is iskoláztatták a szülők.

Életének fontos, immár Tolna megyéhez kötődő állomása, hogy 1854. augusztus 15.-én Mislán oltár elé vezette a pozsonyi születésű, ekkor pesti lakos Nesztor Ernesztinát. A miszlai anyakönyv tanúsága szerint a katolikus vallású ara mindössze 17 esztendő volt. Az ifjú férj ekkor az alsópéli uradalom intézőjeként dolgozott. Házassági tanúként gróf Zichy László és báró Jeszenszky József földesurak szerepelnek az anyakönyvben. Jeszenszky felesége Kammerer Karolina volt, aki Gusztáv húga. Tehát az egyik tanú a sógora, a másik tanú a munkaadója volt.

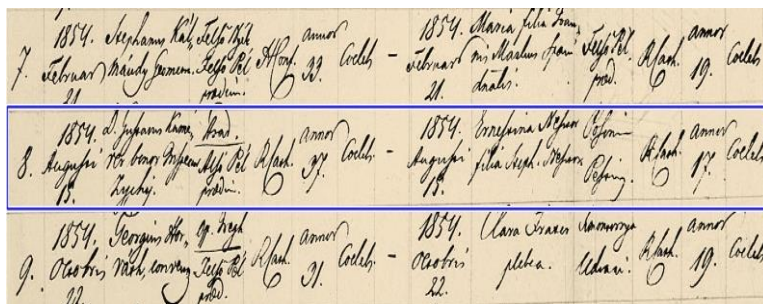
Hogy miért nem maradt Gusztáv családjával az alsópéli uradalomban arról nincs adat. Az viszont tény, hogy az uradalom távozása után pár évvel csődbe jutott. A gyermekek születésekor, 1856-1865 között a Kammerer család Hékútpusztán (Iregszemcse külterülete) lakott. Ezt bizonyítja, hogy mindhárom fiú, Ernő, Gusztáv és István születési helyeként Hékút szerepel az anyakönyvben. Kammerer Gusztáv foglalkozása Ernő születésekor, 1856-ban uradalmi intéző. Öccse Gusztáv 1860-ban született és 26 évesen halt meg. A legkisebb fiú, István 1865-ben született, katona lett, ezredesként ment nyugdíjba. István születésekor Kammerer Gusztáv már bérlő.

Nem ismeretes, hogy a család mikor költözött új lakhelyére Szántóra (Koppányszántó), de azt tudjuk, hogy Kammerer Gusztáv mint bérlő 1872-1883 között két ciklusban is bekerült Tolna vármegye törvényhatóságába a szántói kerület képviselőjeként. Mivel a törvényhatósági bizottságba való bekerüléshez minimum két év helyben lakás volt szükséges, valószínűsíthető, hogy a család már 1870-ben Szántón lakott.

1876-ban megválasztották a Dombóvári járási takarékpénztár elnökének.

Politikusi működéséhez hozzátartozik, hogy 1881-ben a Szabadelvű Párt színeiben a szakcsi választókerület képviselőjeként a parlamentbe is bejutott. E parlamenti ciklus ideje alatt 1883. május 3-án érte a halál budapesti lakásán. 1883. május 6-án helyezték örök nyugalomra a Kerepesi úti sírkertben.

(Forrás: honismeret.hu, és az alábbiakban közölt cikkek és írások.)

Kammerer Gusztáv házassági anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Miszla – Egyházi anyakönyvek)

Az idézett cikkek és írások időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Tolnamegyei Közlöny 1876. június 05. (4. évfolyam 23. szám p. 1. ADT)

Szegárd, 1876. június 5.

Alkotmányos életünk egyik legkiválóbb momentuma a képviselőválasztás s így időszerűnek tartjuk az azt előkészítő lépések legfontosabbika körül felmerült intézkedéseket szélesebb körök tudomására hozni. . . .

VI: Szakcsi választókerület. Kammerer Gusztáv elnöklete alatt: Potyondi Ferencz, Neumann Bernát rendes, Riszner Béla póttag. Szántó, Kánya, Bedeg, Tóthkeér, Kónyi, Értény, Tengőd, Paári. . . .

Központi Értesítő 1877. január 17. (2. évfolyam 7. szám p. 56. ADT)

Szegárdi törvényszék

1876. nov. 16. 18/2 Dombóvári járási takarékpénztár Tamási

Az 1876. évi augusztus 30-án tartott közgyűlésről felvett jegyzőkönyv alapján, Forster Alfréd elnöknek az elnökségről való lemondása folytán, Kammerer Gusztávnak elnökké való megválasztása tudomásul vétetett és ezen változás a cégjegyzékbe bevezettetni rendeltetett.

Magyar Compass 1877. (p. 197. ADT)

Dombovári járási takarékpénztár – Dombovärer Bezirks- Sparcassa.

Tamási. – Megye-Comitat: Tolna. – Tartama-Dauer: 1872-1922.

Alaptőke: 50,000 frt – névre szóló 1000 darab 50 frtos részvény.

Antiencapital: 50,000 ft. – mit 1000 Stück auf Namen lautende actien á 50 ft.

Elnök – Prases: *Kammerer Gusztáv*. Alelnök – Viceprases: Pap Endre. Igazgatók – Directoren:

18. Felügyelő-bizottság – Aufsichts-Comité: Konsits P., Madarász J., Frank Zs., Lőwy M., Hirsch I. Könyvelő – Buchhalter: Asztaller Károly. Pénztárnok – Cassier: Puha József.

A magyar céget - két igazgatósági tag együttesen jegyzi.

Néptanítók Lapja 1878. április 15. (11. évfolyam 7. szám p. 139. ADT)

***Kammerer Gusztáv* földbirtokos Értény, Konyi, Bedegh, Tóth-Keér, Konya és Tengőd községek ideiglenes iskolalátogatóját Szántó községben levő iskolák látogatásával is megbizta.**

A Hon 1881. június 14. (19. évfolyam 162. szám p. 78. ADT)

Dombovár, június 13.

Szakcsón a szabadelvű párt végleg *Kammerer Gusztáv* kerületbeli derék birtokost állította föl jelöltül.

A Hon 1881. július 12. (19. évfolyam 190. szám p. 61. ADT)

Választási mozgalom.

Láng Lajos országgyűlési képviselő a következő nyílt levelet intézte választóihoz:

Mélyen tisztelt választók!

Ha csak így elkésve bucsuzom Szakcs kerületének mélyen tisztelt választóitól, méltóztassanak ezt egyedül annak tulajdonítani, hogy el akartam kerülni minden félreértést s mellőzni óhajtottam minden olyan cselekedetet és nyilatkozatot, melyet visszalépési szándékom kétségbevonására fölhasználni lehetett volna. Most, midőn a választási mozgalmak lezajlottak s Szakcs kerülete *Kammerer Gusztáv* személyében egy kipróbált és érdemes férfiúval sorakozott ismét a szabadelvű párt zászlója körül, engedjék meg, hogy pár szóval kifejezzem önöknek eddigi bizalmukért legmélyebb köszönetemet és hálámat. Azon három év alatt, hogy nagybecsű megbízásuk következtében a szakcsi kerületet képviseltem, s a haza és a nemzet érdekeinek sértetlen megóvása mellett, mindig nagy örömmel és készséggel tettem meg mindazt, a mi kerületemnek és egyes választóimnak érdekében állt. Engedjék hinni, hogy az a belső viszony, mely közöttünk a három évben fennállott, nem

fog meghülni annak következtében, hogy nem vagyok többé Szakcs kerületének képviselője. Legyenek arról meggyőződve, hogy bármerre is vezessen a sors keze, mindig örömmel és hálával fogok visszaemlékezni azokra, akik előtttem, mint ismeretlen ifju előtt nyitották meg az ország főtanácsának ajtaját s az utóbbi lefolyt három év alatt szeretetüknek s bizalmuknak annyi kétségtelen jelével halmoztak el. Remélem, hogy a mit most körülményeim és egészségem tiltanak – idővel személyesen is találkozhatok még Szakcs kerületének érdemes választóival. Bármiképp legyen, ismétlem, tekintsenek engem mindig igaz hívűknek és barátjuknak, a ki mindig örülni fog, ha a kerület és az egyes választók érdekeit a jövőben is előmozdithatja. Isten önökkel!

Láng Lajos, Pápa városa országgyűlési képviselője.

A Hon 1881. október 05. (19. évfolyam 273. szám p. 22. ADT)

Számvizsgáló bizottság:

Antonescu István, Cselko Ignác, Dániel Gábor, Földváry Gábor, *Kammerer Gusztáv*, Potoczky Dezső, Széll György.

A Hon 1881. október 14 (19. évfolyam 282. szám p. 1. ADT)

Jelenti elnök, hogy a VII. osztály megalakult, s elnökké *Kammerer Gusztávot*, jegyzővé Zeyk Dánielt választotta meg.

Pesti Hírlap 1883. május 05. (5. évfolyam 124. szám p. 11. ADT)

A képviselőház ülése, előzetes bejelentések.

Péchy Tamás elnök az ülést d. e. 10 órakor megnyitván, az utóbbi ülés jegyzőkönyve hitelesítettik. Azután az elnök a következő előterjesztést teszi:

T. ház! Szomoru jelentéssel kell a mai ülést megkezdeni. *Kammerer Gusztáv*, Tolnamegye szakcsi választó kerületének képviselője, tegnap délután meghalt. Az elhunyt ugyan csak ezen országgyűlés alatt volt tagja a háznak, mindazonáltal a ház minden tagjának becsülését kiérdemelte, kiérdemelte különösen az által, hogy dacára súlyos betegségének, kötelességét hiven mindenkor teljesítette és magát ide a házba felvezettette, a mikor csak lehetséges volt, mindig jelen volt. Azt hiszem, a t. ház részvétének jegyzőkönyvileg kifejezést adni méltóztatik. (Általános helyeslés.)

Pesti Hírlap 1883. május 06. (5. évfolyam 125. szám p. 6. ADT)

Kammerer Gusztáv temetése.

Kammerer Gusztáv tolnamegyei szakcsi választó kerületi országos képviselő temetése ma délután ½ 5 órakor nagy részvét mellett ment végbe. Már 4 óra tájban tömegesen

gyülekeztek a résztvevők a Sándor utca 28 szám alatti halottas házhoz. Itt állott az emelvényes ravatal, s ezen volt elhelyezve a barna érckoporsó, melyben a halott fekete magyar ruhában feküdt. A ravatalra 60 gyertya hinté világát s a falakat a Kammerer család cimerei díszíték. A koporsó körül a család két díszes koszoruján kívül még a következő koszorúk voltak elhelyezve: Vizsolyi Gusztáv a szabadelvű kör elnökének gyönyörű babérkoszoruja kaméliákkal, Siebenfreund Béla járásbíró és nejéé „Kammerer Gusztávnak tisztelet jeléül”, a Sz. Kis családé „Gusztai bácsinak”, a támási takarékpénztár „Pótolhatatlan elnökének”, s még több díszes szalag nélküli koszorú. Magán a koporsón a szabadelvű pártkörnek borostyánlevélből és kaméliákból készült díszes koszoruja volt elhelyezve, melynek széles fehér szalagján „Kammerer Gusztávnak” felirat állt. A temetésen jelen voltak: Pauler és Bedekovics miniszterek, Perczel Béla kuriai alelnök, Sárkány József kir. táblai tanácselnök, Kovács Zsigmond veszprémi püspök, Vizsolyi Gusztáv a szabadelvű kör elnöke, Zsámbokréthy József, Rónay János, Czirer Ákos, Szathmáry Miklós, Jónás Ödön, Farkas Károly országos képviselők többnyire nejeikkel, Siebenfreund Béla járásbíró és neje, Deák Farkas stb. A koporsót fél 5 órakor lezárták és kivitték az udvarra, hol Bende Imre apátkanonok s országos képviselő a józsefvárosi lelkészség segédlete mellett beszentelte azt, azután a négy lovas diszkocsira helyezték a koporsót s a számos kocsival kísért gyászmenet megindult a kerepesi úti sírkert felé, hol az elhunytat örök nyugalomra helyezték.

Politikai Ujdonságok 1883. május 09. (29. évfolyam 19. szám p. 157. ADT)

A képviselőház ülése május 4-én.

(Halálozás, A pénzügyi közigazgatási bíróság.)

Elnök: Péchy Tamás bejelenti *Kammerer Gusztáv*, a Tolnamegyei szakcsi kerület képviselőjének Budapesten történt elhunytát. A ház jegyzőkönyvileg fejezi ki részvétét.

Képviselőházi Napló 1883. május 5-i ülés. (p. 46. ADT)

... Elnök: Ha nincs észrevétel, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentem ki.

Ezen jegyzőkönyv kapcsán kérem a t. házat, méltóztassék az elnökséget felhatalmazni, hogy *Kammerer Gusztáv* halála következtében Tolnamegye szakcsi választókerületében az új választás elrendelése iránt a szükséges intézkedéseket megtehesse.

Tolna Megyei Levéltári Füzetek 10. (p. 66. ADT)

Törvényhatósági választások Tolna megyében.

(Koppány)szántói kerület:

1872 – 1877:

Borsitzky János földbirtokos Kónyi

Kammerer Gusztáv bérlő Szántó
Szabó Mihály községi jegyző Szántó

1878 -1883:

Kammerer Gusztáv bérlő Szántó
Szabó Mihály községi jegyző Szántó
Horváth Antal községi jegyző Kónyi

honismeret.hu

A *Kammerer* családnak osztrák nemessége volt, amelyet Kammerer Ernő nagyapja tábori törzsorvosként szerzett. Ernő apja *Gusztáv* 1818-ban Aradon született, és 1854-ben a Tolna megyei alsópéli uradalom intézőjeként a közeli Mislán vette feleségül a pozsonyi születésű Nesztor Ernesztine-t. A család hamarosan a napjainkban Iregszemcse határában fekvő Hékútpusztára költözött, ahol *Kammerer Gusztáv* előbb a veszprémi püspökség intézője volt, 1856-ban azonban már bérbe vette a birtokot a püspökségtől. Hékúton született meg három fia, elsőként 1856-ban Ernő, majd 1860-ban Gusztáv, végül 1865-ben István Ferenc. A gyerekek születése után nem sokkal, valamikor 1865 és 1870 között a *Kammerer* család a közeli Koppányszántóra költözött. . . .

Az ideiglenes képviselőház épülete Budapesten.
(Forrás: PestBuda)

Özv. KAMMERER GUSZTÁVNÉ szül. NESZTOR ERNESZTIN ugy maga, mint fia:
ERNŐ. GUSZTÁV, ISTVÁN és nevelt leányuk EMMA nevében jelenti forrón szeretett férje,
illetve atyjuk

KAMMERER GUSZTÁV URNAK

a Tolna megyei szaksí választókerület országgyűlési képviselőjének.

Országos Szakírói Könyvtár

foljő évi május 3-án, élete 65-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele
után történt gyászos elhunytát.

A boldogult holt tetemei f. évi május hó 5-én d. u. 4^{1/2} órakor, Sándor utca 28. sz. alatti
lakásán fogtak beszenteltetni és a kerepesi ut melletti sírkertben örök nyugalomra tételni.

Az engesztelő szent misék pedig f. évi május hó 7-én, illetve 10-én d. e. 10 órakor, fogtak
a budapesti belvárosi és a tolna-szántói egyházakban az egek Urának bemutatni.

Budapest, 1883. évi május hó 4-én.

Béke poraival!

Kammerer Gusztáv gyászjelentése.
(Forrás: dspace.oszk.hu)

jobaházi Dőry Béla**(Zomba 1854. augusztus 24. – Pusztaszentkereszt 1919. október 2.)**

Dőry Béla 1854. augusztus 24-én született Tolna megyében, Zomba községben. Édesapja Dőry Gyula császári és királyi kamarás, édesanyja gönczruszkai gróf Kornis Anna. A család kilenc gyermeke közül elsőként született meg. Testvérei közül érdemes megemlíteni Dőry Etelkát, aki Dombóváron konzervgyárat alapított.

Alapfokú tanulmányai után Kalocsán, az Érseki Főgimnáziumban tanult tovább. Ezután Pozsonyban joghallgatóként tanult. Itt történt, hogy 19 évesen becsületsértésért párbajra hívta joghallgató társát, Rónay Bélát. A párbajban két ujján megsebesült, és mivel a párbaj büntetendő volt, ezért 4 heti elzárásra ítélték.

Miután végzett jogi tanulmányaival, 1879-ben a Dombóvári járásban szolgabíró segédként, majd tb. szolgabíróként, 1881-ben a Völgységi járásban ugyanilyen beosztásban tevékenykedett.

1883-ban Tolna megye szakcsi kerületében az elhunyt Kammerer Gusztáv helyébe, kormánypárti képviselőként megválasztották.

1884-ben a képviselőválasztást elveszítette Csúzy Pál császári és királyi kamarás, Abaúj megyei nagybirtokossal szemben.

1886. december 4-én a gödrei templomban oltárhoz vezette Szily László országgyűlési képviselő leányát Szily Borbálát. Házasságukból kettő fiú gyermek született, Gyula és Béla.

1887-ben népfölkelő tisztjelöltként jelentkezett és részt vett Budapesten a főrendek és országos képviselők számára nyitott lovas tisztképző tanfolyamon.

1894-ben felesége Szily Borbála, Béla fia születése után hét héttel erős lázat kapott, és az orvosi kezelés ellenére Kórián, Szlavónia egyik pusztáján október 6-án elhunyt.

1897-ben az uralkodó Dőry Béla földbirtokosnak császári és királyi kamarás címet adományozott. Ugyanebben az évben a Mágocsvidéki takarékpénztár részvénytársaság elnökeként tevékenykedett. Ebben az időben Dombóváron lakik, de arról nincs tudomásunk, hogy mivel foglalkozik.

1906. november 12.-én Budapesten oltár elé vezeti boronkai és nerettei Boronkay Ilona földbirtokos és királyi alapítványi hölgyet. Házasságukból gyermek nem született. Ekkor Vajkon (ma Szlovákia) laknak, a felesége birtokán. Később Zsitvagyarmatra (ma Szlovákia) költöznek Dőry Béla kastélyába. Ebben az időben gazdálkodással és állattenyésztéssel próbálkozik. Elsősorban a Dőryekre jellemző lótenyésztéssel foglalkozik. 1914-ben az LVII. luxuslókiaállítás és vásáron a magyar királyi földművelésügyi miniszter nagydíját nyerte el kettős fogatáért.

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Ellenőr 1875. február 04. (7. évfolyam 35. szám p. 3. ADT)

Törvényszéki csarnok. (Párbaj)

Pozsonyi körökben egy névjegy volt forgalomban következő tartalommal: „Baron *Dőry Béla* Kandidat des Marianer Ordens, Jurist, sonst nichts.” Ez alkalmat adott arra, hogy *Dőry Béla* 19 éves joghallgató kor- és kartársát Rónay Bélát párbajra hívja. A párbaj Pozsonyban, a vaskutnál megtörtént és *Dőry*, a kihívó, jobb kezének két ujján megsebesült. Segédekül szerepeltek Tallián Jenő 22 éves jogász, Damaszkín Arzen 19 éves jogász és Fekete Aladár 30 éves magánzó. – A pozsonyi kir. törvényszék azon indoknál fogva, hogy az 1808-iki 11. törvénycikk a párbajt bünténynek mondja, és annak tartja, *Dőry Bélát* 6 heti, Rónay Bélát 4 heti, Damaszkint, Talliánt és Feketét 2-2 heti börtönre ítélte. A végtárgyalás alatt *Dőry B.* kijelentette, hogy ő nem báró, ha bár a vizsgálati jegyzőkönyvet mint báró írta alá. A vádlottak s az ügyész is, ki 14 havi, 1 évi és 4 havi börtönt indítványozott, szintén felebbeztek. A királyi tábla mai ülésében Fabinyi Theofil elnöksége alatt tárgyalatott az ügy, melyet Sümeghy kir bíró adott elő. A kir. táblához benyújtott felebbezésükben a vádlottak különösen az 1808-iki cikknek helytelen alkalmazását adják elő; továbbá kiemelik, hogy becsületbeli sértéseket nálunk csakis párbaj által lehet orvosolni, a mint ez általánosan szokásos és bünténynek nem tekintették. Egyéb orvoslást nem nyerhetnek, mert ha a sértett bíróság elé viszi az ügyet – mondja *Dőry* felebbezésében, úgy ott mi orvoslást sem nyerhet, csakis azt érheti el, hogy neki 33 frt és néhány krajczár ítéltetik meg, a mivel magát az, ki ily módon akarja a becsületsértést megtorolni, csak compromittálja, mivel mondhatják, hogy a becsülete 33 frt és néhány krajczárt ér. *Dőry* még azt is kiemelendőnek tartja, hogy ő mint szabadságolt állományu hadnagy kénytelen becsületsértés esetén párbajt vívni, különben elbocsáttatik; ellenmondás van tehát abban, hogy a párbajvívás esetén büntetessék a polgári bíró által. A kir. tábla tekintetbe véve több enyhítő körülményt, mint azt, hogy a test nemesebb részei előre védve voltak, hogy a sértés könnyű volt és a segédek részéről azt, hogy a párbaj megakadályozására mindent elkövettek, a börtönbüntetést fogságra változtatta, és pedig *Dőrynél* 4, Rónaynál 2, Fekete, Damaszkín és Talliannál 1-1 hetire.

A magyar birodalom tiszti címtára 1881. (p. 207. ADT)

Völgységi eljárás: Szolgabíró: Simoncsits Béla. Segéd szolgabíró: *Dőry Béla*. Orvos: dr. Obláth Adolf.

Politikai Ujdonságok 1883. június 06. (29. évfolyam 23. szám p. 315. ADT)

Képviselőválasztás.

Tolnamegye szakcsi kerületében az elhunyt Kammerer helyébe *Dőry Béla* kormánypártit választották meg képviselőnek, 160 szótöbbséggel. *Dőry* ellenfele dr. Nendvitch Károly

műegyetemi tanár volt, ki a választás előtt két nappal antiszemita programmal lépett föl, s Istóczy kíséretében tartott beszédeket a kerületben.

Székelly Nemzet 1883. szeptember 30. (1. évfolyam 148. szám p. 2. ADT)

... Bemutatja *Dőry Béla* Tolnamegye szakcsi, Beóthy Algernon Szebenmegye szász-sebesi és b. Berényi Péter Szatmármegye mátészalkai választókerületek országgyűlési képviselőinek megbízó leveleit.

Pesti Hírlap 1884. június 14. (6. évfolyam 163. szám p. 7. ADT)

Dombovár, június 13. (Eredeti távirat)

Csuzy Pál kir. kamarás és abaujmegyei nagybirtokos antiszemita programmal megválasztatott *Dőry Béla* ellenében.

Pesti Hírlap 1886. december 08. (8. évfolyam 339. szám p. 6. ADT)

Fényes esküvő.

Fényes esküvő volt e hó 4-én Siskovich Tamás orsz. képviselő birtokán, a gödrei templomban, hol *Dőry Béla* földbirtokos esküdött örök hűséget Szily Boriska kisasszonynak, Szily László orsz. képviselő leányának. Az esketést Széchenyi Jenő kanonok és képviselő végezte nagy közönség jelenlétében s az esküvő után az impozáns násznép áthajtatott Szent-Mártonba, a menyasszony atyai házához, hol délután 1 órakor diszebed volt. Az esküvőnél násznagyok voltak a menyasszony részéről: Jeszenszky Ferenc baranyamegyei alispán, Siskovich Tamás nagybirtokos, orsz. képviselő és Szily János; a vőlegény részéről *Dőry József* és *Dőry Jenő* nagybirtokosok. Vőfélyek voltak: *Dőry Lajos*, *Dőry Pál*, *Dőry László*, Szily Tamás és Szily Pongrác, Nádasdy Elek. Nyoszolyó leányok voltak: Somssich Ágota, Nádasdy Mariska és Nádasdy Ida, Gálovicc Janka, *Dőry Etelka* és *Dőry Gabriella*. – A fiatal pár még aznap délután Mágocsra utazott.

Pesti Hírlap 1887. március 21. (9. évfolyam 79. szám p. 6. ADT)

A népfölkelés első tisztjelöltjei.

A népfölkelés természeténél fogva demokrata intézmény volna, de amint megindul, nagyon arisztokratikus színezete van. A fővárosban jelenleg megnyílt tanfolyamok hallgatóinak névsora a következő:

... Végül a kaszinói tagok közül a lovas tisztképző tanfolyam hallgatására jelentkeztek:

gr. Andrassy Sándor 1863., gr. Almásy Dénes 1863., ifj. gr. Almásy Tihamér 1852., gr. Apponyi Antal 1852., gr. Batthyány Béla 1863., gr. Batthyány Elemér 1847., ifj. gr. Batthyány Elemér 1861., gr. Cziráky János 1854., *Dőry Béla* 1854., *Dőry Jenő* 1853., *Dőry Lajos* 1850. . .

Pécsi Közlöny 1894. október 09. (2. évfolyam 114. szám p. 3. ADT)

Halálozások.

Szily Lászlót, megyénk alispánját, nagy csapás sújtotta: leányát, Boriskát, férjezett *Dőry Bélánét* ragadta el tőle a halál. A szerencsétlen fiatal nő Kórián, Szlavónia egyik pusztáján szenvedett ki. A gyászeset előtt mintegy hét héttel gyermeket szült, mire erős lázt kapott, mely dacára az ott termett Schwartz és Mendl dr.-ok fáradozásainak és a család aggódó gondosságának, kioltotta életét.

Budapesti Közlöny 1895. november 24. (29. évfolyam 272. szám p. 1. ADT)

Ő császári és apostoli királyi Felsége *jobaházi Dőry Béla* földbirtokosnak a kamarási méltóságot díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Magyar Pénzügyi Compass 1897. (p. 481. ADT)

Mágocsi takarékpénztár részvénytársaság. (1889)

Alaptőke 50.000 frt, 1000 db. 50 frtos részvény.

Igazgatóság: *Dőry Béla* (elnök), *Flaschits József* (vezérigazgató), *Weiss Hermann* (helyettes igazgató), *Kleinheincz József*, *Glaub József*, *Schwarcz Mátyás*, *Feuerstein János*,

Magyar Nemzetiségi Zsebkönyv 1905. (p. 200. ADT)

. . . *Gyula* (szül. 1828. Zomba cs. kir. kamarás † 1878. ápr. 10. Bécs)

Neje: gönczruszkai gróf *Korniss Anna* (szül. 1834. jun. 14. Nagyvárad † 1876. febr. 14. Bécs)

Esküvő: 1853. szept. 3.

Gyermekeik:

a, *Béla* (szül 1854. aug. 24. Zomba), cs. és kir. kamarás.

Neje: nagyszigeti *Szily Boriska* (†1894. okt. 6.) Esküvő: 1886. decz. 4.

Gyermekeik:

a, *Gyula*

b, *Béla*

Közérdek 1906. november 10. (2. évfolyam 46. szám p. 5. ADT)

Esküvő.

Jobaházi Dőry Béla cs. és kir. kamarás, néhai *Dőry Gyula* cs. és kir. kamarás s neje gróf *Kornis Anna* csillagkeresztes hölgy fia, f. hó 12-én Budapesten a Mária utcái Jezsuita templomban

tartja esküvőjét nerettei és boronkai Boronkay Ilkával, alapítványi hölgygel. Az esküvőn Dőry Pál Tolnavármegye alispánja is részt vesz családjával. A vőlegény ugyanis alispánunk nejének testvére.

Folytatás	A házasság- kötés helye (év, hó, nap)	A vőlegény		A menyasszony		A házasságkötés tanúk családi és utóneve, lakcíme
		családi és utóneve, állása (foglalkozása), vallása, születési helye és ideje, lakcíme	születési családi és utóneve	családi és utóneve, állása (foglalkozása), vallása, születési helye és ideje, lakcíme	születési családi és utóneve	
1	2	3	4	5	6	7
	Juda- pest 1865. nov. 12.	Jobaházi Dőry Béla Adalbert Károly Pál Gyula Postakari r. hat. főfelbűrtörő a. és kir. kamarás Zomba Tolna m. 1854. aug. 24. Donauwörth Tolna m.	rétaei Jobaházi Dőry Gyula rétaei József Kornél Anna	Boronkai és Boronkai Boronkay Ilka Anna Anna Anna Vilma r. hat. főfelbűrtörő a. a. és kir. alapítványi hat. Vajda 1863. júl. 16. Vajda Nyitra m.	rétaei Boronkai és Boronkay László rétaei Boronkay Anna	Glyczey Béla Judegát. m. Vaj. r. 14. gróf Kornél Károly Judegát. m. Andrácz r.

Dőry Béla második házasságának anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest – Egyházi anyakönyvek)

Szabadalmi Leírás 57313. szám V/d/2 osztály (ADT)

Forgó explóziós motor.

Jobaházi Dőry Béla cs. és kir. kamarás Budapesten.

A bejelentés napja 1911. augusztus hó 11-ike.

Pécsi Napló 1912. szeptember 21. (21. évfolyam 214. szám p. 1. ADT)

Augusztai főhercegnő Dőry Béláéknál.

A Tolnavármegyéből Barsvármegyébe költözött Dőry Béla cs. és kir. kamarás zsitvagyarmati fejedelmi fényű kastélyát a napokban – nem először – a királyi családnak egyik tagja, Augusztai főhercegnő fiával, József főherceggel együtt meglátogatta. Kíséretében voltak Majthényi Anna udvarhölgy, Batthyány Tamás gróf huszárszázados, szolgálati kamarás, és Kratocsvill vezérkari százados, nevelő. A fenséges asszony Kistapolcsányból jött autómobilon Zsitvagyarmatra, ahol azzal a dísszel fogadták, amelyet a tolnamegyei lojalitás és ízlés a barsi fényes keretben tud kifejtetni. Nyolc órakor vacsora volt, utána pedig kabaré-előadás, melyen a környékbeli mágnes előkelőségek működtek közre. Előadás után tánc volt, melyet a főhercegnő csárdással nyitott meg, Dőry Béla karján. . . .

Döry Béla kastélya Zsitvagyarmaton.
(Forrás: hungaricana.hu - OSZK – Képeslapok)

Szabadalmi Leírás 71817. szám. V/d/2 osztály (ADT)

Elektromos gyújtást biztosító készülék égési erőgépek számára.

Jobaházi Döry Béla cs. és kir. kamarás Zsitvagyarmaton és Bajtay Ernő gépszerkesztő Legyesbényén.

A 65982. sz. szabadalom 2. pótszabadalma, melynek bejelentési napja 1914. március hó 31-ike.

Köztelek 1914. április 29. (24. évfolyam 34. szám p. 1193. ADT)

A LVII. luxoslókiállítás és vásár, melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület támogatásával a Székesfővárosi Tattersal és Lóvásártelep igazgatósága rendezett, folyó hó 25-29-én folyt le a székesfőváros Tattersal telepén. . . .

Egész feltűnést keltett *jobaházi Döry Béla* fekete amerikai ügető fogata, amely bravuros ügetésével egész látványosságzámba ment és a nagyszámu nézőközönség általános elismerésével és tetszésével találkozott. . . .

A bírálókat eredménye a következő: A m. kir. földművelésügyi miniszter nagydíját *jobaházi Döry Béla* nyerte el 179-180 kat. számú orosz amerikai fekete ügető ménjeivel.

Dőry Béla nagydíj nyertes jukker fogata.

(Forrás: Köztelek 1914. május 30. (24. évfolyam 43. szám p. 1495. ADT))

Pécsi Napló 1914. október 21. (23. évfolyam 252. szám p. 4. ADT)

A Dőry-család gyásza.

Jobaházi Dőry Béla cs. és kir. kamarás, földbirtokost súlyos vesztesség érte. Rövid szenvedés után Budapesten meghalt hitvese, Dőry Béláné szül. nerettei és boronkai Boronkay Ilka, életének 52-ik évében. Férje a saját, mint sógornője, Boronkay Mária, brünni alapítványi hölgy, úgy fiai, valamint a többi rokonok nevében bocsátotta ki a gyászjelentést. Az elhunytat Budapesten történt beszentelés után hétfőn délután Vajkon a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.
szül.	1854. aug. 24.	szül.	1876. aug. 16.	szül.	1876. aug. 16.

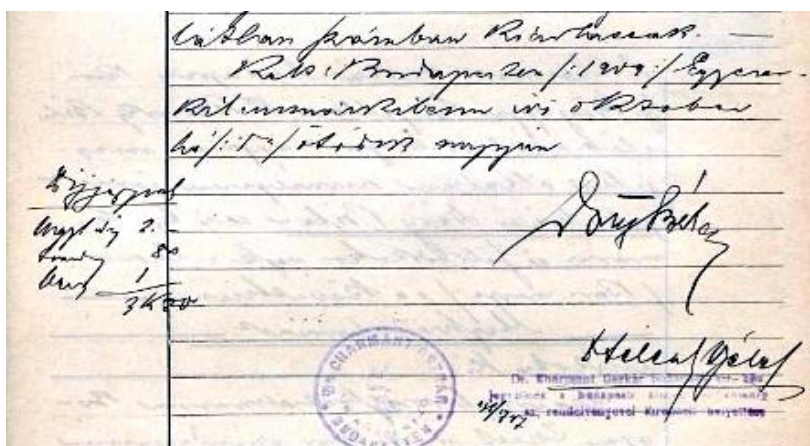
Dőry Béla harmadik házasságának anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest egyházi anyakönyvek)

Pesti Hírlap 1917. Június 23. (39. évfolyam 158. szám p. 14. ADT)

A földbirtokos hitelezői.

Dőry Béla cs. kir. kamarás, földbirtokos évek óta összeköttetésben állott Dukesz Ede földbirtokos-kereskedővel, aki kérésére 1911 őszén a hatvani takarékpénztárnál saját jótállása mellett szerzett Dőrynek 15.000 korona kölcsönt. Dőry nem fizetett, a váltót peresítették és ekkor Dukesz 6000 koronát a sajátjából fizetett ki a váltóra, míg a többi 9000 koronát Dőry jószágigazgatója adta át Dukesznek a váltó rendezésére. Egy év múlva Dőry ismét azzal a kéréssel fordult Dukeszhez, hogy szerezzen neki pár ezer korona kölcsönt, mert egy puskaszabadalom megvalósításához neki feltétlenül pénzre van szüksége. Dukesz kijelentette, hogy csakis úgy szerez újabb kölcsönt, hogyha a földbirtokos a régi váltó rendezésből fennmaradt 6000 koronás adósságát kifizeti. Dőry ebbe bele is egyezett. Dukesz ekkor Steingieser Dezső ügynök segítségével – ismét a saját jótállása mellett – szerzett is egy 12.000 koronás kölcsönt, de abból az ügynökök díjának levonása és a saját 6000 koronájának levonása után csak 3400 koronát adott át Dőry Bélának. Amikor a váltó lejárt Dőry Béla a fizetést megtagadta, sőt uzsora miatt feljelentést tett Dukesz és Steingieser ellen. A budapesti kir. törvényszék beigazoltnak látta az uzsora vétségét és mindkét vádlottat egyenként hat havi börtönre ítélte el. A kir. tábla azonban a bizonyítás kiegészítését rendelte el, majd az eljárás lefolytatása után most foglalkozott ezzel az ügygel és mindkét vádlottat felmentette. Az ítélet indoklásában megállapította bíróság, hogy Dukesz jogosan vonta le a neki járó 6000 koronát, Steingieser pedig csak 1000 korona jutalékot kapott, ami 12.000 koronás kölcsönnél nem minősíthető uzsorának. Az ítélet jogerős.

Dőry Béla aláírása egy 1909-es közjegyzői okiraton.
(Forrás: Budapest Főváros Levéltára)

özü. jobaházi **Döry Béláné** szül. kesseleökeöi **Majthényi Mária** ugy a maga mint gyermekei jobaházi **Döry Gyula, Béla, Antal és Péter**; továbbá testvérei: özü. jobaházi **Döry Jenőné** szül. jobaházi **Döry Matilde** és gyermekei, jobaházi **Döry Etelka**, jobaházi **Döry Pálné** szül. jobaházi **Döry Gabriella** és ferje jobaházi **Döry Pál** és gyermekeik, jobaházi **Döry Ödön** és neje **Hirsch Ilona** és gyermekeik; anyösa: özü. kesseleökeöi **Majthényi Lászlóné** szül. nagyjeszeni **Jeszenszky Ida**; sögorai és sögoröi: nagyszigeti **Szily Tamás** és fia, **Szily Pongrác**, neje és gyermekei, nagyszigeti **Szily László**, nagyszigeti **Szily Ádám** neje és gyermekei; nezettei és boronkai **Boronkay Mária** tb. brünni alapítványi hölgy; özü. kesseleökeöi **Majthényi Sándorné** és gyermekei, kesseleökeöi **Majthényi Anna** csillagkeresztes hölgy, kesseleökeöi **Majthényi Elemér** és neje, leánya és az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja forrón szeretett, felejtethetlen ferje, a legjobb apa, testvér, vö, sögor és rokon

jobaházi DÖRY BÉLA

cs. és kir. kamarásnak

folyó évi okt. hó 2-án hajnali 3, 2 órakor, életének 66-ik, boldog házasságának 4-ik évében rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után Pusztaszentkereszten történt gyászos elhunytat.

A drága halott földi maradványai okt. hó 4-én d. u. 2 órakor a röm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint fognak Zsitvagyarmaton örök nyugalomra helyezettetni.

Az engesztelő szent: miseáldozat Zsitvagyarmaton f. hó an an órakor fog az egek Urának bemutatattatni.

Pa-Szentkereszt. 1919. okt. hó 2-án.

Nyugodjék békében és az örök világosság fényeskedjék neki!

Döry Béla gyászjelentése.

(Forrás: dspace.oszk.hu)

Csúzy Pál

(Csúz 1832. március 5. – Felső-Zsember 1907. szeptember 27.)

Csúzy Pál 1832. március 5-én született Csúzon (ma Szlovákia). Édesapja Csúzy Pál földbirtokos, törvényszéki ülnök, édesanyja Kürthy Emília.

A csuzi és pusztaszentmihályi Csúzy család IV. László király óta szerepel Komárom megyében. A család ősi birtokai Kürth, Lóth, Szemere és Csúz voltak. Csúzon 1848-ig földesúri joggal bírtak. Ó-Gyallán a családnak szivargyára volt 1848-ig. A család címere: kékben, zöld alapon ágaskodó, jobboldalra fordult szarvas, a nyakán hátulról jövő nyíllal átlőve.

Csúzy Pál tanulmányait Komáromban, a Szent-Benedek rendi katolikus gimnáziumban végezte.

1848 őszén önkéntes lesz a komáromi 37. honvédszászlóaljban. December végétől hadnagy a 15. zászlóaljban a komáromi várőrségnél. 1849 áprilisában kilép a zászlóaljból. Iskolái befejezése után az 50-es években mint császári és királyi tiszt szolgát az 5. számú huszárezrednél. 1859-től hadfi a 3. vértesezredben. Több hadjáratban részt vett. Kitüntették a hadiéremmel. 1862-ben az uralkodótól császári és királyi kamarás címet nyert.

Ez alatt 120 holdas szemerei birtokán, gazdálkodik. Később ezt a birtokát eladta és vett az árán egy házat Bécsben. A sógora Schaffner generális volt, így került a katonasághoz. Ekkor ismerte meg Aichelburg Theodora cseh grófnőt.

1870. október 13-án Ausztriában, Marschendorfban oltár elé vezette gróf Aichelburg Theodorát. Letette tiszti rangját, eladta bécsi házat és nejével Pozsonyba költözött. Házasságukból kettő gyermek született, egy fiú és egy leány. Pozsony határában vett egy telket és azon hatalmas tehenészetet rendezett be. Később megvásárolta Károlyi Ede gróf bózsvai birtokát a kastéllyal együtt.

1879-ben beválasztják a pozsonyi „Első magyar jégkárbiztosító-társaság” igazgató tanácsába. 1880-ban, tehát egy évi működés után a társaság csődbe jutott. Mivel a közgyűlésen hamis adatokat közöltek a társaság vezetői ellen megindították a bűnvádi eljárást, amely kilenc évig elhúzódott. A bíróság kilenc év után mind az öt vádlottat, köztük Csúzy Pált is, felmentette.

1882. január 2-án elhunyt a felesége, gróf Aichelburg Theodora.

1884-ben a szakcsi kerület antiszemita pártja Csúzy Pált választotta jelöltül. A választást Dőry Béla ellenében megnyerte, így ő képviselte a szakcsi kerületet az országgyűlésben.

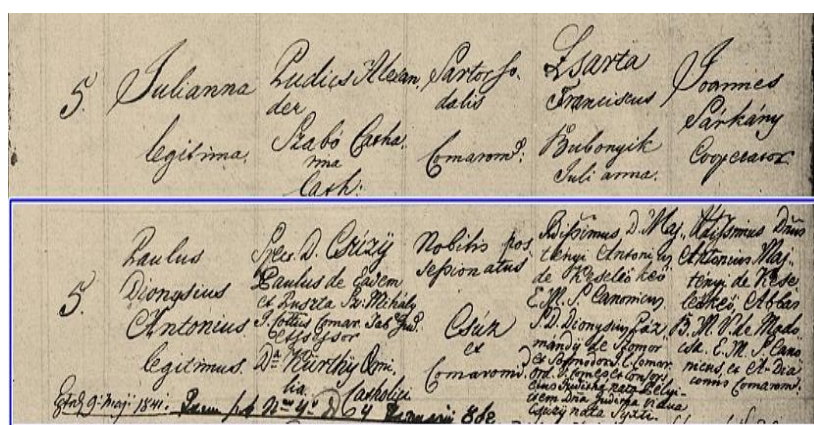
1885-ben elárverezték a 200.000 koronát érő törökbecsei birtokát.

1887-ben az antiszemita párt tagjaként Udvardon (ma Szlovákia) jelölték. A választást elvesztette Ordódy Pál kormánypárti jelölttel szemben.

Ezután kisbocsvai 480 holdas birtokán gazdálkodik. A Hont vármegyei bizottság tagja.

1907. január 7-én a Hont vármegyei Felső-Zsember községben (ma Szlovákia) hunyt el, 75 éves korában.

(Forrás: Országgyűlési almanach 1884-87. (p. 33. ADT), Magyar Nemzetiségi Zsebkönyv 2. (p. 47. ADT) és az alábbiakban közölt cikkek.)

Csúzy Pál születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Csúz – Egyházi anyakönyvek)

	Hit- tanból.	Magyar Nyelvb.
Pundor Gyula	I. R. 3.	I. R. 12.
15. Zámory Mórítz K. p. d.	I. R. 4.	I. R. 11.
Nemecskay János	I. R. 10.	I. R. 13.
Csúzy Pál K. p. díj	I. R. 6.	I. R. 14.
Séra Lajos	13. Jel.	I. R. 6.
Somogyi Pál	I. R. 5.	I. R. 17.
20. Kauer Ferencz	I. R. 11.	I. R. 15.

1842. Szent-Benedek rendi katolikus gimnázium, Komárom.

(Forrás: Iskolai értesítők Komárom 1842. (p. 5. ADT))

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Ellenőr 1879. január 22. (11. évfolyam 38. szám p. 3. ADT)

A pozsonyi „Első magyar jégkárbiztosító-társaság, mint szövetkezet”.

Tegnapelőtt tartá közgyűlését Palini Inkey Sándor, cz. kir. kamarás ur elnöklete alatt. Az elnök rövid megnyitó beszéde után az évi üzletjelentés felolvastatván, a szerint a lefolyt első évben 2.147,614 frtra rugott a biztosított érték, melynek 33,545 frt-nyi díjbevétel felelt meg, a bejelentett káresetek száma pedig 339 volt a 7389 frt 72 krnyi kifizetett összegben nyertek földözetet. A mérleg a szabályszerű törlések s leszámolások után 8657 frt s 76 krnyi tiszta nyereményt tüntet föl, mely az alapszabályok értelmében több részre oszlik. – A jelentés egyhangu tudomásulvétele után, hasonló egyhangúsággal adta meg a közgyűlés az igazgatóságnak a felmentvényt is. Az igazgatótanácsba pótló választásokat ejtvén meg a közgyűlés, a szavazatok megvizsgálása után *Csuzy Pál* cs. kir. kamarás és Feilitzsch Tivadar báró urak tüntek föl megválasztottakul, a főfelügyelő tanácsba pedig a többiek újra választása után Duka báró urat választá a közgyűlés.

Fővárosi Lapok 1882. január 08. (19. évfolyam 6. szám p. 40. ADT)

Gyászrovat.

Pozsonyból írják, hogy *Csuzy Pál* cs. kir. kamarás neje, szül Eichelburg Dóra grófnő elhunyt, két gyermeket hagyva hátra; holtestét az Eichelburgok családi sírboltjába szállíták.

Fővárosi Lapok 1884. május 28. (21. évfolyam 125. szám p. 823. ADT)

A szakcsi kerület antiszemita pártja hétfőn értekezletet tartott s *Csuzy Pál* cs. kir. kamarást kiáltotta ki jelöltnek.

Pécsi Hírlap 1884. június 14. (6. évfolyam 173. szám p. 7. ADT)

Dombóvár, jun. 13. (Eredeti távirat.)

Csuzy Pál cs. kir. kamarás és abaujmegyei nagybirtokos antiszemita programmal megválasztatott Dőry ellenében.

Budapesti Hírlap 1884. szeptember 11. (4. évfolyam 251. szám p. 8. ADT)

Csuzy Pál

- A szakcsi kerület képviselője –

Saulból hogyan lett Pál, ezt minden gyerek tudja, hanem a *Csuzy Pál* cs. kir. kamarás fordulásától története még megírójára vár. Hadd legyenek hát én az ő Horváth Mihály!

Csuzy Palcsi már két gyermek atyja volt és még mindig nem bírt Pállá nőni az ismerősök szemében, jóllehet élete folyása régen méltóvá tette őt a névcserére. *Palcsi* az ő Pállá keresztelését egyenesen az antiszemitizmusnak köszönheti. Mert csak mióta honatya lett, azóta szólítják Pálnak. Már pedig honatya sohase lett volna, ha nem lakik Pozsonyban.

De hát bocsánat, ne rohanjunk fejfel az ajtónak, Pozsonyban nem lakás és antiszemitaság: hogy illik össze? Tessék rá meghallgatni a kadenciát.

Csuzy gyökeres magyar nemes család sarja, kinek fája Komárommegye jó magyartermő talajában növekedett nagyra. Hanem aki azt hinné, hogy mert magyar nemes, hát rozsdá marja fogason függő ősi kardját, s azok közé tartozik, akiknek előre megásott sírja fölött in kontumaciám már esztendőik óta fujja a halotti éneket néhány németül zengő patrióta halálmadár, bizony nagyot csalódnék *Csuzy Pálban*. Olyan magyar nemes *Csuzy Pál*, aki ha kimegy a pozsonyi ligetbe, mikor szeme, szíve eltelhetik a természet millió gyönyörűségével, s öreg fák árnyékában illatozó virágok pompás színjátékával, még akkor is, séta közben, üdülése perceiben, míg lelke öntudatlanul a benyomások lágy hullámain ringatózik, praktikus terveken, hasznos hajtó vállaltokon törli az esztét. Szemerén kezdte 120 holddal. Szép az a Szemere vidéke, bájos ott a csehi völgy, szépek a vidék leányai, s Rosos Ede bácsi szőlejének egyik magas pontján csodás messzeségben a kéklő hegyek, a kalászos róna, a sok száz falu füstölgő csomói az erdő-mező koszorúzza síkon oly költői panorámát tárnak a szemlélő elé, hogy még a Jézust kísértő sátán is megirigyelhetné; de hát azért én mégse bírom megérteni, hogy 120 hold szemerei szántóföld pár esztendő alatt hogyan dagadhat 900 hold bozsvai birtokká grófi kastéllyal, százados parkkal – egy magyar nemes kezében! *Csuzy Palcsin* megesett a csoda.

Testvére, Irén, Schaffner generálishoz ment nőül, s erre *Palcsit* is megszállta a bolygó hollandi vágya meg a vagyonszerzés ösztöne: eladta 120 holdját, fölment Bécsbe s vett rajta egy szép házat. Derék szál legény volt, aztán meg generális volt a sógora, hát nem csoda, hogy a keszegfalusi nemesi ármális délceg tulajdonosa nemsokára katonatiszti kardot csörgetett a baloldalán. Szép katona volt, könnyű a járása, tüzes a szeme villanása, tüzet is fogott rajta a pozsonyi „zölfá”-ban egy szöghaju, ábrándos cseh grófkisasszony. A magyar *Csuzy Pál* feleségül vette a cseh Eichelburg grófnőt. No most itt a fordulópont! A csinos huszártiszt, aki magyar nemes ember, bécsi háziúr, és egy cseh grófnőnek a férje, most bizonyára örült pazarlással a rezdenzstadt egyik tékozló lionjává lesz!

Nem oda Buda! *Csuzy Palcsi* okos ember volt. Letette a tiszti rangját, eladta bécsi házat és grófi nejével Pozsonyba költözött. Pozsony határán vett egy telket, azon hatalmas tehenészetet rendezett be s fejte a szerencsét két kézzel. Nem régebbe pedig megvásárolta Károlyi Ede gróf bozsvai 900 holdas birtokát Abauj-Tornamegyében. Ime, ilyen magyar nemes *Csuzy Pál*!

Hanem egyben mégse tagadja meg a nemesi származását; két gyermekét, fiát, leánykáját németekül nevelteti. A keszegfalvi *Csuzy* nemzetség legifjabb hajtása alig ismeri az édes magyar szót. Mintha csak a múlt században élnénk!

Hanem hát hol a kadencia? Magam is ezt kértem, s meg vagyok rémülve, hogy Klió elcsap a szolgálatából, mert a *Csuzy Palcsi Pállá* fordulására nem találom meg a rímet.

Tán riválisának nézte *Csuzy* uram a zsidókat, mivelhogy azok még élelmesebbek? Ej, sokkal gavallérabb ember ő, sem hogy ilyen gondolata támadjon. Elmondtam élete sorát, kiki láthatja belőle, hogy Palcsi sohasem aspirált a honatyaságra, s legkevésbé sem árult el olyan hétszilvafás, buzogányos, nemadóznak hajlandóságokat, melyek őt egy parlamentáris szabadalommal tétlenül álmódzó ideális politikai párt tagjává kvalifikálhatták volna. Vissza kell tehát térnem legelső állításomra, hogy tudniillik *Csuzy Palcsiból* csakis úgy lett Pál azaz – antiszemita képviselő, hogy – Pozsonyban lakott. Benne van ott már a levegőben az antiszemitizmus, és csak azt csodálom, hogy még nem akadt egy saját külön pozsonyi Koch, aki fölállította volna a bacilus-elméletet.

Egyenlőség 1884. november 09. (3. évfolyam 45. szám p. 7. ADT)

Csúzy Pál országgyűlési képviselő ur tudvalevőleg szintén tagja az antiszemita pártnak. Hogy miért lett antiszemita, nem tudjuk. Okot neki erre zsidó bizonyára nem szolgáltatott. Ellenkezőleg: vele szemben mindig a szidónak kellett a rövidebbet huznia. Így történt ez nemrég egy bérleti ügynél is. *Csúzy Pál* birtokát egy b.-gyulai zsidó felekezetű kereskedőnek kiadta 12 évi haszonbérbe. Miután a szerződés már meg volt kötve és a bérlő az őszi munkálatok megkezdése végett a birtokon megjelent, azt hallja, hogy a birtok zárlat alatt van. *Csúzy Pál* ur, kit a bérlő erről nyomban értesített, erre azt válaszolta, hogy a bérlő csak végeztesse az őszi munkálatokat és ne hallgasson arra a mit beszélnek. A bérlő teljes biztonságban érezvén magát, hozzá látott a munkához. De miután befejezte, egy törvényszéki okmányt nyomnak a markába, melyből legnagyobb meglepetésére azt veszi ki, hogy a birtok tényleg zár alatt van, és hogy a főhitelező, egy budapesti bank, a földet másnak adta ki bérbe. A b.-gyulai bérlő újra értesíti *Csúzy* urat, de az utóbbi azóta antiszemita lett és válasza sem érdemesíti a szerencsétlen zsidó bérlőt, a ki a birtokra költött pénzének most már nyomát ütheti, és hacsak egy igazságos bíróság meg nem könyörül, fabatkát sem lát többé belőle.

Budapesti Közlöny 1885. június 20. (19. évfolyam 139. szám p. 197. ADT)

Árverés.

8932/85. A n.-kikindai kir. tvszék mint tkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a cs. kir. szab. ált. osztrák földhitelintézet végrehajtónak Negrelli szül. Aichelburg Antónia grófnő bécsi és *Csúzy Pál* ugysis mint kiskoru *Csúzy Pál* és Irma t. és t. gyámja kis-bozsvai lakos végrehajtás szenvedők elleni 92,731 frt 76 kr. tőke és járulékaik kielégítése miatti ügyében, végrehajtást szenvedőnek a nagy-kikindai törvényszék területén a t.-kanizsai 384. tjkvben I. 1. 3-20. sorszám alatt felvett 8 ház számú nemesi birtoka becsülve 192,585 frt, továbbá a t.-kanizsai 888. tjkönyvben I. 1-6 sorszám alatt felvett 5. házszámú nemesi birtokból

ugyanazokat illető rész az ehhez tartozó kisebb kir. haszonvételek, nevezetesen italmérési és malomjoggal együtt becsülve 8120 frtra nyilvános árverés útján elfog adatni.

Határnapul 1885. évi szeptember hó 22-ik napi d. e. 10 órája ezen tkvi hatóság helyiségébe kitűzetik azon hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alul is el fog adatni. . . .

Pesti Hírlap 1887. január 08. (9. évfolyam 7. szám p. 12. ADT)

Fegyelmi vád egy egész törvényszék ellen.

Már említettük, hogy Istóczy Győző, Csúzy Pál országgyűlési képviselő nevében a nagykikindai törvényszék összes bírái ellen fegyelmi vádat emelt, 250,000 frt kártérítési keresetösség megállapítása végett, mert Csúzy törökbecsei birtokát elárverezték és a feljelentők véleménye szerint azért, mert a törvényszék helytelen végzéseket hozott. A kir. tábla tudvalevőleg a törvényszék bírái ellen beadott panaszt, a főügyészség indítványa alapján elvetette. Istóczy ezen végzés ellen felebbezván, az iratok felterjesztettek a kuria fegyelmi bíróságához, ahol referálás végett Szabó Ágoston kuriai bírónak osztattak ki. Ugyancsak Szabó Ágoston fogja referálni Gyertyánffy Ferenc, a fentnevezett törvényszék elnöke ellen, ezen ügyből kifolyólag beadott panasz feljelentést. Szeiffert Ede kir. főügyési helyettes e vádat szintén elejtette.

Budapesti Hírlap 1887. március 31. (7. évfolyam 89. szám p. 379. ADT)

Az antiszemita jelöltjei.

A mérsékelt ellenzéki antiszemita párt a köbölkuti kerületben Hortoványi József dr. budapesti ügyvédet, az udvardi kerületben Csúzy Pál jelenlegi szakcsi kerületi képviselőt, a szent-jánosi kerületben Herald Antal alsó-köröskényi plébánost, a szenici és stomfai kerületekben pedig Zimándy Ignác jelenlegi szenici kerületi képviselőt lépteti fel.

Egyenlőség 1887. június 12. (6. évfolyam 24. szám p. 2. ADT)

Udvardon megbuktatták Csúzy Pál antiszemitát és megválasztották Ordódy Pál kormánypártit.

Egyenlőség 1887. július 03. (6. évfolyam 27. szám p. 2. ADT)

. . . . Csúzy Pál uton-utfélen átkozza Istóczyt, kiért 200 ezer forintos birtoka uszott el, de a kinek a megélhetés miatt kellett újra szerencsét próbálni. . . .

Budapesti Hírlap 1889. január 22. (9. évfolyam 22. szám p. 12. ADT)

A pozsonyi jégkárbiztosító társaság pöre.

Pozsonyban 1878-ban „Első magyar jégkár ellen biztosító társaság” címen szövetkezet alakult, a mely azonban már egy évi fennállás után csődbe került. A csőd alkalmával megindított vizsgálat kiderítette, hogy a társaságnak nem volt meg a kellő pénzalapja és hogy ámbár az első évben a mérleget 4263 frt passzívával zárták le, a közgyűlés előtt felolvasott mérleg 8657 frt hasznot mutatott ki. Ennek következtében megindították az egész igazgatóság ellen a bűnvádi eljárást, mely teljes kilenc évig huzodott. A pozsonyi kir. ügyészség vétkes bukás miatt emelt vádat Adler Konstantin Lajos vezérigazgató, Inkey Sándor kamarás elnök, Triangi Antal kamarás alelnök, Ramschek Lajos és Csúzy Pál kamarás igazgatótanácsosok ellen. A törvényszék azonban mind az öt vádlottat fölmentette, mert a csalási szándék nem bizonyítható. A kir. tábla ma Németh Péter bíró előadása alapján helyben hagyta a fölmentő ítéletet.

Magyar földbirtokosok 1893. (p. 5. ADT)

Abauj-Torna megye.

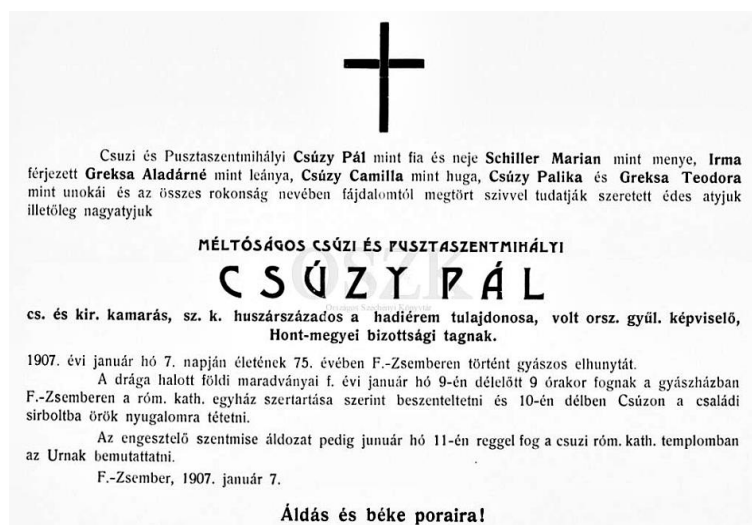
Község: Kis-Bózsva. Utolsó posta: Nagy-Bózsva. Birtokos neve: *Csúzy Pál.*

Kataszteri holdakban (kikerekítve):

Szántó: 121. Kert: 11. Rét: 40. Legelő: 57. Erdő: 247. Használatlan terület: 12. Összesen: 488.

Budapest Hírlap 1907. január 11. (27. évfolyam 10. szám p. 9. ADT)

Csuzi és pusztaszentmihályi Csúzy Pál császári és királyi kamarás, szolgálton kívüli huszárszázados, a hadiérem tulajdonosa, volt országgyűlési képviselő, Hont vármegye bizottsági tagja január 7-én hetvenöt éves korában Felső-Zsember községben elhunyt. Holtestét ma temették el a csuzi családi sírboltban.

Csúzy Pál gyászjelentése.
(Forrás: dspace.oszk.hu)

Dr. Kammerer Ernő

(Hékútpusztá 1856. november 7. – Koppányszántó 1920. augusztus 3.)

Dr. Kammerer Ernő a Tolna megyei Hékútpusztán (Iregszemcse külterülete) született 1856. november 7-én, a család három fiú gyermeke közül elsőként. Édesapja Kammerer Gusztáv földbirtokos, országgyűlési képviselő, édesanyja Nesztor Ernesztina.

Középiskolai tanulmányait Pécsen, a Ciszterci-rend katolikus gimnáziumában végezte. Wosinszky Mórral való ismeretsége innen származik, osztálytársak voltak.

Jogi tanulmányait Budapesten végezte, itt szerezte jogi oklevelét is, de mellette bölcsészetet is hallgatott. A család kapcsolatait kihasználva az igazságügy minisztériumban kezdte a pályáját fogalmazóként.

Édesapja 1883-as halálát követően nem volt családi felügyelője a gazdaságnak, ezért 1886-ban visszatért a megyébe és átvette a veszprémi püspökségtől bérelt birtok irányítását. Az 1413 kataszteri holdas gazdaság irányítása szinte minden energiáját lekötötte. A gazdálkodásban meghatározó szerepet játszó gabona- és takarmánytermelés mellett, száz fölötti szarvasmarha, több mint ötven ló, közel háromszáz sertés és másfélezer juh tartozott a gazdasághoz.

1887-ben feleségül vette Budapesten Németh Erzsébet Jozefát. Házasságukból egy gyermek született, Gusztáv.

A vármegyei politikai életbe való bekapcsolódását jelzi, hogy 1881 és 1910 között a koppányszántói kerületet képviselve, megszakítás nélkül tagja volt a megyei törvényhatósági bizottságnak. 1881-től mint minisztériumi fogalmazó, 1887-től tb. főjegyzőként, 1893-tól 1904-ig mint országgyűlési képviselő, majd 1905-től mint földbirtokos.

Hasonlóan apjához, szintén szabadelvű kormánypárti programmal nyerte el a választók bizalmát a szakcsi választókerületben, először 1887-ben. Ezután még három ciklusban választották meg a szakcsi kerületben képviselőnek. 1894 januárjában az egyházpolitikai reform előkészítése során a különvéleménye miatt kilépett a pártból, de később helyreállt a bizalom. A képviselőházban az évek során tagja volt a könyvtári bizottságnak, a közigazgatási bizottságnak, közoktatási bizottságnak. Egy ciklus kihagyása után 1910-ben indult ismét képviselő választáson, ekkor a pincehelyi kerület jelöltjeként.

A megyei lapban az egykori képviselő Dőry József azt írta róla: „nálánál – magamat sem veszem ki – soha jobb képviselője a kerületnek nem volt”. Mindegy, hogy személyek vagy települések érdekében kellett eljárni, ő mindig megtette.

1896 májusában a közoktatásügyi miniszter többszöri igazgatócsere után Kammerert nevezte ki az Országos Képtár- és Történeti Képcsarnok kormánybiztosává, rábízva a létesíteni kívánt Szépművészeti Múzeum szervezési és építési ügyeit is. 1901-től az elkészült

Szépművészeti múzeum és Történeti képcsarnok első igazgatója lett, képviselői megbízást ezért 1905 és 1910 között nem vállalt. Egy 1905-ös leveléből úgy tűnik, hogy addig ingázott a vidék és a főváros között: . . . ”háztartásom falun már csak feles, mert fiam iskolái miatt már idefent vagyunk”.

A milleniumi kiállítás tanügyi csoportjának létrehozása körül szerzett érdemeiért a III. osztályú vaskoronarend kitüntetést kapta a királytól. 1914-ben a Szent István-rend kiskeresztjével tüntették ki.

1913-ban hosszú, súlyos betegsége miatt a Zichy-okmánytár XI. kötetének szerkesztéséhez már segítséget kellett igénybe vennie.

A Szépművészeti Múzeum éléről 1914-ben ment nyugdíjba, ezután ismét családi birtokán, Koppányszántón élt. Itt hunyt el hosszú betegség után 1920. augusztus 3-án. A Koppányszántón lévő családi sírkápolnába temették.

Néhány szó Wosinszky Mórhoz fűződő kapcsolatáról. Kammerert Wosinszkyhoz nem csak munka, hanem igen bensőséges baráti kapcsolat is fűzte. Wosinszky, mint fiatal plébános 1881-ben Lengyelre kerülve, a falu történetének feldolgozásához levéltári kutatásokat kezdett. Felújította ismeretségét régi iskolatársával, a hasonló kutatásokat végző Kammererrel. Innentől számíthatjuk felbonthatatlan barátságukat. Wosinszky 1873-ig a kalocsai jezsuita főgimnáziumba járt. Az 1872/73-as tanévet már a pécsi gimnáziumban kezdte és egyidejűleg belépett a papnevelő intézetbe is, ahol 1877-ben szentelték pappá. A pécsi gimnáziumban voltak osztálytársak.

Kammerer Ernő megjelent művei:

Magyarországi török kincstári defterek I.-II. (1886-1890)

Adat a végek viszony történetéhez. (1893)

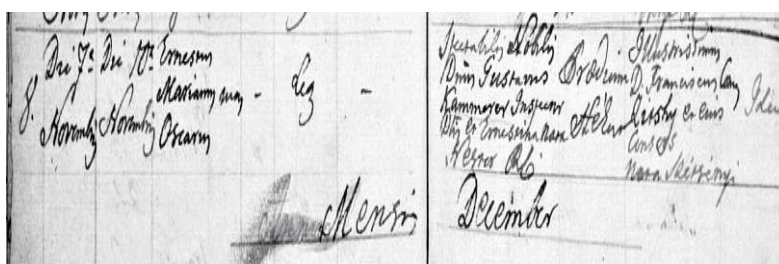
A Zichy család okmánytára (1895)

A herceg Esterházytól átvett képeknek jegyzéke. (1897)

A festészet fejlődéséről Magyarországon. (1898)

A Pécz nemzetség Apponyi ágának az Apponyi grófok családi levéltárában őrzött levelei. I. (1906)

(Forrás: Honismeret 2006., Országgyűlési almanach 1910. (p. 314. ADT), és az alábbiakban közölt cikkek.

Kammerer Ernő születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Kánya – Egyházi anyakönyvek)

Emlék- szám	A bejegyzés idője (év, hó, nap)	Az elhunyt név, lak- helye, foglalkozása	Az elhalt				Az elhunyt név, lak- helye, foglalkozása	A halál oka
			születési helye	halál- helye	halál- idője	halál- ok		
25	1920 aug. 11.	Kammerer Ernő földművelő Koppányszántó	Koppányszántó	Koppányszántó	1920 aug. 11.	halál	Koppányszántó	Halál oka ismeretlen

Kammerer Ernő halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Koppányszántó – Halotti anyakönyvek)

Kammerer Ernő

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

A Hon 1874. augusztus 05. (12. évfolyam 178. szám p. 34. ADT)

A pécsi főgymnasium irodalmi kör 13-ik évkönyve megjelent. Nagyobb értekezések vannak benne Kammerer Ernőtől, Sulik Istvántól és Fölker Józseftől. Az irodalmi körnek közel 150

tagja van, köztük csak 26 működő tag. A múlt évben 60 gyűlést tartottak s a beérkezett 151 mű közül csak 35 fogadtatott el. A könyvtár 805 kötetet tartalmaz s az évi pénzforgalom 180 frt volt.

Nyolczadik osztály.	
Aggházy Gyula	20 Novák József
Antal Pál	Ósy Vendel
Ádám Kristóf	Patthy Károly
Anderle József	Petrovics György g. k.
5 Csontos Jenő	Plachner Sándor
Davidovics Sándor <i>héb.</i>	25 Polák József
☉ Deuts Kornél	Querfeld Konrád
Flodung Ignác	Rada István
Grünhuth Antal <i>héb.</i>	Rathmann Boldizsár
10 Grünhuth József <i>héb.</i>	Rinesz Gyula
☉ Held Károly	30 ☉ Romaisz Ferenc
Horváth Antal	☉ Schäffer József
Jakab Aladár	Schedel Béla
<u>Kammerer Ernő</u>	Simon József
15 Krasznay Jenő	Szabó Ferenc
Krasznay Miklós	35 Takács Ede
Lammer Károly	Tottzer István
Magyar Zsigmond	Visy Pál
Nováček József	Vosinszky Mór.

1972/73. Iskolai értesítők – Ciszterci rend katolikus gimnáziuma, Pécs (p. 18. ADT)

Fővárosi Lapok 1875. február 19. (12. évfolyam 40. szám p. 174. ADT)

Az egyetemi olvasó-körben holnap *Kammerer Ernő* joghallgató „Tolnamegye egy tizenhatodik századbeli főispánjáról” tart felolvasást, miután a rector tilalma csak oly felolvasókra szól, kik nem tartoznak az egyetemi hatóság hatásköre alá.

A Hon 1875. szeptember 18. (13. évfolyam 213. szám p. 87. ADT)

Somogymegye régiségeinek kutatására az országos régészeti bizottságtól Rómer Flóris van kiküldve, és egy rövid hét elégséges volt, miszerint e nagy és hírneves megyének, eddig kevesebbé ismert ősi hagyományainak egy részével megismerkedjék. Amint felső megyéinkben mindent a mi nem mai koru a huszitáknak, közép-Magyarországban a vörös barátoknak tulajdonítanak, úgy itt minden pogányvár Kupa hagyatéka, a karikós sánczok és goth koru templomok pedig török hagyások, török mecsetek! Már mielőtt Rómer utját kezdé *Kammerer Ernő* tanítványa és a pesti kir. egyetemen joghallgató, ki Tolnamegye régiségeinek és történetének alapos tanulmányozását tűzé ki munkásságának egyik főfeladatául, néhány, talán kevésbé ismert régiségnek jött nyomára és tanárának az utat némileg egyengeté.

A Hon 1878. június 25. (16. évfolyam 152. szám p. 120. ADT)

Kinevezettek: járásbírákká: a berettyó-ujfalusi járásbíróhoz: Medzidradzsky Miksa nagyvárad-városi járásbíró és a devecseri járásbíróhoz: Tóth László pápai járásbíró; továbbá albírákká: a tamási járásbíróhoz: Kiss János székes-fehérvári törvényszéki telekkönyvvezető, a csakovári járásbíróhoz: Köller Peregrin temesvári törvényszéki jegyző, a bogsáni járásbíróhoz: Kató István debreczeni törvényszéki jegyző, végre a füleki járásbíróhoz: Fenyvesi Arnold budapesti köz- és váltó ügyvéd, *Kammerer Ernő* igazságügyminiszteri fogalmazó-gyakornok az említett minisztériumhoz tiszteletbeli segédfogalmazóvá, . . .

Egyenlőség 1887. június 12. (6. évfolyam 24. szám p. 2. ADT)

A szakcsi kerületben megbuktatták Tomor Ferencz antiszemitát és megválasztották *Kammerer Ernő* kormánypártit. (E kerületet a mult országgyűlésen Csúzy Pál antiszemita képviselte.)

Szekszárd Vidéke 1889. október 12. (9. évfolyam 44. szám p. 2. ADT)

Az igazoló bizottságba bevélasztatott Hanny Gábor; a bíráló választmányba *Kammerer Ernő* és Kovács S. Endre.

Az állandó választmány tagjai lettek: gróf Apponyi Sándor, Bárány Sándor, Bernrieder József, . . . *Kammerer Ernő*, . . .

Szekszárd Vidéke 1890. május 15. (10. évfolyam 26. szám p. 3. ADT)

A képviselőházból.

A képviselőház szakbizottságaiba a következő tolnamegyei országgyűlési képviselők választattak be: a könyvtári bizottságba: *Dr. Kammerer Ernő*, a közgazdasági bizottságba: Perczel Dezső, a közlekedési bizottságba: Szeniczey Ödön, a zárszámadási bizottságba: Boda Vilmos.

Szekszárd Vidéke 1891. október 29. (11. évfolyam 44. szám p. 2. ADT)

Vasúti közigazgatási bejárás.

Dr. Kammerer Ernő országgyűlési képviselőnek és Szévald Móricz tamásii főszolgabírónak, mint a Hidegkut – Gyöng – Tamási helyi érdekű vasut tervezőinek, ezen vasut építési vállalatán, a kereskedelmi miniszter által elrendelt vasuti közigazgatási bejárás mult szombaton, október 24-én ment végbe Maleter Zoltán műszaki tanácsos vezetése alatt.

Tolnavármegye 1892. január 24. (2. évfolyam 4. szám p. 3. ADT)

A szakcsi kerületnek is sikerült végre ellenzéki jelöltet felállítani. Rátkay László dunaföldvári ügyvéd személyében, kinek érdekében Halvax mágocsi plébános nagy, de mindenesetre hiábavaló agitációt fejt ki a közszeretben álló szabadelvűpárti jelölt *Kammerer Ernő* ellen.

Tolnavármegye 1892. január 31. (2. évfolyam 5. szám p. 4. ADT)

A szakcsi kerületben *Kammerer Ernő* 471 szótöbbséggel lett országgyűlési képviselővé Rátkay László ellen.

Tolnavármegye 1892. december 18. (2. évfolyam 51. szám p. 3. ADT)

A képviselőház közigazgatási bizottsága Perczel Dezsőt elnökké, közoktatási bizottsága pedig *Kammerer Ernőt* jegyzővé választotta meg.

Pesti Hírlap 1896. május 10. (18. évfolyam 130. szám p. 7. ADT)

Az országos képtár ügyei.

Pukszky Károlynak ideiglenesen már utódja is van. Az országos képtár és a létesítendő szépművészeti muzeum kormánybiztost kapott *Kammerer Ernő* országgyűlési képviselő személyében. A hivatalos lap mai száma ezt következőkben jelzi:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Kammerer Ernő* orsz. képviselőt a minisztertanács hozzájárulásával az országos képtár és a vele kapcsolatos tört. képcsarnok kormánybiztosává kinevezte s e minőségében egyszersmind a létesítendő szépművészeti muzeum ügyeinek vezetésével megbízta.

Kammerer Ernő a képviselőháznak egyik legrokonszenvesebb tagja, aki évek sora óta, bár zaj és feltűnéskeresés nélkül, de annál alaposabban foglalkozik történeti és műtörténeti tanulmányokkal. Az utóbbi évek alatt jelentékeny magyar műtörténeti nyomozásokat végzett s ebből az érdekből sokat utazott és költekezett. Mint máskülönben is független állásu tolnamegyei birtokos azon kevesek egyike, akik tudományt és művészetet magáért művelik s csak így lehetett meg, hogy nyilvános feltűnés és zajos szereplés nélkül mindenki teljesen megbízható és tiszta jellemű férfinak ismeri, akinek gondjaira sokkal nagyobb közvagyon és közérdeket is föltétlenül rá lehet bízni. Állásába mindenesetre szigorú erkölcsi fegyelmet hoz magával, amire a történetek után szüksége is van. Hogy őt szemelték ki Pulszky Károly helyére, szerencsés választás volt.

Fővárosi Lapok 1896. október 14. (33. évfolyam 283. szám p. 4. ADT)

A szakcsi kerületben *Kammerer Ernő* szabadelvűpárti ellen Müller József néppárti küzd. Müllerről azt írták a lapok, hogy budapesti piarista professzor. A piarista rend titkára, dr.

Vámos Károly most arról értesít bennünket, hogy Müller nem tagja a piarista szerzetnek, s a piaristák közül most senki képviselőjelöltnek föl nem lépett.

Fővárosi Lapok 1896. október 14. (33. évfolyam 283. szám p. 4. ADT)

. . . . Az uralkodó Alpár Ignác műépítésznek, gróf Bethlen Balázs volt országgyűlési képviselőnek, Böckh János, a magyar földtani intézet igazgatójának, Csőke Ferencz osztálytanácsosnak, dr. Czobor Béla egyetemi tanárnak, Dedovics György horvát-szlavon országos képviselőnek, Fáy Béla földbirtokosnak, Golliuf Lajos horvát-szlavon országgyűlési képviselőnek, *Kammerer Ernő* volt országgyűlési képviselőnek, Karsay Albert földbirtokosnak, a harmadik osztályu Vaskorona-rendet díjmentesen adományozza.

Fővárosi Lapok 1896. október 29. (33. évfolyam 298. szám p. 6. ADT)

A szakcsi kerületben *Kammerer* szabadelvűpárti, 418 szótöbbséggel a néppárti Müller ellenében megválasztott.

Fővárosi Lapok 1897. április 09. (34. évfolyam 99. szám p. 3. ADT)

Tolnamegye monográfiája.

A millennium emlékére Tolnavármegye megbízta *dr. Kammerer Ernő* országgyűlési képviselőt és Wosinszky Mór szegzárdi esperes-plébánost, a hírneves történettudóst a megye monográfiájának megírásával. A Wosinszky által írt kötetek már meg is jelentek, *Kammerer* azonban még nem készülhetett el nagy elfoglaltsága miatt. Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága Wosinszkynek a mű megírásáért 1696 frtot és 100 drb. 20 frankos aranyat szavazott meg tiszteletdíj fejében.

Fővárosi Lapok 1901. február 24. (38. évfolyam 8. szám p. 10. ADT)

A grafikai egyesület megalakulása.

A városligeti műcsarnok tanácskozó termében a grafikai egyesület eszméjével rokonszenvező művészek s a művészethez közelálló kiváló egyéniségek gyűlést tartottak. Doby Jenő korelnökségével *Kammerer Ernő* nyitotta meg a gyűlést, a mely még nem határozott végleg a megalakulás iránt, hanem egy *Kammerer Ernő*ből, Elischer Gyula dr.-ból, Ruscher Lajos-ból, Pap Henrik-ből, K. Kovács László-ból és Olgyay Viktorból álló bizottságot küldött ki az alapszabályok végleges megszövegezésére. . . .

Pesti Hírlap 1904. július 22. (26. évfolyam 202. szám p. 6. ADT)

. . . . Az előadói emelvényen felállott egy szikár, középkorú, hosszú fejű, szelid arcú úr, akit *Kammerer Ernő*nek hívnak s akiről eddig senki sem tételezte föl, hogy népszerűtlen ember

lesz belőle. Előtte nagy papirlapok voltak, s a papirlapokra ráírva egy egész beszéd igen gondos, pontos, rendes mondatokkal, kikezdésekkel, pontosvesszőkkel, felkiáltójelekkel, kettőspontokkal és más eféle csinos dolgokkal. *Kammerer Ernő* rátekintett a lapokra s olvasta onnan a szavakat, a mondatokat, a kettőspontokat De oh végzet! Amíg olvasta, monstrummá vált a hangja, a mondatok, kettőspontok stb. összetörték. Az ellenzék beléjük harapott, megrágta és (pardon) kiköpte. A végén az előadót is megrágta és a hatás olyan volt, hogy gróf Tisza Istvánt is majd megette a méreg. Nevezetesen az előadó, hogy a civillistát megmentse, egynémelyeket feláldozott a nemzeti érzésekből, a kegyeletből, a jogokból. Ha egy oláh képviselő mondta volna el ugyanezeket, akkor már ecetben és olajban táltálták volna fel. De ő is kapott ilyen megjegyzéseket:

- Történelmi szégyenfolt ez a beszéd!

Dombóvár és Vidéke 1905. december 18 (6. évfolyam 51. szám p. 2.)

. . . Vármegyénk egyik büszke fiát érte a nemtelen inzultus nálunk, tolnamegyei földön. Ismételten hangsúlyozzuk, nem vehetjük tekintetbe, hogy helyes-e vagy helytelen az ő politikai eljárása. Ahhoz semmi közünk.

De az egyéni tisztesség, az emberi méltóság, az egymás iránt tartozó köteles tisztelet szempontjából a legnagyobb felháborodással kell elítélnünk ezt a nyílt utcán történt támadást.

Ugyanilyen módon és ugyanezen okból meg lett támadva kerületünk országgyűlési képviselője, *Kammerer Ernő* is. Politikai magatartását elbírálhatja bárki, elve, felfogása és érzelme szerint, azzal mi nem törődünk, de személye ellen intézett támadás éppolyan indokolatlan, mint igazságtalan.

Mit tett az önök érdekében *Kammerer*? – tette fel a kérdést az egyik szónok és nyomban meg is adta a választ: - Semmit!

De mi megfordítjuk a kérdést és így tesszük fel: kinek nem tett, kinek nem segített, ha hozzá segítségért, tanácsért, közbenjárásért fordult. Akad-e közöttünk olyan ember, akit valaha ridegen elutasított volna. Akik csak egyszer is érintkeztek vele, láthatták és tapasztalhatták, hogy *Kammerer* maga a megtestesült jóság. Nem szeretjük a személyi kultust, nem is hoztuk volna ezt szóba. De ha már odáig jutottunk, hogy egyéni tulajdonságokat visznek harcba, az elferdíthetetlen igazsággal szemben tartozunk e fejtegetéssel. Meg kellett ezt tennünk, bár úgy érezzük, hogy magát *Kammerert* is bántani fogják e sorainkkal, mert önzetlenségénél, jóságánál csak szerénysége nagyobb.

Ugyan hányan járnak itt közöttünk, akik egy-egy magánügyük szerencsés elintézését *Kammerernek* köszönhetik, hányan vannak, akik örökös hátlára vannak lekötelve iránta. De természetes, ezek nem ütik ezt dobra. *Kammerer* pedig annál kevésbé, mert nem a nyilvános elismerés és az ilyen olcsó népszerűség megszerzéseért támogatja a hozzá fordulót.

De nem csak egyeseknek tett szolgálatot, itt vannak községi ügyeink közül is, amelyek hangosan hirdetik az értük való jóakaró fáradozását. Itt áll az állami iskola modern nagy épülete, melynek párját az egész vármegyében nem találjuk. Tudjuk, hogy tisztán neki köszönhetjük. Hogy az évek óta vajudó villamos világítási ügy végre dűlőre jutott, ugyancsak az ő közbenjárásának köszönhetjük.

Hogy egyes községi ügyeinkben lassan, vagy egyáltalán nem haladtunk előre, ne képviselőnket hibáztassuk, hanem magunkat, mert mi bennünk van a hiba. Nagyon kevesen vagyunk, akik igaz lélekkel törődnénk a közügyek iránt. És ha már néha-néha fellobban a lelkesedés lángja egynémely községi mozgalmunk iránt, az a láng éppolyan hirtelen el is alszik és csakhamar feledésbe kerül bármely nagyfontosságú, szép ügyünk.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. április 21. (6. évfolyam 20. szám p. 2. ADT)

Kammerer Ernő folytatólagos körutazása a pincehelyi kerületben.

Kammerer Ernő képviselő-jelölt dr. Debreczeni József ügyvéd s több tekintélyes választópolgár kíséretében f. hó 18-án hétfőn reggel fél 9 órakor érkezett Szakály községbe. – A szakályiak lovasbandériuma és nagyszámu kocsin ülő választópolgárai a képviselő-jelöltet a határ szélén fogadták és üdvözölték és vele együtt a község házához vonultak be, ahol is az egybegyűlt polgárság lelkes éljenzéssel fogadta a képviselőjelöltet és kíséreit. Gróf Apponyi Géza főispán, mint a pincehelyi kerület választója, a képviselőjelöltet már a község házában várta és üdvözölte.

Dr. Debreczeni József pártelnök a képviselőjelöltet bemutatva és buzdító, szép beszéddel hívta fel a polgárságot, hogy *Kammerer* zászlója alá sorakozzanak.

Ezután *Kammerer Ernő* dr. a megjelent nagyszámu választó közönség zajos tetszése közben adta elő programját, melyet szünni nem akaró éljenzéssel fogadtak.

Szakályból *Kammerer Ernő* Apponyi Géza gróf főispán és számos szakályi polgár kíséretében, nagy bandériummal Hőgyészre indult. – A Hőgyészre beforduló utnál találkoztak a Hőgyészről kivonult bandériummal és számtalan kocsikon várakozó szavazó polgárokkal. A bevonulásnál, valamint a megérkezésnél a lelkesültség a legnagyobb fokra hágott. Folyton éljeneztek *Kammerert* és gróf Apponyi Géza főispánt.

Hőgyész község összes szavazó polgárai *Kammerer* zászlója alá sorakoznak, hogy azt diadalra juttassák. A lelkes és buzdító bemutatást gr. Apponyi Géza végezte. *Kammerer* szép beszéde nagy hatást idézett elő a polgárok közt s folytonos helyesléssel és éljenzéssel kísérték.

Dombóvár és Vidéke 1910. június 12. (10. évfolyam 24. szám p. 3.)

Dr. Kammerer Ernő megválasztása.

„Nemo propheta in patria sua!” A pincehelyi kerületben nagy lelkesedéssel választották meg *Kammerer Ernőt*, a ki itthon, Szakacson, hol évekig volt képviselő, elvesztette népszerűségét,

Pincehelyen pedig ellenzéki emberek is rá szavaztak a személye kedvéért. Maga az ellenjelölt, dr. Ambrozovics Lajos nyugalmazott főispán, Kossuth Ferenc unokatestvére mondotta, hogy a munkapárt kitűnően megválasztotta emberét. – *Kammerer* az első kormánypárti képviselő ebben a kerületben! . . .

Szeged és Vidéke 1913. február 10. (12. évfolyam 33. szám p. 4. ADT)

Kammerer Ernő nagybeteg.

Budapest, február 10. (Telefonjelentés).

Kammerer Ernő országgyűlési képviselő, a Szépművészeti Múzeum igazgatója érelmeszesedésben megbetegedett. A kiváló műtörténész állapota aggodalomra ad okot.

Budapesti Hírlap 1920. augusztus 12. (40. évfolyam 191. szám p. 4. ADT)

Gyászrovat.

Kammerer Ernő miniszteri tanácsos, a Szépművészeti Múzeum volt igazgatója, augusztus 3-án életének hatvannegyedik évében hosszas szenvedés után meghalt Koppány-Szántón. Temetése augusztus 6-án volt s a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

A Kammerer család háza Koppányszántón 1900 körül.
(Forrás: TMÖL)

Kammerer Ernő
(Forrás: TMÖL)

A baloldalon áll Kammerer Ernő, elől középen ül Wosinszky Mór.
(Forrás: TMÖL)

Özv. Dr. Kammerer Ernőné szül. Németh Erzsébet, úgy a maga, mint fia
Dr. Kammerer Gusztáv a Dunántúli Agrárbank igazgatója, valamint az alulírott rokonság
 nevében szomorodott szívvel tudatja szeretett férjének, illetve a legjobb apa, testvér, sógor,
 nagybátya

DR. KAMMERER ERNŐ

nyug. min. tanácsos, a szépművészeti múzeum volt igazgatója, volt orszggy. képviselő, a
 Szt. István rend kiskeresztjének birtokosa, a III. oszt. vaskoronarendnek lovagja, stb. f. hó 3-án
 élete 64-ik évében, hosszas kínos szenvedés után történt elhunytát.

A megboldogult f. hó 6-án d. e. 10 órakor fog a róm. kath. vallás szertartása szerint
 beszenteltetni és a koppány-szántói családi sírboltban örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő gyászmise az elhunyt lelkiüdvéért f. hó 7-én d. e. 10 órakor fog az
 Urnak bemutatni a koppány-szántói római katolikus templomban.

Koppány-Szántó, 1920. augusztus 3.

Örök békeesség lengjen hamvai felett!

Kammerer István ny. honv. huszársz. ezredes testvére.	Németh Mária Kammerer Istvánné szül. Erdey Iréne sógornő. Németh László sógora	Kammerer Mária unoka huga. ifj. Kammerer István Kammerer László unokaöccsei.
---	---	--

Dr. Kammerer Ernő gyászjelentése.
(Forrás: dspace.oszk.hu)

verbói Szluha János**(Dozmat 1844. május 21. – Budapest 1907. február 22.)**

1844. május 21-én született Vas megyében, a Szombathely közeli Dozmatban. Édesapja Szluha Pál nemes birtokos, édesanyja Bittó Etelka.

Az elemi iskola befejezése után középiskolai tanulmányait Pozsonyban folytatta.

Életéről, tevékenységéről nem sokat tudunk. Az 1860-as években Sztankovánszky István főispán idejében Tolna vármegye aljegyzője volt rövid ideig. Később, mint esküdt volt évekig alkalmazva a főszolgabírósnál az akkori szolgabíró, Boda Vilmos mellett. Ezután a Fejér megyében lévő, cecei birtokán gazdálkodott.

1870 körül megházasodott, házastársa a medinai születésű Móré Apollónia. Öt gyermekük született: István 1872-ben, Imre 1875-ben, Pál 1877-ben, Margaret Katerina 1879-ben és János 1881-ben. Valamennyi gyermek születési helye Kiskőrös. Nem tudjuk a család mikortól és meddig lakott Kiskőrösön, de az biztos, hogy 1885-ben már Cecén éltek.

Szluha János Cece melletti, csillagmajori birtoka biztosította a család megélhetését. Egyes híradások szerint 800 kataszteri holdas birtoka volt, de az örökösei 416 kataszteri holdon gazdálkodtak tovább, ebből: szántó 255, kert 2, rét 21, szőlő 4, legelő 119, használatlan 21 hold volt.

Tagja volt Fejér megye törvényhatósági bizottságának.

Az 1905-ös általános választások alkalmával unokabátyja, Szluha István ajánlotta képviselő jelöltnek. A szakcsi kerület függetlenségi és 48-as programmal egyhangulag képviselővé választotta. Ellenfele a szabadelvű párti Haller József királyi főtanácsos a választás során visszalépett. Az országgyűlésben Szluha Jánost beválasztották a kérvényi bizottságba.

1905 júniusában tüdőgyulladásban súlyosan megbetegedett és a budapesti Vöröskereszt kórházában kezelték. Betegségét még a téli választások idején szerezte és nem tudott belőle kigyógyulni. A kezelések hatására, fél év után, állapota javult és felgyógyult.

Az 1906-os választáson az ellenfele dr. Lipkay Kálmán szegedi ügyvéd volt, aki látva a bukását a választás napján visszalépett. Így ismét Szluha János választották meg egyhangúlag.

1906-ban Budapesten a Szent István bazilikában több országgyűlési képviselővel együtt díszőrséget állt II. Rákóczi Ferenc fejedelem koporsójánál.

Egyre többet betegeskedett, orvosai tanácsára sem akart ágyba feküdni, mert úgy érezte onnan már nem kel fel. 1907. február 22.-én pénteken fia, Szluha Pál huszárfőhadnagy és Baus József százados voltak a vendégei ebédre, amikor rosszul lett és a segítségére jövő orvos már csak a halál beálltát tudta megállapítani.

Vasárnap délután a Kerepesi úti temető halottas házában szentelték be a holttestét. A szertartás után a koporsót a Keleti pályaudvarra vitték, ahonnan Győrasszonyfára szállították, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

(Forrás: Az alábbiakban közölt cikkek és írások.)

Szluha János

(Forrás: Digitális képtárház)

Győr Hajó	Berta János	Károly	Károly	Lakner János	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan
Berta János	Berta Anna	Károly	Károly	Molnár Erzsébet	Jenny	ugyan

Szluha János születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Dozmat – Egyházi anyakönyvek)

369	1907 febr. 22	1907 febr. 22 d. 12. 1 óra	Jakos Ferenc Budapest, II. Ra- bolcs u. 13	hal- la- no	—	Jakos Anna Károly hírné	—	halott
370	1907 febr. 23	1907 febr. 22 d. 12. 12 óra	Néhai Szluha János földművelésügyi gyűlési képviselő Budapest II. nagyutca u. 14	hal- la- no	Néhai Mária Anthonia	Néhai ver- es Szluha Pál, szül. Károly Szluha Katalin	—	aggrita
371	1907 febr. 23	1907 febr. 22 d. 12. 8 óra	Kaiser János betűnyomó, Budapest II. Prémium u. 47	hal- la- no	Reichert Anna József Pauline	Kaiser Antal Reichert Anna	—	halott

Szluha János halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest – Halotti anyakönyvek)

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Budapesti Hírlap 1885. május 02. (19. évfolyam 100. szám p. 12. ADT)

Néhai Szluha Antal volt alsó-szent-iványi örökhagyó hagyatéka tömegét képező fehérmegyei sárbogárdi szolgabírósági kerületben kebelezett alsó-szent-iványi 8-10 és 17 ceczei 366, 557, 922, 965 és 971 sz. tjkvekben felvett összes ingatlan birtok 4300 holdnyi területben 1 (egy) év, vagyis 1885. évi szeptember 29-ik napjától 1886. évi szeptember 29-ik napjáig terjedő időközre részletekben, felében, vagy pénzért haszonbérbe vehető; közelebbi értesítést ad alulírt Szluha János zárgondnok Czeccén, kihez az írásbeli ajánlatok legkésőbb 1885. évi június végéig 3000 frtnyi bánatpénz kapcsában intézendők.

Szluha János zárgondnok.

Dombóvár és Vidéke 1905. január 15. (7. évfolyam 3. szám p. 2.)

Az ellenzék jelöltje.

A kerületben általában olyan kedvező a hangulat Haller mellett, hogy így nem csoda, ha az ellenzék nehezen kapott jelöltet. Vicze János, döbröközi polgár fellépését nem vették

komolyan. Általában beszélik, hogy *Szluha János* fehérmegyei földbirtokos, Szluha István paksi kerület volt képviselőjének unokaöccse fog fellépni, de még csütörtök estig határozott ígéretét nem bírták. Ez a bizonytalanság nagy konsternációt keltett a pártban. Pénteken délelőtt azonban jött *Szluha* távirati értesítése, hogy a jelölést elfogadja. Program beszédet Dombóvárott holnap, hétfőn fog tartani.

Pécsi Napló 1905. január 19. (14. évfolyam 14. szám p. 3. ADT)

Választási mozgalom.

Dombóvárról írják lapunknak, hogy ott vasárnap a szabadelvű párti jelölt, Haller József kir. tanácsos, hétfőn pedig *Szluha János* függetlenségi jelölt tartotta programbeszédjét. Mindkettő bevonulása impozáns volt a maga nemében, vasárnap a menet mintegy 50 magánfogatból, hétfőn körülbelül 100 parasztkocsiból állt, zászló, bandérium mindkét napon volt elég. Haller programbeszédjét a Korona-szálloda tánctermében tartotta, de alig lehetett azt hallani a szálloda előtti téren összesereglett csőcselék zivajától. A csendőrök, rendőrök igyekeztek a legnagyobbbrészt gyerekekből álló tömeget rendben tartani, de hasztalan, Nagy István főszolgabíró és Kammerer Ernő dr. volt képviselő is csitították a népséget, de az csak annál jobban zajongott. Végre Reich Oszkár szolgabíró egy nem egészen törvényes, de ez esetben fényesen bevált eszközhöz nyult, a mennyiben ostorral széjjelverte a csőcseléket és egypár szájkodó embert elfogatott. Tíz perc alatt meg volt tisztítva a tér és Haller csendben mondta el a programbeszédjének hátralevő részét. Az ellenzéki elemek persze megbotránkoztak ezen erőszakosságon s bosszút forralnak. – Hétfőn *Szluha János* tartotta programbeszédjét a főtéren nagyszámu hallgatóság előtt és pedig senkitől sem zavarva, mert a Haller-pártiak nem dolgoztak a tegnapihoz hasonló eszközökkel és hétköznapi lévén, a vasárnapi elemek is hiányoztak.

Haller József programbeszédje után Kammerer volt képviselő 300 terítéses ebédet adott a Koronában. *Szluha János* ellenben a beszéd elmondása után Döbröközre utazott, a hol ugyanaznap délelőtt a szabaelvűpárti jelölt is beszélt, akit utazásában Rolf Aladár dr. a szabadelvű párt alelnöke, Szallós János gyógyszerész, Hainrikffy Pál bérló, Paál József uradalmi felügyelő, Dőry Béla, Hugó és Jenő kísérek. A csöngős, lobogós négyesfogatok mindenütt nagy feltűnést keltenek.

Szluha Jánost Lexa Zenó pártelnök és Dobó Mátyás dombóvári polgár kísérik. Vice János *Szluha* javára visszalépett.

A kerületben elkeseredett küzdelem lesz a mandátumért.

Dombóvár és Vidéke 1905. január 22. (7. évfolyam 4. szám p. 2.)

. . . A paritás kedvéért nézzük, mit ígért nekünk *Szluha*. A függetlenségi párt eszméinek sovány ismertetésén kívül – semmit. Beszélt az önálló vámterületről, Ausztriától való elszakadásról, a választójog kiterjesztéséről stb. Szóval tisztán politikai dolgokról, amelyeket már nem egyszer hallottunk, de mint már cikkünk elején is jeleztük, ezekkel egyáltalán nem

foglalkozunk. Ugyanezt, ugyanígy elmondhatta volna Brassón, Eperjesen, Székesfehérváron, vagy az ország bármely más városában. Beleillett volna bármely kerület programbeszédébe. Helyi vonatkozású dolgokról, környékünk ügyeiről, a mi speciális bajaink orvoslásáról nem szólt semmit, de ezt nem is csodáljuk. Messze vidékről jött idegen ő nálunk és így nem ismerheti viszonyainkat. . . .

Tolnavármegye 1905. január 27. (15. II. Rendkívüli kiadás p. 2. ADT)

A szakcsi kerületben *Szluha* választói annyira fanatizálva vannak, hogy szabadelvűpártiak még csak be sem mernek menni szavazni. A legjobb szabadelvűpárti községek választói állandó rettegésben vannak az ellenzéki fenyegetések miatt.

Leszavazott Nagykónyi, Koppányszántó, Szakcs. *Szluha János* Hallerrel szemben 200 szavazattal van előnyben.

A főszolgabíró a katonai karhatalom megerősítését kérte az izgatott hangulatra való tekintettel.

Tolnavármegye 1905. február 12. (15. évfolyam 7. szám p. 3. ADT)

Szluha Jánosról a szakcsi kerület képviselőjéről azt írtuk lapunk utolsóelőtti számában, hogy nagyon egyszerű, jóra való, minden intelligencia nélkül való ember.

Erre nézve a következő sorok közlésére kértek fel bennünket: „*Szluha János* nem kisbirtokos, mert Czece melletti Csillagmajor birtoka 800 holdat tesz ki. Intelligenciával bíró uriember. A 60-as években Tolnavármegyében Sztankovánszky István megyei főispán idejében Tolnavármegye aljegyzője volt, majd később a vármegyének szekszárdi központján levő főszolgabíróságánál mint esküdt volt évekig alkalmazva, az akkori szolgabíró Boda Vilmos mellett. Fördös Vilmos, Kelemen József, Kelecsényi Ambrus és Benczelics Ignáccsal szolgálta együtt Tolnavármegyét. Majd később birtokán gazdálkodott; míg most Szakcson országgyűlési képviselőnek megválasztatott.”

Tolnavármegye 1905. május 14. (15. évfolyam 20. szám p. 2. ADT)

Képviselőink a bizottságokban.

A képviselőház bizottságaiba vármegyénk országgyűlési képviselői közül a következőket választották. A pénzügyi bizottságba (ez a legfontosabb bizottság) és az Erzsébet-szobor bizottságba: Rátkay Lászlót, a kérvényi bizottságba: Boda Vilmost és *Szluha Jánost* és a földmívelésügyi bizottságba: *Szluha Istvánt*.

Tolnavármegye 1905. június 04. (15. évfolyam 23. szám p. 2. ADT)

Személyi hír.

Szluha János a szakcsi kerület országgyűlési képviselője tüdőgyulladásban súlyosan megbetegedett.

Tolnamegyei Közlöny 1905. június 08. (33. évfolyam 23. szám p. 3. ADT)

Beteg országgyűlési képviselő.

Szluha János, a szakcsi választókerületnek függetlenségi és 48-as országgyűlési képviselője, mint részvétellel értesülünk, már napok óta súlyos betegen fekszik a budapesti Vöröskereszt kórházban. Betegségét még a téli választáskor szerezte és azóta nem tudott meggyógyulni. Mint most örömmel vesszük a hírt, *Szluha János* országgyűlési képviselő állapotában némi javulás állott be és így van remény, hogy meg fog gyógyulni övéinek és választóinak örömére.

Dombóvár és Vidéke 1905. november 12. (7. évfolyam 46. szám p. 2.)

Szluha János beszámolója.

Szluha János országgyűlési képviselő mult szombaton érkezett Dombóvárra és másnap, vasárnap délelőtt fél tizenkettőkor óriási közönség előtt megtartotta beszámoló beszédjét. Néhány szóval ismertette a jelenlegi politikai helyzetet és összetartásra buzdította a hallgatóságot, majd köszönetet mondott azoknak, akik betegsége alatt iránta érdeklődtek. A beszéd csakhamar kimerítette az öreg urat, gyöngé még most is, mert – mint maga is említette, öt hónapig nyomta az ispotályt. Utána Lexa Zenó pártelnök úgy a maga, mint pártja nevében köszönetet mondott a képviselőnek, hogy a beszámoló beszéd megtartása céljából lejött hozzánk. *Szluha* innen másnap néhány kerületi községet keresett fel, majd visszautazott otthonába.

Tolnamegyei Közlöny 1906. április 26. (34. évfolyam 17. szám p. 2. ADT)

Dombóvári hullámok.

Az új idők fuvalma megfodrozta Dombóvár csendes víztükrét is, felébredtek az emberek a téli álomból. A mult héten valami izgatottsághoz hasonlítható állapot is volt észlelhető, de mióta megtudták, hogy nem Dombóváron lesz a választás és Lexa Zenó nem is lép fel, megint visszatért minden a rendes mederbe; az már nem nagyon érdekli a dombóváriakat, vajon az öregebb fehérmegyei bácsi: *Szluha János*, vagy a fiatalabb szegedi Mokány Berci: Lipkay Kálmán lesz-e a képviselő. Vasárnap mind a kettő beszélt, az egyik mise után, a másik létánia után; az egyik az amerikai kivándorlás megszüntetését, a másik a járásbírótságot ígérte, mind a kettőt megéljeneztek – a szederfákon ülő gyerekek. *Szluha János* mégis egy kis helyi

vonatkozásu dolgot is beszélt, ami érdekelte a dombóváriakat: Megdicsérte a főbíró, szolgabíró, a miért nem voltak a hatalom kész eszközei a póttartalékosok előállításánál.

Tolnamegyei Közlöny 1906. május 03. (34. évfolyam 18. szám p. 2. ADT)

Szakcs.

A szakcsi kerületben a hivatalos jelölt, *Szluha Jánossal* szemben Lipkay Kálmán szegedi ügyvéd is szerencsét próbált függetlenségi programmal, de a választás napján – látva előre bukását – visszalépett és ennek következtében egyhangulag *Szluha János* volt képviselőt választották meg.

Tolnamegyei Közlöny 1906. május 03. (34. évfolyam 18. szám p. 4. ADT)

Véres választási küzdelem.

A szakcsi kerületben, ahol *Szluha János* a kerület volt függetlenségi képviselője és dr. Lipkay Kálmán szegedi ügyvéd – szintén függetlenségi – küzdött a mandátumért, nagy volt a küzdelem. Döbröközön ugyanis múlt hétfőn, a választás napján a választásból kifolyólag verekedés támadt és 2 embert életveszélyesen megszurtak, Fata János pedig halva maradt a küzdőtéren. A vizsgálat megindult.

Tolnavármegye 1906. július 29. (16. évfolyam 31. szám p. 2. ADT)

Hol a képviselő ur?

Megírtuk már, hogy a dombóváriak nemsokára küldöttséget menesztenek a polgári iskola ügyében a közoktatásügyi miniszterhez. Ez rendes és megszokott dolog. De az már nagyon szokatlan és feltűnő, hogy a dombóvári deputációt nem a kerület képviselője, *Szluha János* fogja vezetni, hanem Sággy Gyula és Hentaller Lajos, akiknek részéről mindenesetre szép dolog, hogy ennyire érdeklődnek a dombóvári polgári iskola iránt. Az is jellemző e deputációra vonatkozólag, hogy abban részt vesznek Rátkay László, Szunyogh Mihály dr. és Keresz György dr. képviselők, akik részint tolnamegyeiek, részint szomszédosok, de nem vesz benne részt *Szluha János*, a kerület országgyűlési képviselője. De így van az, amikor valamely járás polgársága annyira meggondolatlan, hogy nem megyebeli, a kerületben teljesen ismeretlen, választóival és a vármegyével semmiféle érintkezést fön nem tartó embert választ képviselőjévé. Ráteszik a polgári elismerés legszebb és legértékesebb koronáját egy idegen, egy ismeretlen ember fejére, akinek erre semmi érdeme, semmi jogcíme nincs és még halvány sejtelve sincs azokról a kötelezettségekről, melyeket az ily bizalom-nyilvánítás rája hárít és aztán – üthetik bottal a képviselő ur nyomát. Sajnáljuk a dombóváriakat, de – erről csak ők maguk tehetnek.

Tolnamegyei Közlöny 1906. november 01. (24. évfolyam 44. szám p. 4. ADT)

Díszőrség Rákóczi ravatalánál.

A megdicsőült II. Rákóczi Ferenc fejedelem koporsóját Budapesten múlt vasárnap szemképráztató fényes menetben vitték a Szent-István bazilikába és ott ravatala körül országgyűlési képviselők állottak díszőrséget. Ebben a díszőrségben részt vettek Szabó Károly a szekszárdi és Szluha János a szakcsi kerület országgyűlési képviselői is.

Pesti Hírlap 1907. február 23. (29. évfolyam 47. szám p. 12. ADT)

Szluha János országgyűlési képviselő meghalt.

Szluha János képviselő pénteken délben hirtelen meghalt Nagymező-utca 14. sz. lakásán. Szluha már régebben betegeskedett, de orvosai tanácsára sem akart ágyba feküdni, mert az a balsejtelme volt, hogy onnan soha többé fel nem kel. Fia, Szluha Pál honvédhuszárfőhadnagy és Baus József százados vendégei voltak ebédhez, ebéd közben hirtelen rosszul lett és a segítségére jövő orvos csak a már beállott halált konstatálhatta.

Szluha János 1844. március 23-án született a vasmegyei Dornón. Középiskolai tanulmányait Pozsonyban végezte, azoknak befejezése után egy ideig Tolnamegye szolgálatában mint aljegyző állott, csakhamar azonban visszavonult gazdálkodni fejrermegyei, cecei birtokára. Bizottsági tagja volt Fejrermegye törvényhatóságának.

Az 1905. és 1906. választások alkalmával a szakcsi kerület függetlenségi és 48-as programmal egyhangulag választotta meg képviselőnek. Hült tetemét péntek este szállították a Kerepesi-uti temető halottas-csarnokába, honnan vasárnap, e hó 24-én délután 3 órakor temetik.

(A cikk több tévedést tartalmaz. Szluha János a dozmati egyházi anyakönyv bejegyzése szerint 1844. május 21-én született, nem Dornón, hanem Dozmaton, Szombathely közelében. Holtestét 24-én vasárnap a Kerepesi úti temető halottasházában beszentelték, majd a Kelet pályaudvarra szállították. Onnan vonattal Győrasszonyfára vitték, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.)

VERBÓI SZLUHA IMRE m. kir. csendőr-főhadnagy és neje KOVACHICH ANDRION, gyermekei BÉLA és JÁNOS, VERBÓI SZLUHA PÁL m. kir. honvédhuzsár-főhadnagy és gyermekei ISTVÁN és KATALIN, SZENTERZSÉBETI FORSTER IMRE és neje VERBÓI SZLUHA ILONA és gyermekei IMRE, IREN és JÁNOS a maguk és az összes rokonok nevében is fájdalommal telt szívvel jelentik, hogy a legjobb apa, após, nagyapa és rokon

VERBÓI SZLUHA JÁNOS

FÖLDBIRTOKOS ÉS A SZAKCSI KERÜLET ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐJE

ez évi, február hó 22-én d. u. $\frac{1}{4}$ 2 órakor, életének 63-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Urban elhunyt.

A drága halott földi maradványa folyó évi február 24-én délután 3 órakor fog a KEREPESI ÚT MELLETTI TEMETŐ HALOTTASHÁZÁBAN, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és onnan GYÓRASSZONYFÁRA szállítva, az ottani róm. kath. plébániatemplomban újólajos beszentelés után a családi sírboltba helyezettetni.

Az engesztelő szent miseáldozat az elhunyt lelki üdvéért Győrasszonyfán és Czeccén fog a Mindenhatónak bemutattni.

Budapest, 1907. február 22-én.

ÁDOTT LEGYEN EMLÉKE ÖRÖKKÉ!

Szluha János gyászjelentése.

(Forrás: dspace.oszk.hu)

*Hainrikffy Pál**(Sárszentmiklós 1857. június 3. – Szarvasd puszta 1912. augusztus 4.)*

Hainrikffy Pál 1857. június 3-án született a Fejér megyei Sárszentmiklóson (ma Sárbogárd része). Édesapja nemes Hainrikffy Vince, édesanyja Borzitzky Sarolta.

Iskolai végzettségéről semmit sem tudunk, mint ahogy azt sem tudjuk mikor került Dombóvár környékére. Nagy valószínűséggel Hainrikffy Ádám, (aki Dőry József pénztárnoka volt) rokoni segítségével került Dombóvárra. 1885-ben már jobaházi Dőry József bérelt birtoka, ó-dalmandi területén volt alkalmazva gazdatisztként. Abban az időben állami gazdaságokban csak olyan személyt alkalmazhattak gazdatisztként, akinek hazai gazdasági főiskola vagy gazdasági tanintézet által kiállított oklevele vagy végbizonyítványa volt. Dőry birtoka nem volt állami tulajdon, így nem tudhatjuk, hogy Hainrikffy milyen végzettséggel rendelkezett.

Egy 1885-ös híradásban is gazdatisztként említik, és a 1886-os házasságkötésénél az anyakönyvben is ispán szerepel.

Házasságot 1886. augusztus 28-án kötött felsőeőri Francsics Elvirával, Francsics József dombóvári gazdatiszt leányával. Házasságukból három gyermek született, az ikrek Béla és József Kocsolán születtek 1889. december 17-én. A harmadik gyermek, Stefánia Sára születési ideje ismeretlen. Az ikreknek csak rövid idő adatott meg az életből. József VII. osztályos gimnazistaként 1906. szeptember 10-én hunyt el, testvére Béla egy évre rá 1907. november 4-én halt meg Budapesten VIII. osztályos gimnazistaként.

1897-ben beválasztják Újdombóvár eszmei község elöljáróságának esküdtei közé.

1904-ig volt alkalmazásban gazdatisztként Dőry Józsefnél. 1905-től már bérlőként szerepel a híradásokban. A szarvasdi gazdaságot bérelte az Esterházy hitbizománytól, ahol elsősorban juhtenyésztéssel és cukorrépa termesztéssel foglalkozott.

1906-ban megválasztották a „Dombóvár és Vidéke gazdaköre” alelnökének.

1907. márciusában a szakcsi kerületből egy 200 fős küldöttség kérte fel Hainrikffy Pál földbirtokost a mandátum elfogadására. Hainrikffy a küldöttség óhajának engedve 48-as függetlenségi programmal a jelölést elfogadta. A március 14-én megtartott választás nem hozott eredményt, mivel egyik jelölt sem nyert abszolút többséget. Huszár Károly néppárti jelölt 628, Hainrikffy Pál függetlenségi 548 és Szluha Pál függetlenségi 519 szavazatot kapott, ezért Huszár és Hainrikffy között április 4.-re pótválasztást írtak ki. A választás előtt Kossuth Ferenc a függetlenségi és 48-as párt elnöke kiállt Hainrikffy mellett, amivel nagyban segítette annak 210 szótöbbséggel történt győzelmét. Hainrikffy képviselhette a szakcsi kerületet az országgyűlésben. Beválasztották a képviselőház pénzügyi bizottságába.

Sikeres gazdálkodását igazolja, hogy 1907-ben az OMGE tenyészállat vásárán a juhok csoportjában Hainrikffy Pál tenyészete nyert elismerő oklevelet. 1908-ban ugyanitt a

Budapesti Hírlap 1885. május 27. (5. évfolyam 144. szám p. 3. ADT)

Hainrikffy Pál dombovári gazdatiszt eljegyzéséről szóló hír tévedésen alapszik, mit ezennel helyreigazítunk.

Tolnavármegye 1897. április 11. (7. évfolyam 15. szám p. 3. ADT)

Uj-Dombovár: I. bíró: *Hainrikffy Ádám*, II. bíró: *Dőry József*, Pénztárnok: *Schreter Károly*, Közgám: *Hirsch Henrik*, Esküdtek: *Molnár Pál*, *Hainrikffy Pál*, *Arany Károly*, *Makay István*, *Pavlicsek Leó*, *Takács Mihály*,

Tolnavármegye 1900. február 04. (10. évfolyam 5. szám p. 3. ADT)

Kitüntetett gazdasági cseléd.

A földművelésügyi miniszter *Lakatos Mihály* ó-dalmandi hajdunak 47 évi hű szolgálata elismeréséül egy elismerő oklevelet és 100 korona jutalmat küldött, melyet *Nagy István* főszolgabíró mult vasárnap délelőtt Ó-Dalmandon a földes úr *Dőry József* jelenlétében ünnepélyesen nyújtott át a kitüntetettnek. Az ünnepélyen jelen voltak *Reich Oszkár* szolgabíró, *Hainrikffy Pál* ó-dalmandi ispán, *Hainrikffy Ádám* Uj-Dombovár község bírása, *Czéh Ferencz* Uj-Dombovár község jegyzője, a szomszédos gazdaságok elöljárói, tisztjei és az összes cselédség.

Tolnavármegye 1900. szeptember 30. (10. évfolyam 39. szám p. 6. ADT)

Tekintetes *Hainrikffy Pál* urnak Ó-dalmand.

Megbízásunkhoz képest megjelentünk *Lubik Sándor* urnál és tőle a Hozzád intézett és a „Tolnamegyei Közlöny” folyó hó 19-én megjelent számában is közzétett levélben foglalt sértésekért elégtételt kívántunk.

Lubik Sándor úr kijelentette, hogy semmiféle elégtételt nem ad, hanem a bíróságra bizza az ügyet.

Midőn ezt tudomásodra hozzuk, az ügyet ezzel befejeztük.

Dombovár, 1900. szeptember 22. Dr. Rolf Aladár s.k. Reich Oszkár s.k.

Nyilatkozat

Fenti levél következtében *Lubik Sándor*t becsületsértésért feljelentettem a bíróságnál.

Ó-Dalmand, 1900. szeptember 23. *Hainrikffy Pál* s.k.

Köztelek 1901. február 02. (11. évfolyam 10. szám p. 227. ADT)

Eladó nagyságos Dőry József ur ó-dalmandi simmenthali és bonyhádi keresztezésű félvér tehenészetéből 15 darab számfeletti, tenyésztésre kiválóan alkalmas, 2-3-4 éves üsző és idősebb tehén. Megkeresések *Hainrikffy Pál gazdatiszthez* Kocsola-Dalmand, Tolnamegye (posta és vasutállomás helyben) intézendők.

Tolnavármegye 1901. július 28. (11. évfolyam 30. szám p. 3. ADT)

A szegzárdi kir. törvényszéknél 1901. év III. ülőszakára kisorsolt esküdtek: Rendes esküdtek: Fischhof Károly kereskedő Szegzárd, Décszázi György fölmíves Szegzárd, Csik József gőzmalomtulajdonos Bonyhád, Müller János magánzó Tolnán, Bubics Antal ügyvéd Tamási, *Hainrikffy Pál gazdatiszt* Uj-Dombovár, Franek János magánzó Szegzárd,

Magyarország 1905. március 05. (12. évfolyam 59. szám p. 30. ADT)

Az eke az uradalomban megpróbáltatott egy gyepes és letiport területen. Hat ökör huzta, szilárdságát is próbálandó. Igen sok előnye van az eddigi használatban levő ekék felett – különösen könnyű kezelhetősége – és két csoroszlyája igen jól végzi a porhanyítást.

Ó-Dalmand, 1904. május 11. *Hainrikffy Pál, Dőry József uradalmi intézője.*

Pécsi Napló 1905. április 05. (14. évfolyam 79. szám p. 4. ADT)

Elfogott vadorzók.

Döbröközről írják lapunknak, hogy április 2-án az ottani erdőben szalonkavadászat közben *Hainrikffy Pál szarvasdi bérlő* és Reich Oszkár dombovári szolgabíró elfogott és lefegyverzett két ismert vadorzót: Pongrácz Istvánt és Szentes Sándort.

Tolnamegyei Közlöny 1906. szeptember 13. (34. évfolyam 37. szám p. 4. ADT)

Élete virágában törte le a fagyoskezű halál *Hainrikffy József főgimnáziumi VII. osztályu tanuló* életét s gyászba borítva bánkódó szüleit. Haláláról a következő jelentést kaptuk: *Hainrikffy Pál* és neje szül. felsőeőri Francsics Elvira, valamint gyermekeik Béla és Stefánia fájdalomtól megtört szívvel jelentik forrón szeretett fiuknak, illetve fivérüknek, *Hainrikffy József főgimnáziumi VII. oszt tanuló*nak Budapesten, 1906. évi szeptember 10-én reggel fél kilenckor, életének 17-ik évében, hosszas és kínos szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után történt elhunytát. . . .

Tolnavármegye 1906. október 14. (16. évfolyam 42. szám p. 5. ADT)

Uj egylet.

„Dombóvár és Vidéke gazdaköre” minthogy az alapszabályok jóváhagyattak, megalakult. – Elnök lett Paál József, alelnök *Hainrikffy Pál*, jegyző Kovács Pál, pénztáros Vásárhelyi Ernő. A kör védnöke: Esterházy Miklós herceg.

Földmívelési értesítő 1907. január 13. (18. évfolyam 2. szám p. 21. ADT)

Marharakódó állomás engedélyezése.

A m. kir. államvasutak igazgatása alatt álló győr-veszprém-dombovári helyi érdekű vasut vonalán Tolna vármegye területén fekvő Konda állomást kizárólag *Hainrikffy Pál* és Veszelei Zsigmond bérlok élőállat-szállítmányai részére marharakódó állomásul engedélyezvén, a marharakódó állomások közé felveendő.

Somogyvármegye 1907. március 05. (3. évfolyam 53. szám p. 2. ADT)

Jelölés a szakcsi kerületben.

A szakcsi választókerület összes közsegeiből ma egy kétszáz tagu küldöttség tisztelgett *Hainrikffy Pál* szarvasdi földbirtokosnál, kit a mandátum elfogadására kértek föl. – *Hainrikffy Pál* a küldöttség óhajának engedve, 48-as függetlenségi programmal a jelölést elfogadta. – A hivatalos jelölést f. hó 7-én Szakcsen, a kerület székhelyén tartják meg és a kerület összes függetlenségi választói egyhangulag *Hainrikffy Pált* fogják jelölni.

Tolnavármegye 1907. március 10. (17. évfolyam 10. szám p. 3. ADT)

... Maholnap itt lesz a választás, de mi dombóváriak egyetlen egy programbeszédet sem hallottunk még. Magunk sem tudjuk, hogy mi lesz. Jelölt van elég: Lexa Zenó, Huszár Károly (np), Hamvai Ödön, Halász, Ereky, Vice János, Lázár Ferdinánd, *Hainrikffy Pál* és tegnap óta Szluha Pál, a volt képviselőnk fia. Egyelőre *Hainrikffy Pálnak*, *ez idő szerint hercegi bérloének* vannak legjobb chanceai. Hogy is szokták mondani a kortesek? Megválasztása több mint biztos. Készülnek is a zászlók részére nagy mennyiségben. A függetlenségiek nagy tülekedése miatt azonban az sincs kizárva, hogy kerületünkben a néppárt (Huszár Károly) fog győzni. Van már kortes nótája is. Hamvaira már a falragaszok kimondták a szentenciát: Béke Hamvaira! (elég jó vicc.) Lexa Zenó, a Kossuth Ferenc által ajánlott hivatalos jelölt visszalépett, helyette Szluha Pált jelölték. Szóval több az eszkimó, mint a fóka. A dombóvári választók, különösen a Kereskedelmi Kaszinó választó polgárai és az egész kerület többi intelligenciája indifferesen viselkednek Szakcsra, ebbe a darázsfészekbe, a választásra kimenni sem kívánczik senki. Különben is igazuk van, mert látjuk, hogy ma már nem az elv, hanem a mandátum a fő. A szakcsi mandátum portéka – aki többet ad érte, azé lesz. A

legtöbb csak azt nézi, ki fog jobban etetni, itatni. Jellemző, hogy egy választó megkérdezettén, hogy ki lesz a képviselő, azzal felelt: „Vagy *Hainrikffy*, vagy *Vice*.” miközben jelentősegteljesen dörzsölte hüvelykujját a mutató ujjához. Mióta Kammerer megvált a mandátumtól, az érdeklődés az intelligens osztály körében teljesen megcsappant.

Somogyvármegye 1907. március 16. (3. évfolyam 63. szám p. 6. ADT)

Pótválasztás lesz Szakcson.

Szakcs március 15. (Eredeti távirat)

Késő este fejezték be itt tegnap a képviselőválasztást. A szavazatok aránya a következő volt: Huszár Károly néppárti jelölt 628, *Hainrikffy Pál* függetlenségi 548 és Szluha Pál függetlenségi 519 szavazatot kapott. Huszár Károly és *Hainrikffy Pál* között pótválasztás lesz.

Közérdek 1907. március 23. (3. évfolyam 12. szám p. 6. ADT)

Hainrikffy Pál kérvényt nyújtott be, hogy a dombóvár-veszprémi vasutvonal mentén fekvő Nagykonda állomás nevét Szarvasd-Kondára változtassák.

Köztelek 1907. március 27. (17. évfolyam 27. szám p. 677. ADT)

Az OMGE tenyészállat kiállításán A husmerinóiak csoportjában: Az I. 200 koronás kosdij Politzer Géza nagykorpádi, a II. 100 koronás Pálffy József gróf szomolányi, az I. 150 koronás anyadíj Pálffy József gróf szomolányi, a II. 100 koronás anyadíj Politzer Géza nagykorpádi tenyészetének jutott. Elismerő oklevelet nyert *Hainrikffy Pál* szarvasdi tenyészet.

Az Ujság 1907. április 06. (5. évfolyam 83. szám p. 2. ADT)

A szakcsi pótválasztás.

A szakcsi kerületben a pótválasztás *Hainrikffy Pál* függetlenségi és Huszár Károly néppárti jelölt közt az esti órákban ért véget, s a választás eredményét a táviró az éj folyamán nem hozta meg a fővárosba. Leadtak összesen 2167 szavazatot, melyből *Hainrikffyra* 1180, Huszárra 977 szavazat esett s így *Hainrikffy Pál* függetlenségi jelölt győzött 210 (?) szótöbbséggel.

Közérdek 1907. augusztus 10. (3. évfolyam 32. szám p. 6. ADT)

Hainrikffy Pál országgyűlési képviselő szarvasdi pusztáján folyó hó 1-én délután tűz ütött ki, mely a csikóistállót teljesen elhamvasztotta. A tűzoltásban a dombóvári és döbröközi

tűzoltók is részt vettek. A tűz valószínűleg gyújtogatásból eredt.

Tolnavármegye 1907. október 20. (17. évfolyam 42. szám p. 3. ADT)

Tolnamegyei képviselők a bizottságokban.

A legutóbbi képviselőházi bizottsági tagválasztás alkalmával Rátkay Lászlót a pénzügyi és gazdasági bizottságba, Szluha Istvánt a fölszmívelésügyibe, Wéber Jánost a munkásügyibe, Szabó Károlyt és *Hainrikffy Pált* pedig a pénzügyi bizottságba választották,

Tolnamegyei Közlöny 1907. november 07. (35. évfolyam 45. szám p. 5. ADT)

Halálozások.

Sulyos csapás érte *Hainrikffy Pál* országgyűlési képviselőt és nejét sz. Francsics Elvirát, kiknek reményteljes fiuk, *Hainrikffy Béla* főgimnáziumi VIII. osztályu tanuló életének 18-ik évében hirtelen elhunyt. A bánatos szülők a gyászbeszéről az alábbi jelentést adták ki: *Hainrikffy Pál* és neje szül. felsőerői Francsics Elvira a maguk és kisleányuk Stefánia, nemkülönben az összes rokonság nevében is mély fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett fiuk, illetőleg testvére és rokonuk *Hainrikffy Béla* főgimnáziumi VIII. oszt. tanuló ez évi november hó 4-én reggel 5 órakor, életének 18-ik évében, rövid szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után az Urban elhunyt.

Közérdek 1908. április 18. (4. évfolyam 16. szám p. 5. ADT)

Egy gazdasági cseléd kitüntetése.

Szép és lélekemelő ünnepély folyt le április hó 10-én, Koppányszántó községben. A földművelésügyi miniszter ugyanis Rozsó József mezőgazdasági cselédnek, 33 évet meghaladó s megszakítás nélküli szolgálatainak méltánylásául aranyban, 100 korona pénzjutalmat és elismerő oklevelet juttatott és ennek átadásával a vármegyei főispán a tamási-i járás főszolgabíráját: Szévald Móriczot bízta meg.

A kitüntetett cseléd gazdája, a kerület országos képviselője, a község jegyzőjéhez intézett következő táviratban emlékezett meg hű szolgájáról: „Egészségemre való tekintettel ebben a rossz időben őszinte sajnálatomra nem mehetek, kérlek ments ki és add át Roszónak nagyrabecsülésemet és baráti kézszorításomat, boldog volnék, ha ezt személyesen tehetném. Igaz hívetek: *Hainrikffy.*”

Képviselőházi irományok 1909. (32. kötet p. 174. ADT)

Hermann Kálmán feljelentést tett *Hainrikffy Pál orszgy. képviselő* ellen a Kbt. 122 §-ába ütköző kihágás miatt. Ezen ügyben a dombóvári járás főszolgabírája 2.388/1908. sz.a. kelt felterjesztésében a nevezett orszgy. képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kéri.

Tekintettel arra, hogy a felterjesztést illetékes hatóság intézte s tekintettel arra, hogy az okozati összefüggés megvan és zaklatás esete fön nem forog:

a mentelmi bizottság tisztelettel javasolja, hogy *Hainrikffy Pál orszgy. képviselő* mentelmi joga ez ügyben függesztessék fel.

Kelt Budapesten, a képviselőház mentelmi bizottságának 1909. évi január hó 30-án tartott üléséből.

Lázár Zoárd s. k.
a mentelmi bizottság előadója

Malatinszky György s. k.
a mentelmi bizottság elnöke.

Pécsi Napló 1910. február 26. (19. évfolyam 46. szám p. 1. ADT)

. . . . A szakcsi kerület *Hainrikffy Pálnak* visszavonulásáról tud és ott Szluha Pál földbirtokos és Huszár Zoltán fővárosi tanító, mindkettő Kossuth párti programmal akar föllépni, de bizonyára akad ottan munkapárti jelölt is, mint ahogy Rátkay Lászlónak, a pincehelyi kerületben Kammerer Ernő dr-al kell majd megküzdenie.

Pesti Hírlap 1910. március 27. (32. évfolyam 73. szám p. 5. ADT)

Belépés a Kossuth pártba.

Hainrikffy Pál, a szakcsi kerület volt Justh-párti képviselője, kilépett a Justh-pártból és szombaton levélben tudatta Kossuth Ferencsel, az országos 48-as függetlenségi Kossuth-párt vezérével, a pártba való belépését.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. április 04. (6. évfolyam 15. szám p. 3. ADT)

A szakcsi kerületben nap-nap után szaporodnak a jelöltek. Hír szerint *Hainrikffy Pál* és Szluha Pál lépnek fel Kossuth programmal,

Dombóvár és Vidéke 1910. április 10. (10. évfolyam 15. szám p. 4.)

. . . A népgyűlésre Kossuth megjelenését is beígérték, de Kossuth elmaradt. A népgyűlésen az embertömeg hangulatát nem lehetett ugyan kivenni, mert nem igen nyilatkoztak, - de mint értesülünk a szakcsi választókerület 48-as pártja legközelebb most már a képviselőjelölő gyűlést is megtartja és *Hainrikffy Pál* régi képviselővel szemben a választók egy része Szluha Pált is jelölni fogja.

Tolnamegyei Közlöny 1912. augusztus 18. (40. évfolyam 33. szám p. 4. ADT)

Egy volt országgyűlési képviselő halála.

Részvétellel értesülünk, hogy *Hainrikffy Pál* uradalmi bérlő, volt országgyűlési képviselő, megyebizottsági tag hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 55-ik és boldog házasságának 26-ik évében Szarvasd pusztán meghalt. A megboldogult földi maradványait Szarvasdon történt beszentelés után Dombóvárra szállították és folyó hó 6-án ott a családi sírboltban helyezték el nyugalomra. Temetése nagy részvétellel ment végbe.

verbói Szluha Pál**(Kiskőrös 1877. április 27. – Cece 1940. február 12.)**

Szluha Pál 1877. április 27-én született Kiskőrösön. Édesapja verbói Szluha János földbirtokos, országgyűlési képviselő, édesanyja Móré Apollónia. A családban az öt testvér közül harmadikként látta meg a napvilágot.

Középiskolai tanulmányairól mindössze annyit tudunk, hogy a második osztályt a gyönki református gimnáziumban végezte el, és az ötödik osztályt a székesfehérvári Ybl állami gimnáziumban kezdte meg, de év közben kimaradt.

Középiskoláit befejezve a Ludovika akadémia növendéke lett, melyet 1896-ban, mint honvédhuszár tiszthelyettes hagyott el. Katonai pályáját Jászberényben kezdte, ott léptették elő, hadnagyi rangot kapott, majd a budapesti m. kir. 1. honvédhuszárezredben szolgált 1901-1907 között. Ott kapta meg a főhadnagyi rangot. Katonai előmenetele 1907-ben édesapja halálával megszakadt. Ekkor szolgálaton kívüli viszonyba lépett és átvette birtokai kezelését. 1915-ben a pécsi 8. honvédhuszárezredben már, mint szolgálaton kívüli kapta meg a századosi rangot.

1902. június 17-én a Fejér megyei Szilasbalháson (1942 óta Mezőszilas) feleségül vette beéri Balogh Erzsébetet. Házasságukból kettő gyermek született István és Katalin. Házassága később megromlott és a székesfehérvári királyi törvényszék 4655/1908 sz. jogerős ítélete alapján felbontatott. Volt felesége ugyanabban az évben egy abortusz következtében elhunyt. Szluha volt anyósától csak peres úton tudta gyermekeit visszaszerezni. A gyermekeket sógornője nevelte tovább. Később ismételten megnősült, 1919-ben feleségül vette Krieger Alojziát. Házasságukból született György nevű fia.

1907-ben édesapja, Szluha János nyomdokaiba lépett a politikai pályán. Szintén a szakcsi kerületben indult függetlenségi 48-as programmal, de a választás alkalmával alulmaradt. Ezután az édesapjától örökölt 416 holdon gazdálkodott.

1910-ben ismét megpróbálkozott a politikai pályával, szintén a szakcsi kerületben, Kossuth párti programmal. Ezt a választást már megnyerte 277 szótöbbséggel. Képviselői mandátumát a munkapárti Jeszenszky Andor választói, élükön Szabó Lajos nosztányi nagybérlővel, petícióval megtámadták. Azt állították, hogy Szluha pénzért vásárolt szavazatokat a szabadgazdapárti választóktól. A Kuria 1911. szeptember 29-re tüzte ki a tárgyalást az ügyben, de a tárgyalást nem tartották meg, mert a munkapárti aláírók a petíciót visszavonták.

A képviselőházban Szluha Pált a naplóbíráló bizottságba választották be. A volt anyósához 1911-ben írt levele miatt a mentelmi jogát 1918-ban felfüggesztették. Volt anyósa becsületsértés miatt panaszolta be.

1912-ben ő vezette azt a dombóvári küldöttséget, amely az igazságügyi és vallás- és közoktatásügyi miniszterek elé járult a dombóvári járásbíróság és a katolikus főgimnázium ügyében. Ugyanebben az évben több képviselőtársával együtt kizárták a képviselőház munkájából.

1914-ben a Gazdatisztek Országos Egyesülete alelnökének választják. Tagja Fejér megye törvényhatósági bizottságának.

1918-ban felröppent a hír, hogy veszprémi főispánná választják, de ez nem történik meg.

A későbbiekben még egyszer megpróbált képviselő lenni. 1926-ban a paksi kerületben próbálkozott a képviselő jelöltséggel, de később visszalépett. Ezután már csak a gazdálkodással, és a vadászattal foglalkozott Cecén. Írásai jelentek meg a Vadászat című lapban. 1936-ban a Magyar Vadászok Országos Szövetségének igazgatósági tagjává választják.

1940. február 12-én életének 62. évében hunyt el Cecén. Február 14-én helyezték örök nyugalomra a cecei katolikus temetőben.

(Forrás: az alábbiakban közölt cikkek, írások)

14.	1877. 7. 9. Június	Joannes Seefke.	mafi	legit	Joannes Seefke, et Theresia Vefkei, Civilis, Romy Castle.
15.	1877. 28. 1. Szeptember	Paulus Schuha.	mafi	legit	Joannes Schuh, Romano Sch et Apollonia Sch, Helvetian Confessionis, Nobilis.
16.	1877. 30. 1. Szeptember	Rudolphus Schhardt.	mafi	legit	Henricus Schhardt, et Emi. lia Schuber, Civilis Romy Castle.

Szluha Pál születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Kiskőrös – Egyházi anyakönyvek)

1940. febr. 12.	1940. febr. 12.	vetői Szluha Pál magauzó Cecé Orany Faisor 1562.	62 katt. éves	szünet Aljéza	vetői Szluha Faisor Mota Apollonia	szünet ladas aggresszió szünet
-----------------------	-----------------------	--	------------------	------------------	--	---

Szluha Pál halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familisearch.org – Cece – Halotti anyakönyvek)

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Tolnamegyei Közlöny 1907. március 21. (35. évfolyam 12. szám p. 4. ADT)

Mult csütörtökön folyt le Szakcson a képviselőválasztás, mely azonban eredménnyel nem végződött, mivel egyik jelölt sem nyert abszolút többséget. Huszár Károly néppárti jelölt 685, Hainrikffy Pál függetlenségi 546, *Szluha Pál hivatalos függetlenségi 527*, Vicze János 138, Hamvai Ödön pedig 5 szavazatot kapott. . . .

Pesti Napló 1908. szeptember 18. (59. évfolyam 224. szám p. 5. ADT)

A szép asszony meghalt.

Vannak témák, amelyekről jóformán lehetetlenség megírni az igazságot, mert az brutális és beleütközik az általános hipokritaságba, melylyel az egész világ leplezni akarja a maga durvaságát. És vannak események, melyek szinte lehetetlenné teszik, hogy ne érintse az ember ezeket a kérdéseket. Szárazan szín nélkül s azzal a bús meggyőződéssel, hogy megoldásukhoz úgy sem bír hozzájárulni.

Szluha Pálné halála annyira szomorú dolog, hogy nem szabad a főváros botránykrónikájának eseménye gyanánt feltüntetni. Pedig az. A gyönyörű és kacér asszony, akinek házasságából született két gyermekének nevelése is elviselhetetlen gondnak tetszett s inkább felbontotta a házasságát, csak hogy szabaduljon a két kis babájától, érezte, hogy megint az anyaság előtt áll. Ez katasztrófának tűnt fel a szemében. Lehet, hogy csak a hiuság beszélt belőle, hogy a társadalmi konzekvenciáktól is félt, mert azt hitte, hogy senki sem tudja, amit igen sokan tudtak. Egészen természetesnek látszott tehát neki, hogy fölkeresse bizalmas orvosát, hogy segítsen rajta. A segítség meg is történt: a szép asszony harmadnapra meghalt. A rendőrség fél napig faggatta az orvost és végül letartóztatta. . . .

Budapesti Hírlap 1909. április 18. (29. évfolyam 92. szám p. 33. ADT)

Szluha Pálné gyermekei.

Megírtuk, hogy *Szluha Pál* szolgálaton kívüli huszárfőhadnagy és cecei földbirtokos följelentést tett anyósa, özvegy Béli Balogh Gyuláné ellen, mert gyermekeit külföldre vitte. Baloghné, a mikor a vádról értesült, Budapestre utazott és önként jelentkezett a vizsgálóbírónál, a kinek elmondotta, hogy a gyermekeket azért vitte magával, mert elhunyt leányának halálos ágyán megígérte, hogy gyermekeit nem adja át atyjuknak. Baloghné kihallgatása után *Szluha Pál* sürgős kérvényt adott be a vizsgálóbíróhoz, hogy hallgassa ki Baloghnét, hogy hol rejtegeti a gyermekeket. A vizsgálóbíró idézésére Baloghné ma délelőtt megjelent a két gyermekkel, a kiket zokogva adott át a férj jogi képviselőjének. Elmondta aztán, hogy a gyermekek Raguzában voltak október 16-ika óta. Utólag beismerte azt is, hogy tudott a székesfehérvári árvaszék határozatáról, de a gyermekeket nem hozhatta haza, mert a tenger viharos volt. *Szluha Pál* jogi képviselője a gyermekeket átvette s átadta az apának.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. április 04. (6. évfolyam 15. szám p. 5. ADT)

. . . A gyűlés után a választópolgárok egy tekintélyes csoportja szűkebb körű értekezletet tartott, melyben elhatározták, hogy Szemerét nem pártolják, de viszont Hainrikffy mellett sem lesznek, egyben pedig munkapárti jelöltre sem szavaznak, hanem alkalmas Kossuth-párti jelöltet keresnek, mert a hivatalos jelöltben, *Szluha Pál* személyében sem látnak elég biztosítékot arra, hogy a választókerület érdekeit megvédje s régi elhagyatottságából kiemelni képes legyen.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. június 02. (6. évfolyam 32. szám p. 2. ADT)

Szakcs, d. u. fél 4 óra. Jeszenszky Andor munkapártira leszavazott 450, *Szluha* Kossuth-pártira 449. Szavazás folyik.

Szakcs. Jeszenszky Andor 1014, *Szluha Pál* 1291, Szemere Kálmán 1 szavazatot kapott. *Szluha Pál tehát 277 szótöbbséggel magválasztatott.*

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. június 30. (6. évfolyam 41. szám p. 3. ADT)

Petícióval megtámadott mandátum.

Szluha Pál szakcsi kerületi képviselő mandátumát, értesülésünk szerint a munkapárti Jeszenszky Andor választói petícióval megtámadták.

Tolnavármegye és a Közérdek 1910. július 04. (6. évfolyam 42. szám p. 3. ADT)

Tolnamegyei képviselők a bizottságokban.

A képviselőház már befejezte a bizottságok megalakítását. Eszerint az egyes bizottságokba vármegyénk képviselői közül a következőket választották be: A közigazgatási bizottságba: Perczel Dezsőt és Sztankovánszky Imrét. A pénzügyi bizottságba: Kammerer Ernőt és gróf Batthyány Tivadart. . . . A naplóbíró bizottságba: *Szluha Pált*. . . .

Tolnavármegye és a Közérdek 1911. március 27. (7. évfolyam 25. szám p. 5. ADT)

Szluha Pál megtámadott mandátuma.

Szluha Pál képviselő megtámadott mandátuma ügyében, dr. Neusidler tábla bíró eréllyel vezeti a vizsgálatot. . . . *Szluha Pál* magáévá tette Bachrach Rezső azon ígéretét, hogy a szabadgazdák szavazatáért fejenként 40 koronát fog fizetni. Kovács János, Lévai József, Somogyvári Imre, Brányi József szakcsi lakos, szabadgazdák egymásnak többé kevésbé ellentmondván bár – arról tettek tanuságot, hogy *Szluha* személyesen vagyoni előnyt ígért a szabadgazdák szavazatáért. . . . *Szluha* azt felelte: „Szükség van minden emberre szavazzanak le, megkapják a 40 koronát.”

Tolnavármegye és a Közérdek 1911. augusztus 03. (7. évfolyam 62. szám p. 2. ADT)

Szluha Pál képviselő balesete.

Szluha Pál képviselő a múlt héten szerencsétlenül járt, Sárbogárdon a vonatról leszállva, megcsuszott s lábát bokában kificamította. – Mint értesülünk, már jobban van.

Tolnamegyei Közlöny 1911. október 01. (39. évfolyam 40. szám p. 3. ADT)

Szluha Pál elleni petíció visszavonása.

A Kuria szeptember hó 29-ére tűzte ki *Szluha Pál szakcsi képviselő* megválasztása ellen benyújtott petíció tárgyalását. A tárgyalást azonban a Kuria nem tartotta meg, mivel a munkapárti aláírók a petíciót visszavonták.

Tolnamegyei Közlöny 1912. február 11. (40. évfolyam 6. szám p. 3. ADT)

A dombóváriak küldöttsége.

A dombóvári kir. járásbíró és a kath. főgimnázium ügyében folyó hó 1-én a dombóváriak küldöttsége járult az igazságügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszterek elé. A küldöttség tagjai voltak: Nagy István főszolgabíró, Farkas Ferenc községi bíró, Illés Gyula dombóvári főjegyző, Czéh Ferenc ujdombóvári főjegyző, Nyárády Aladár plébános, Habermfeld Béla takarékpénztári igazgató és dr. Jakab Lajos ügyvéd. A küldöttséget *Szluha Pál, a kerület Kossuth-párti képviselője* mutatta be a minisztereknek.

Tolnamegyei Közlöny 1912. augusztus 04. (40. évfolyam 31. szám p. 3. ADT)

Szluha Pál beszámolója.

Szluha Pál országgyűlési képviselő július 28-án a szakcsi kerülethez tartozó Kocsola községben beszámoló beszédet mondott, amelyen a választópolgárság igen nagy száma vett részt. A szomszédos Kónyi, Értény, Szántó és Gyulaj községek választóközönsége is nagy számmal volt képviselve a gyűlésen, amely bizalmat szavazott Szluha Pálnak, az ellenzéki pártokat üdvözölte, a kormány és a házelnök törvénytelenégei ellen pedig tiltakozását fejezte ki.

Délmagyarország 1912. szeptember 19. (1. évfolyam 32. szám p. 4. ADT)

. . . . Mikor Tisza István gróf fekete ruhás alakja megjelent az emelvényen, a hangorkánnak minden eddigit felülmúló, elképzelhetetlen iszonyatos kitörése fogadta. Csattogtak a kereplők, sivítottak a füttyülők, a sípok, harsogtak a trombiták, bugtak a kürtök, a tülkök, jajgattak, sírtak a szirénák, irtózatoss, vészes hangzavar tombolt. Majd mindenki befogta a fülét, hogy meg ne süketüljön. Fernbach Károly réztrombitán zugott, *Szluha Pál* katonai trombitával katonai takarodót fujt. . . .

Pesti Hírlap 1912. november 26. (34. évfolyam 280. szám p. 4. ADT)

A kordon előtt.

A munkapárt ma délelőtt tíz órára ülést hirdetett a képviselőházba, amelyet ezuttal nem a rendes katonai kordon, hanem csak erős rendőrgyűrű s mögötte ugyancsak zárt sorban felállított csendőrgyűrű őrzött, nehogy a kizárt képviselők bármelyike is bejuthasson. Több száz lovas- és gyalogos csendőr állott fel a miniszteri kapu előtt is. Az ellenzéki képviselők közül öten: Papp Zoltán, *Szluha Pál*, Sümegi Vilmos, Kobek Kornél és Ostffy Lajos tíz óra tájban a képviselőház elé érkeztek. Az első kettő a kordon bejárájához tartott.

Pavlik főfelügyelő utjukat állta: - Őxeleciája rendeletére a kitiltott képviselő urakat nem bocsáthatom be – mondotta. Ki az a őxelenciája? – kérdezte Papp Zoltán. - Tisza István a képviselőház elnöke – felelte Pavlik. Tehát ezek a rendőrök és csendőrök azért vannak itt, hogy minket ne bocsássanak be? Jó akkor távozunk. – jelentette ki Papp Zoltán.

Pajtás engem se engedsz be? – kérdezte *Szluha Pál* a kordon mögött álló csendőrszázadostól, akivel együtt szolgált. - Téged szívesen beprotezsálnálak, de nem tehetem! *Szluha* és a csendőrszázados azután karonfogva sétálgattak egy darabig a kordon előtt. . . .

Magyarország tiszti cím- és névtára 1904. (p. 799. ADT)

Gazdatisztek Országos Egyesülete (1909) (I. Fehérvári-út 54/a)

Elnök: Thoroczkay Viktor báró, országgyűlési képviselő, Alelnök: Szluha Imre, földbirtokos, Szluha Pál, országgyűlési képviselő, Ügyvezető-igazgató: Merza Márton.

Tolnavármegye és a Közérdek 1915. május 10. (11. évfolyam 37. szám p. 2. ADT)

Huszár százados képviselő.

A pécsi 8. honvédhuszárezredben *Szluha Pál* képviselő szolgálatonkívüli viszonyban százados lett.

Tolnavármegye és a Közérdek 1918. június 20. (16. évfolyam 25. szám p. 2. ADT)

A dombóvári képviselő főispánjelölt.

Amint a pécsi „Dunántul” írja Rainpecht Antal veszprémi főispán lemondása folytán utódjaként a veszprémi főispáni székben *Szluha Pált* a dombóvári kerület képviselőjét emlegetik. E főispáni állást azonban hír szerint még nem töltik be.

Tolnamegyei Újság 1926. november 27. (8. évfolyam 47. szám p. 3. ADT)

Paksi választókerület.

Itt van a legtöbb jelölt. Annyit ígér az 5 jelölt, s főként korteseik, hogy szegény választóknak szédül a feje. De a sok ígélet dacára sem veszítik el józan ítélő képességüket, rendületlenül kitartanak régi képviselőjük dr. Erdélyi Aladár mellett, akiért, mint a ceglédi lapokból olvassuk, a ceglédiek is versenyeznek. Dr. Erdélyinek a kerület minden községében hatalmas nagy pártja van, úgy értesültünk, hogy két ellenfele *Szluha Pál* és *Téglási Béla* már feladják a küzdelmet, csak *Bodor György* szívóskodik még a régi jogon

Alakulat történet m. kir. 1. honvédhuszárezred Budapest (p. 804. ADT)

. . . .

Szívó Gyula, bunnyai, hadapród th. 1888.

Szlávy József, okányi, főhadnagy 1899 – 1900.

Szluha Pál, verbói, hadnagy, főhadnagy 1901 – 1907.

Nemzeti Újság 1936. július 01. (18. évfolyam 148. szám p. 7. ADT)

. Ilyenféle aratósztrájk volt egy régi magyar ur, *Szluha Pál* fejérmegyei birtokán is. Az aratók vezére korán reggel bement az urasághoz és megmondta nyíltan: - Tekintetes ur, tisztelettel jelentem, az aratásból nem lesz semmi. *Szluhát* nem lepte meg a bejelentés, de úgy tett, mintha nem értené a dolgot: - Nincs ki az aratócsapat, vagy nem tudtatok megegyezni? – Debizony ki van az, meg is egyeztünk, csak nem aratunk, mert lejött Pestről a parancs, hogy sztrájkolni kell. – Béremelést kértek? – Nem kérünk mi, hiszen meg van a mi munkánk fizetve becsülettel, de a többiek miatt nem dolgozhatunk. Mert az az elvünk, egy mindért, mind egyért . . .

Ezt már szavalva mondta a főkolompos, láthatólag tetszett neki a szép mondat. De *Szluhát* nem hatotta meg a dolog, mert nem felelt rá semmit. Kis várta után azonban megkérdezte: - Itt vannak az aratók mind? – Igenis, itt vannak, tekintetes ur. – Küld be a két legfiatalabbat. Ugy lett, a két legfiatalabb bekövetkezett. *Szluha* megkérdezte tőlük: - Ti sem akartok aratni? – Nem akarunk tekintetes ur, majd csak együtt az egész. – Rendben van fiaim, ha nem is arattok, de egyéb munkában segíthettek ugye? – Csak tessék nyugodtan mondani, mást szabad végeznünk. – Hozzátok utánam ezt a két petróleumos kannát.

A két kanna már oda volt készítve előre. A két munkás megfogta és indultak *Szluha* után, aki a buzatáblák felé tartott. A többi arató néhány lépésről követte őket. Megérkeztek az első buzatáblához, ahol *Szluha* megkérdezte tőlük: - Merről fuj a szél fiaim? Ugye dél felől? – Igenis, tekintetes ur. – No akkor jól állunk. S azzal elvette a petróleumos kannák egyikét s belocsolta vele a lábon álló buzát, ameddig futotta a petróleumból. Aztán a másik kannát locsolta ki s utána megkérdezte: - Van-e nálatok masina? – Minek az tekintetes ur? – Hogy meggyujtsam a buzát, éppen jó helyen fogtuk, a szél ideszolgál s pár órán belül le lesz aratva az egész termés. Ha ti nem akartok aratni, majd elvégzem én. A magyarok összenéztek, aztán felmorajlott a társaság: - Azt már nem engedjük, inkább levágjuk ingyen . . . És azonnal munkába álltak. . . .

A szövetség vezetősége.

Igazgatósági tagok. Vidékiek: 1. Kézdivásárhelyi Benkő Pál gazd. főtanácsos, 2. Beniczky György földbirtokos, 3. Csűrös Gyula csendőr őrnagy . . . 18. Verbói Szluha Pál földbirtokos.

A budapesti 1. honvédhuszárezred tisztikara.
(Szluha Pál nyíllal jelölve.)

(Forrás: Alakulat történet – M. Kir. 1. Honvédhuszárezred Budapest (p. 14. ADT))

Özv. verbói Szluha Pálné szül. Krieger Alojzia, mint hitvese, Dr. verbói Szluha István, Dr. Buzás Beláné szül. verbói Szluha Katalin és verbói Szluha György, mint gyermekei, verbói Szluha Erzsébet, Miklós, Gabriella és Ádám, mint unokái, valamint özv. szenterzsébeti Forster Imréné szül. verbói Szluha Ilona, mint nővére, úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a forrón szeretett férj, apa, nagypapa és fivér

verbói SZLUHA PÁL

v. országgyűlési képviselő, szkv. honv. huszárkapitány

életének 64-ik-, boldog házasságának 21-ik évében, rövid szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, f. hó 12-én hajnali 2 órakor elhunyt.

Szeretett halottunkat f. hó 14-én a cecei róm. kath. templomban d. e. 11 órakor tartandó rekviem után, 12 órakor ugyanonnét fogjuk a cecei róm. kath. temetőben örök nyugalomra helyezni.

Cece, 1940. febrúar 12.

Nyugodjál békében !

Szluha Pál gyászjelentése.
(Forrás: dSPACE.oszk.hu)

Őrgróf Pallavicini György

Az Aranygyapjas Rend lovagja, valóságos belső titkos tanácsos, császári és királyi kamarás, örökös jogú főrend, tartalékos huszárkapitány.

(Budapest 1881. december 5. – Budapest 1946. január 4.)

Pallavicini György 1881. december 5-én született Budapesten. Édesapja Pallavicini Ede Őrgróf, főrendiházi tag, édesanyja székhelyi Majláth Etelka palota- és csillagkeresztes hölgy.

Gimnáziumi tanulmányait Budapesten végezte, majd a budapesti tudományegyetemen hallgatott jogi előadásokat és tette le jogi államvizsgát. Miután apja ellenezte, hogy fiából diplomata legyen, a politika világa mellett kötelezte el magát.

Egyéves önkéntességét a 9. (Nádasdy) huszárezrednél töltötte Győrben. Az önkéntesség letelte után az ezred tartalékos hadnagya lett.

1903-ban Somogy megye tiszteletbeli szolgabírájává választotta. Állásáról 1905-ben a Fejérváry-kormány hivatalba lépése után lemondott. 1904. óta tagja Somogy megye törvényhatósági bizottságának.

Az országos politikába 1906-ban kapcsolódott be, amikor 25 éves korában alkotmánypárti programmal Selmecbánya és Bélabánya képviselőjévé választotta. A következő ciklusban a szegvári kerület mandátumával került be a parlamentbe. A véderő bizottság tagja volt.

1911. január 29.-én Budapesten házasságot kötött csíkszentkirályi és krasznahorkai gróf Andrássy Borbálával, a nagy magyar államférfiú, Andrássy Gyula gróf mostohalányával. (E rokoni kötelék még szorosabbá tette közte és nagy vezére között fennálló kapcsolatot.) Házasságukból 4 gyermek született: György Ede 1912-ben, Thyra 1914-ben, Ede Géza 1916-ban és Antal 1922-ben.

A háború idején hadnagyi, főhadnagyi majd huszárkapitányi rangban harctéri szolgálatot teljesített. Megkapta az ezüst és bronz Signum Laudist a kardokkal és a Károly csapatkeresztet.

1917-ben a miniszterelnökség államtitkára volt, ezen állásáról azonban lemondott a választójogi kérdésben támadt nézeteltérése következtében. A bolsevizmus alatt először Nyugat-Magyarországra, majd Bécsbe menekült, ahol tagja volt az ellenforradalmi komiténak.

A tanácsköztársaság bukása után igen hamar bekapcsolódott a hazai politikai életbe. 1919. augusztusától 1920. januárig mint a Dunántúl főkormánybiztosa nagy szolgálatot tett az országnak, mert működésével hozzájárult a forradalom utáni romok eltakarításához és a törvényes rend helyreállításához. Az első nemzetgyűlésen a dombóvári kerület mandátumával lett képviselő. Mint a disszidens csoport tagja és egyik vezetője, sürgette az egységes kormánypárt megalapítását, melynek megtörténte után annak tagja is lett. A békediktátum aláírása és ratifikálása után kilépett a kormánypártból és mint pártonkívüli

Buda	Pallavicini	origrof	csikszentkirályi és kassai	gróf	
fest	György Maria	Pallavicini	gróf Andrássy	Andrássy	
	Arthur	Andrássy	gróf Andrássy	Gyula	
1911	örösgyűlési	Andrássy	gróf Andrássy	Budapest	
	kezeselő	Andrássy	gróf Andrássy	É. n. 11	
jan	r. kath.	Andrássy	gróf Andrássy	Andrássy	
29	szül. 1881. dec. 5	Andrássy	gróf Andrássy	Andrássy	
	Budapest	Andrássy	gróf Andrássy	Andrássy	
45	U. n. 54	Andrássy	gróf Andrássy	Andrássy	

Pallavicini György házassági anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest – Házassági anyakönyvek)

1946	1946	Pallavicini György	Andrássy	Andrássy	Andrássy
jan	jan	Maria Anna	Andrássy	Andrássy	Andrássy
	4.	Andrássy	Andrássy	Andrássy	Andrássy
7.	5	Andrássy	Andrássy	Andrássy	Andrássy
na	II. Rózsák. n. 16	Andrássy	Andrássy	Andrássy	Andrássy

Pallavicini György halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest – Halotti anyakönyvek)

Pallavicini György 1917-ben.

(Forrás: wikipedia.org)

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

szegváronline.hu

A szegvári választás

Szegváron *Pallavicini György őrgrof* pártonkívüli és *Mezőfi Vilmos* 48-as szocialista a kerület eddigi képviselője állottak szemben. Volt ugyan egy harmadik jelölt is: *Horváth Zoltán* Justh-párti, de ennek semmi kilátása sem volt a győzelemre. Elkeseredett, erős volt a küzdelem, amely – mint előrelátható volt – *Pallavicini György* győzelmével végződött. Nagyszámu katonaság tartotta fön a rendet, de fegyveres beavatkozásra nem volt szükség. A szegvári választásról ezeket jelenti tudósítónk:

Délután négy órakor ez volt a szavazatok állása:

Pallavicini György 586

Mezőfi Vilmos 299

Horváth Zoltán 166

Késő este ért véget a választás, amelyen *Pallavicini* hosszú küzdelem után legyőzte ellenfelét, mire az elnök *Pallavicini Györgyöt* a szegvári kerület megválasztott képviselőjének jelentette ki.

Császári és királyi 9. sz. Gróf Nádasdy huszárezred története (pp. 167-168. ADT)

Pallavicini György őrgrof kapitány a mozgósításkor a 42. gyaloghadosztályhoz vonult be, mint parancsőrtszt, itt küzdötte végig mind a két szerb offenzívát. Szolgálatát a komitácsi bandák igen nehezé és nagyon veszélyessé tették. 1914 decemberében Boroevic 3. hadseregéhez osztották be, amely a Kárpátokban a legsúlyosabb orosz támadásokat hiúsította meg. Parancsnokával az Isonzóhoz került, hol 1916-ig teljesített szolgálatot. 1916 júniusában bevonult az ezredhez. Később államtitkárrá nevezték ki s ebben a minőségében valóságos belső titkos tanácsos lett. Kiváló szolgálatatiért legfelsőbb elismerést és a II. osztályú vaskeresztet kapta.

Tolnamegyei Újság 1918. augusztus 14. (1. évfolyam 1. szám p. 3. ADT)

Kinevezés.

A minisztertanács *őrgrof Pallavicini György* volt államtitkárt a fővezérlet mellé az egész Dunántulra kiterjedő jogkörrel kormánybiztossá, *Török Miklóst* pedig Tolnavármegye helyettes kormánybiztosává nevezte ki.

Tolnamegyei Újság 1919. október 04. (1. évfolyam 4. szám p. 2. ADT)

Dunántul főkormánybiztosa Szekszárdon.

Dunántul főkörmánybiztosa: *Pallavicini György őgróf* szeptember hó 29.-én Szekszárdon járt, hogy megismerje e vármegye vezetőit, valamint tájékozódást szerezzen a megyei közállapotokról, így elsősorban a kialakult politikai helyzetről. Nagy megnyugvással értesült a főkörmánybiztos a megye közönségének határozott nemzeti és keresztény irányu politikai állásfoglalásáról s azt a reményét fejezte ki, hogy az ily irányban haladó pártok formális egyesülése is rövidesen meg fog történni.

Tolnamegyei Újság 1919. december 24. (1. évfolyam 16. szám p. 4. ADT)

A képviselőválasztások.

Kevés megye fog annyi egyhangu választással dicsekedhetni, mint a mi vármegyénk! Mi sem bizonyítja pártunk jól megszervezett voltát és erejét, mint az, hogy jelöltjeink többségét a keresztény és nemzeti alapon álló mindkét országos párt, u. m. a Keresztény Nemzeti Egyesülés, valamint az Országos Kisgazda és Földmíves Párt elismerte.

Dr. Örfy Imre szekszárdi, dr. Erdélyi Aladár paksi, dr. Fröhvirth Jenő tamásii és *őgróf Pallavicini György* dombóvári jelöltekkel szemben az országos pártok nem állítanak ellenjelölteket, egyhangu megválasztásuk, miután helyi ellenjelöltjük sincs, bizonyos.

. . . A jelöltek legtöbbje megkezdte körutját. . . . *Pallavicini György* e hó 21-én Szakályban és Hőgyészen járt. . . .

Tolnamegyei Újság 1920. február 14. (2. évfolyam 7. szám p. 3. ADT)

Dunántul központi kormánybiztosa lemondott.

Őgróf Pallavicini György nemzetgyűlési képviselővé választván, e hó 9-én benyújtotta kormánybiztosi állásáról lemondását és ugyanakkor hivatalát helyettesének átadta.

Nemzetgyűlési irományok 1920. (XI. kötet p. 90. ADT)

A nemzetgyűlés mentelmi bizottságának jelentése *őgróf Pallavicini György* nemzetgyűlési képviselő mentelmi ügyében.

Tisztelt nemzetgyűlés!

Tomory Jenő nemzetgyűlési képviselő a nemzetgyűlés 1920. évi november hó 16.-ik napján tartott 130. ülésén *őgróf Pallavicini György* nemzetgyűlési képviselőnek a mentelmi bizottsághoz való utasítását kérte azon a címen, hogy a nemzetgyűlés tekintélyét megsértette. A mentelmi bizottság előtt Tomory Jenő nemzetgyűlési képviselő kijelentette, hogy a mentelmi bizottság elé való utalást a Nemzetgyűlés házszabályainak téves értelmezése alapján tette, miért is bejelentette, hogy *őgróf Pallavicini György* nemzetgyűlési képviselőnek a mentelmi bizottsághoz való utalás iránti kérelmét visszavonja.

A mentelmi bizottság a Nemzetgyűlés házszabályi alapján megállapította, hogy *őgróf Pallavicini György* nemzetgyűlési képviselőnek a mentelmi bizottság elé való utasítására ok fenn nem forgott, tudomásul vette Tomory Jenő nemzetgyűlési képviselő kérelmét, mellyel a Nemzetgyűlés előtt tett bejelentését visszavonja s tisztelettel javasolja a t. Nemzetgyűlésnek, hogy a bejelentés felett térjen napirendre.

Kelt Budapesten, 1921. évi július hó 14-én.

Kutkafalvy Miklós s. k.
a mentelmi bizottság elnöke.

Rubinek István s. k.
a mentelmi bizottság előadója.

Tolnamegyei Újság 1922. május 25. (4. évfolyam 22. szám p. 5. ADT)

Pallavicini György őgróf autóbalesete.

Pallavicini György őgróf szerdán hajnalban Dombóvárról Budapest felé indult autójával. Az autót Buzás János soffőr vezette és az őgrófon kívül benne ült Horváth István dr., titkár is. Hat óra tájban ért az autó Albertfalva határába, ahol egy hirtelen kanyarodónál nekiszaladt egy távírópóznának, amelyet kidöntött. Az összeütközés következtében Horváth dr. kirepült az autóból, egy kerítésre esett s a fején és hátán könnyebb sérülést szenvedett. Az autó összetört. *Pallavicini őgróf* vonaton folytatta útját.

Tolnamegyei Újság 1925. május 09. (7. évfolyam 18. szám p. 2. ADT)

Pallavicini őgróf sulyos autóbalesete.

Pallavicini őgrófnak, a dombóvári kerület nemzetgyűlési képviselőjének majdnem végzetessé váló autóbaleste volt szerdán hajnalban a Stefánia uton. Az őgróf Salm Hermanné és Zichy Béláné grófnők és Miss Flammery Allen, egy ifju amerikai hölgy társaságában autózott és a gépet ő maga vezette. A gyéren világított uton egy férfi szaladt át az erősebb sebeséggel menő gép előtt, amire az őgróf hirtelen fékezett, aminek következtében az autó három kerekének pneumatikja kipattant és a gép felugrott a gyalogjáróra, majd egy utszéli fába szaladt oly erősen, hogy a gép felborult és utasait *Pallavicini* kivételével, aki kirepült, maga alá temette. A szerencsétlenül jártakat a Fasori szanatóriumba szállították, ahol megállapítást nyert, hogy Zichy grófnőnek mindkét lábán térdkalács törése van, Salm grófnőnek jobb alszári törése és lágyéksérülése van, Miss Flammery sulyos belső és altesti sérülést szenvedett, *Pallavicini Györgynek* két bordája törött el, több bordája megrepedt és arcán s kezén szenvedett sulyos vágási sebeket az összetört szélfogó üveglap szilánkoktól. A sérülések mind sulyosak, de közvetlen veszedelemben egyik sebesült sem forog.

Tolnamegyei Újság 1926. március 27. (8. évfolyam 12. szám p. 5. ADT)

. . . . A nagy helyesléssel fogadott beszéd közben többször lelkesen tüntetett a közgyűlés Bethlen István gróf miniszterelnök mellett. Ivanits Antal kormánytanácsos csatlakozott az

indítványhoz és bejelentette, a dombóvári választókerület polgárai f. hó 21-én tartott népgyülésükön elítélték *Pallavicini György képviselőjüknek a frankhamisítás ügyébeni magatartását és Bethlen István miniszterelnököt ragaszkodásukról biztosították.*

Tolnamegyei Újság 1926. november 20. (8. évfolyam 46. szám p. 5. ADT)

Dombóváron dr. Éri Márton az egységes párt jelöltje. *Pallavicini György őgróf* aligha lép fel, mert Dombóváron a csütörtök délelőtti jelölő ülésen alig jelent meg valaki és így semmi kilátása sincs.

Tolnamegyei Újság 1926. december 11. (8. évfolyam 51. szám p. 1. ADT)

A végleges eredmények.

Hét órakor az egész megyében lezárult a választási küzdelem, amelynek során a szavazatok az alábbi arány szerint oszlottak meg az egyes jelöltek között:

. . . . Dombóvári kerület:

Éri Márton dr. 8133

Pallavicini György őgróf 3817

Esti Kurír 1931. június 30. (9. évfolyam 145. szám p. 2. ADT)

Pallavicini György őgróf fölényesen győzött Kállay Miklós államtitkár felett Dombóvárott.

. . . . Az első csalódás Dombóvár.

Kállay Miklós párthívei a dombóvári Iparvendéglőben rendezkedtek be. Autótábor s a kortesek nyüzsgő tömege már messziről jelzi, hogy itt működik a pártiroda. Mindenki tele van bizakodással s az egyi Kállay-párti kortes kijelenti: - Dombóváron csak Kállay Miklós lehet a képviselő.

Pallavicini György pártirodája az öreg Vadászkürt szállodában van. Nagy tömeg várja az udvaron a jelöltet s amikor *Pallavicini* feleségével megérkezik, lelkesen megéljenzik. A tömeg óráról órára nő az ellenzéki pártiroda előtt és szinte óráról órára fogy a másik pártirodában.

Dombóvár hat választókerületében pedig megkezdődik a szavazás. Turnusokban bocsájtják be a választókat s megszületik az első meglepetés: aktív vasutasok, egyenruhás postások egymásután szavaznak a kereskedelmi államtitkár ellen s adják voksukat az ellenzéki jelöltre. Később aztán jönnek a kormányhú szavazók is, amikor azonban lezáródik a szavazás, az összeszámláláskor kiderül, hogy *Pallavicini* Dombóváron is sokkal több szavazatot kapott, mint amennyire a hivatalos jelölt táborára számított. Kállayék számítása szerint Dombóvár 3000 szavazatából 2500-at Kállaynak kellett volna elvinnie, de nem ez történt, hanem az, hogy a dombóváriak csak fele részben szavaztak Kállayra, felerészben

pedig ellenzéki jelöltre. Ez pedig már nem menthette meg a mandátumot Kállay számára, aki a választási küzdelem első percében jól tudta, hogy a községek mind *Pallavicinié*.

Tolnamegyei Újság 1935. április 27. (17. évfolyam 35. szám p. 2. ADT)

. . . Mint ismeretes, *őgróf Pallavicini* egy a budai Vigadóban rendezett politikai vacsorán tartott rögtönzött beszédében többek közte ezeket mondotta: „Itt nincsenek sem kémek, sem hazaárulók, sem vezérkari tisztek.” Az *őgróf* e kijelentését élénken kommentálta a budapesti sajtó, sőt ellene a hadsereg tisztikarának megsértése miatt meg is indult a büntető eljárás, amelyet azonban megszüntettek, mert megmagyarázta, hogy szavai nem vonatkoztak a hadsereg tisztikarára.

Dr. Koralevszky Géza a Dombóvár és Vidéke felelős szerkesztője *Pallavicini* feltűnő kijelentéséről szóló hírlapi tudósítások hatása alatt lapjában igen éles kritika alá vette Dombóvár képviselőjének, *Pallavicini György őgrófnak* a vacsorán elhangzott beszédét és az *őgróf* a cikk miatt a szekszárdi törvényszéken sajtópert indított dr. Koralevszky ellen. Két tárgyalás volt már e perben. . . .

Közel másfél óras tanácskozás után hirdetett Wandl tanácselnök ítéletet, mely dr. Koralevszkyt a becsületvédő törvény 1. §-ába ütköző és a 3. § 2. bekezdése alapján minősülő sajtórágalmazásért nemfizetés esetén 30 napi fogházra átváltoztatható 300 pengő pénzbüntetésre ítélte, az ítélet végrehajtását azonban 3 évi próbaidőre felfüggesztette. Az ítélet indoklása szerint a valóság bizonyítása sikerült arra nézve, hogy *Pallavicini* a vezérkari tiszteket egy sorban említette a kémekkel és a hazaárulókkal. Koralevszkynek ehhez fűzött reflexiói azonban kimerítették a rágalmazás tényálladékát. . . .

Kossuth Népe 1946. január 06. (2. évfolyam 5. szám p. 3. ADT)

***Meghalt* *Pallavicini György őgróf*.**

Pallavicini György őgróf volt országgyűlési képviselő, hosszas betegség után szombaton délelőtt budai lakásán, 65 éves korában meghalt.

Pallavicini György őgróf az elmúlt évtizedek politikai életének markáns egyénisége volt. Több németellenes beszédet mondott a képviselőházban, a legsúlyosabb német elnyomás idején.

Magyar Nemzet 1946. január 08. (2. évfolyam 6. szám p. 1. ADT)

Pallavicini György meghalt.

Két esztendei szenvedés után, 65 éves korában, súlyos szívbaj leterítette *Pallavicini György őgrófot*, a magyar politikai élet egyik legharcosabb egyéniségét. Németellenes meggyőződésétől soha nem tágitott, amikor Magyarország becsülete és léte forgott kockán.

Pallavicini másfél évtizeden keresztül baljós érzésekkel kísérte a hivatalos magyar külpolitikának összefonódását a német militarizmussal. A náciizmus bukását elkerülhetetlennek ítélve, bátran és élesen fordult szembe azokkal, akiket a kezdeti sikerek elkápráztattak. 1941. augusztus huszadikán, nem is egészen két hónappal a német-országi háború megindítása után, memorandumban fordult Horthy kormányzóhoz. Ebben kifejtette, hogy végzetes hiba volt részünkről a háborúba cselekvően belesodródni. A kis Magyarország és a hatalmas Szovjetunió között reális érdekellentét nincs és nem is volt, sőt gazdaságilag csak erősödhetünk a szomszédi jóviszony ápolása révén. *Pallavicini* sürgette kilépésünket a vazallus államok sorából és legalább semleges politikánk mielőbbi helyreállítását.

Ugyanebben az időben a felsőházban mindig és maradéktalanul fordult a különböző zsidótörvények szelleme és rendelkezései ellen. Már halálos betegen vonszolta magát, hogy 1943-ban az egyik felsőházi ülésen még egyszer megpróbálja a magyar külpolitika semlegesítését.

A németek Bajcsy-Zsilinszky mellett talán *Pallavicini Györgyöt* gyűlölték nálunk legjobban. 1944. március 19.-e után a „Sicherheitsdienst” emberei azonnal megjelentek *Pallavicini* lakásán, hogy elhurcolják. Éppen egyik komoly szívrohama után volt. Amikor az SS emberei beléptek, kárörvendően és keserűen felnevetett: - Az urak elkéstek, haldoklom.

A végét járta. Otthagyták. A sors kegyelméből még másfél évig feküdhett betegágyán és megélhette a náciizmus szétporladását. Talán a jobb világ reményében halt meg.

Népszabadság 1951. július 01. (9. évfolyam 152. szám p. 5. ADT)

. . . *Pallavicini György*, volt államtitkár, valóságos belső titkos tanácsos, császári és királyi kamarás. Egyedül a tolnamegyei birtokuk 1000 holdas volt – de ezen kívül Somogyban is voltak földjeik. S hogy az őgróf úr nem vetette meg az ipart sem, azt bizonyítja, hogy elnöke volt a Fantó Egyesületnek, a Magyar Olaj Rt-nak és a Philaxia Szérumtermelő Rt-nak.

A gyárak és a földek jól jövedelmeztek az őgrófnak. Ha esténként megjelent kedvenc szórakozóhelyén, a Jardin-ban, a pincérek már tudták: készíthetik a legfinomabb falatokat, tízesével, húszasával vihetik a francia pezsgős palackokat. Ő diktálta a férfidivatot – híres volt öltözködéséről városszerte. Ennek köszönheti, hogy az öreg pincérek ma is emlegetik. Róla nevezték el, *őgróf Pallavicinek* csúfolták egymásközt a pincérek azokat a társaikat, akik nagyon kiöltöztek, túlságosan divatos ruhákat hordtak. . . .

136.

**Pallavicini György fiataalkorában.
(Forrás: digitális képarchívum)**

**Pallavicini György időskorában.
(Forrás: dspace.oszk.hu)**

**Pallavicini György és gróf Andrássy Borbála esküvőjük után a Mátyás templom előtt.
(Forrás: keptar.oszk.hu)**

Pallavicini György mosdósi kastélya.

(Forrás: hungaricana.hu – Zempléni Múzeum, Szerencs – Képeslapok)

Özv. őrgróf Pallavicini Györgyné szül. Andrássy Borbála grófnő mind a maga, mind gyermekei: György, Theodora, férje Festetics Miklós gróf és fiuk László, Ede és felesége szül. Gerliczy Ilona bárónő, Antal, továbbá sógornői: özv. gróf Zichy Ráfaelné és özv. gróf Hadik Béláné nevében szomorodott szívvel tudatja, hogy férje

Pallavicini György őrgróf
 az Aranygyapjas Rend lovagja,
 v. b. t. t., cs. és kir. kamarás, örökösjogú főrend, t. huszárkapitány

életének 65-ik évében, január hó 4.-én, hosszas szenvedés után, a haldoklók szentségeivel meg-erősítve az Úrban csendesen elhunyt.
 Folyó hó 7.-én déli 1 órakor temetjük a **Kerepesi temető halottasházából**.
 Lelkének üdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot folyó hó 9.-én délelőtt 11 órakor fogják az Egyetemi templomban a Mindenhatóknak bemutatni.
 Budapest, 1946. január hó 5.-én.

Fidelis usque ad mortem!
 R. I. P.

Pallavicini György gyászjelentése.

(Forrás: dspace.oszk.hu)

Dr. Éry Márton**(Döbrököz 1865. október 15. – Budapest 1937. december 25.)**

Éry Márton 1865. október 15-én született Döbröközön. Édesapja Éri József takácsmester, édesanyja Buzánszki Terézia.

Elemi iskoláit Döbröközön végezte. Tanítójának feltűnt a fogékony eszű gyermek és javaslatára iskoláztatták szülei. Középiskoláit a pécsi Ciszterci rend katolikus főgimnáziumában teljesítette. Jogi tanulmányait szintén Pécsen, az ottani püspöki jogi líceumban folytatta, míg az államtudományi doktorátust 1892-ben a kolozsvári egyetemen szerezte meg.

1892. február 5-én gróf Széchenyi Sándor főispán Tolna vármegyéhez közigazgatási gyakornokká nevezte ki. Ilyen minőségben szolgált Szekszárdon június hó 11-ig. Ekkor Marosvásárhely város törvényhatósága városi aljegyzővé választotta. Már itt felismerték benne a kiváló érzékű közigazgatási férfit és Maros-Torda vármegye 1892. december 13-án III. aljegyzővé választotta.

Visszavagyódott szülőmegyéjébe. 1895. április 19.-én Tolna vármegye helyettes árvaszéki jegyzőjévé nevezték ki. Itthon is elismeréssel vannak iránta, Simontsits Béla akkori alispán kívánságára az 1895. október 15-én tartott közgyűlésen II. aljegyzővé választották.

Az 1892-ben megházasodott. Feleségül vette Angster Aranka Teréziát, Angster József pécsi orgonakészítő mester leányát. Házasságukból hét gyermek született: Emil, László, Béla, Mária, Erzsébet, István és Aranka.

Tehetsége révén haladt előre a ranglétrán. 1907. december 30-án I. aljegyző és tiszteletbeli főjegyző. 1912. november 7-én már vármegyei főjegyző, majd 1922. március 14-én a vármegye egyhangúan alispánjává választja. Érdemei elismeréseként vármegyéje a korhatár betöltése után is kéri, hogy hivatalát tartsa meg továbbra is, amit a minisztertanács elfogadott. Működése alatt vármegyéje mintavármegyévé emelkedik, Szekszárd pedig erősen fejlődik.

1926-ban kérte a nyugdíjazását, mivel a dombóvári választókerületben képviselőjelöltnek kérték fel. Érdemeit és főleg közigazgatási és közgazdasági tudását honorálta a dombóvári kerület, amikor egységespárti programmal Pallavicini György őrgróffal szemben, igen heves választási harc után, 4316 szavazattöbbséggel képviselővé választotta.

A képviselőházban igen értékes tevékenységet fejtett ki és különösen közigazgatási kérdésekben szólalt fel több ízben. A képviselőházban közigazgatási bizottság elnökévé választották. Dombóvár jórészt neki köszönheti a gimnázium épületét, hatalmas támogatót talált országgyűlési képviselőjében. Dr. Éry Márton járta ki, hogy a kultuszminiszter 6 milliárd koronával járult hozzá a gimnázium épületének 9 milliárdos építési költségéhez.

Az 1931-es választásokon nem vállalt jelöltséget, így Pallavicini György őrgróf ellenzéki programmal visszahódította a kerületet.

Képviselői mandátuma megszűntével a politikától visszavonult és mint a Városok és Vármegyék Országos Mentőegyesületének ügyvezető alelnöke fejtett ki értékes tevékenységet.

Szekszárd város képviselőtestülete a város fejlesztése terén szerzett nagy érdemei elismeréseképpen a város díszpolgárává választotta.

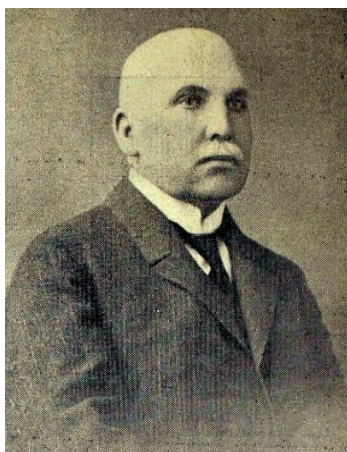
Ugyancsak díszpolgárává választotta Bölcske, Dombóvár, Döbrököz, Dunaföldvár, Gyulaj, Nagykónyi és Szakcs község.

Az 1929. november 20-án tartott vármegyei közgyűlés a törvényhatósági bizottság örökös tagságával tisztelte meg.

A csupán csak a családjának élő Éry Mártont hosszas, kínzó betegség gyötörte, de szívós szervezete és nagy akarat ereje sokáig küzdött a gyógyíthatatlan bajjal.

1937. december 25.-én hunyt el budapesti lakásán családjá körében. December 28.-án temették Szekszárdon, az alsóvárosi temetőben.

(Forrás: Tolnamegyei Újság 1938. január 01. (20. évfolyam 1. szám pp. 1-3. ADT) és az alábbiakban közölt cikkek)

Dr. Éry Márton

(Forrás: Tolnamegyei Újság 1926. 12. 23. (8. évf. 53. szám p. 4. ADT)

1877	7	7	Anne	-	-	Hyde Delapit	Anna János 264
1877	15	15	Martine	-	-	Josephus Cripps	Henric Dancs 46
1877	15	15	Vendeline	-	-	Joan. Dancs	Eva Krons 79

Éry Márton születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Döbrököz – Egyházi anyakönyvek)

1937	dec	26	3/7	dr. Éry Márton	v. 42	Angster	néhány	dülmirigyrak
				ny. alispán	hat évi	Tranka	Éri, Fozsef	alld telek
				Budapest. II.			néhány	kel szor
				Ligetmágyori utca 12.			Buranszki	koszoru
							Terézia	er ban-
								talom.

Éry Márton halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest – Halotti anyakönyvek)

VIII. osztály.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Kötelező tantárgyak										Nem köt. tantárgyak		Magaviselet
		Vallás tan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Bölcsészettan	Testgyakorlás	Francianyelv	Ének	
5	Aulik Géza	2	3	3	2	3	3	3	3	3	2	—	1	1
	Blau Adolf m. v.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1
	Bózsa Kálmán	1	2	2	2	1	1	2	3	1	f.	—	—	1
	Cserta Elemér ism.	2	2	3	3	3	3	2	3	2	3	—	—	1
	Decleva Ignác ism.	1	2	3	3	3	1	2	3	1	2	—	1	1
	Eri Márton	1	2	3	2	3	1	2	3	1	1	—	—	1
	Francesics Pál p. n.	2	2	2	3	2	2	2	2	2	f.	—	—	1

Iskolai értesítők – Ciszterci rend katolikus főgimnáziuma, Pécs – 1886. (p. 64. ADT)

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Tolnavármegye 1904. április 01. (10. évfolyam 13. szám p. 4. ADT)

A Styrum-Lymburg gróf-féle menház megvizsgálása.

Dőry Pál, vármegyénk alispánja, Totth Ödön választmányi tag és dr. Éry Márton aljegyző kíséretében március hó 23-án megvizsgálta Simontornyán az ottani alapítványi menedékházat, s ott a legnagyobb rendet és tisztaságot találta. Az egyes menházi tagokat külön is meghallgatta s azok mindnyájan kijelentették, hogy helyzetükkel teljesen meg vannak elégedve és panaszuk nincsen.

Tolnamegyei Közlöny 1906. július 19. (34. évfolyam 29. szám p. 2. ADT)

. . . Engem egész életemben mindig bántott a gondolat igazságtalansága, hogy Amerikát nem Kolumbiának nevezték el az ősök a felfedezőről. Épp így a fájdalom a szívemet éri, hogy e telep neve már miért nem „Éry” – mikor, bár magam e dologba nem ártom: a terv főfaktora dr. Éry Márton !?! . . Ha nekem jut valaha keresztelés-szerep: bizony, e város-rész neve „Éry-telep!”

Node e sétám alkalmával még (július 5. délután 6 óra) Tisztviselői telep volt e városdarab s valószínűleg még sokáig az marad, mert konzervatív természetű népünk annyira régi-makacs, hogy a megszokottól Istenért el nem áll, bár vigyorgjon rá ezer modern halál!

. . . Én azonban – s ez ám a dologban a fő! – levén szókimondó, igazsághirdető – világgá kürtölöm, hogy e telep: Éry Márton úr eszét és szorgalmát dicséri. . . .

Tolnavármegye 1908. január 15. (18. évfolyam 1. szám p. 3. ADT)

. . . E nagyhatásu, tömör, szabatos és igen szép beszéd után, miután az éljenzés lecsillapodott, a kijelölő-bizottság újból visszavonult és jelentése alapján a fokozatos előléptetés elve elfogadtatván, egyhangu felkiáltással megválasztattak: főjegyzővé: Forster Zoltán, I. aljegyzővé: dr. Éry Márton, II. aljegyzővé: dr. Szévald Oszkár, III-ad aljegyzővé: Jasek Sándor, IV. aljegyzővé: nagy többséggel Perczel Béla Máthis Ferczczel szemben, V. aljegyzővé: ifj. Haypál Sándor választatott meg Fördös Mihállyal szemben. Tiszti ügyész: Totth Ödön, árvaszéki elnök: Kurz Vilmos, helyettes elnök és ülnök: Papp Gyula,

Pécsi Napló 1912. november 10. (21. évfolyam 256. szám p. 6. ADT)

A tolnavármegyei alispánválasztás nagy hullámokat vert, mert rég időtől először volt ma arra eset, hogy két táborra oszlott a vármegye közönsége, és ha Forster Zoltán mégis 84 szótöbbséggel győzött Rassovszki Julián járási főszolgabíró fölött, az is tradicionális dolog,

mert a főjegyzői tisztség rendesen előlépcsője az alispánságnak és Forster rátermettségét az ellentábor is elismerte. Az ő megválasztása után következett a megürült főjegyzői állás betöltése, melyre, mint azt a kijelölő választmány jelentette, egyetlen pályázó, *Éry Márton dr. II. főjegyző, tb. főjegyző* jelentkezett. *Éry Márton dr.* egyhangú jelölését a közgyűlés szünni nem akaró lelkes éljenzéssel fogadta, mire a főispán őt Tolnavármegye egyhangulag megválasztott főjegyzőjének jelentette ki. . . .

Dombóvári Hírlap 1917. augusztus 19. (1. évfolyam 34. szám p. 1. ADT)

A küldöttség.

Végre Apponyi Rezső gróf értesítette Szévald Oszkár járási főszolgabíró, hogy Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter augusztus 1-én fogad egy nagyon szűk körű küldöttséget, melynek a küldöttséget vezető főispánon kívül tagjai voltak *Éry Márton dr. Tolnavármegye főjegyzője*, Szévald Oszkár járási főszolgabíró és Illés Gyula dombóvári főjegyző. A küldöttség tagjai 19.-én és 20.-án utaztak Budapestre, Kíséretükben voltak még Dombóvárról Bölöny Ödön hercegi kerületi gazdasági felügyelő, Jakab Lajos dr. ügyvéd és Austerlitz Viktor nagykereskedő.

Iskolai értesítők 1922. Állami Garay János gimnázium Szekszárd (p. 12 ADT)

Az *Éry Márton dr.* és neje alapítvány kamatai 1000 koronával pótoltatván, Szélyes István III. o. tanulónak adattak ki. Ugyanez a tanuló egy névtelen adakozó 1000 koronás adományát is megkapta jutalmul.

Pécsi Napló 1925. október 31. (34. évfolyam 116. szám p. 3. ADT)

Óriási, megfeszített munka folyik Szekszárdon. Az utóbbi 3-4 év alatt teljesen új, nagy, modern városrész, egy tisztviselőtelep épült fel Tolnamegye székhelyén. Emeltek ezenkívül egy hatalmas nagy, emeletes pénzügyigazgatósági palotát, a mi évekkel ezelőtt három milliárdba került. Most is folyamatban van egy nagyszabású építkezés: hatalmas két emeletes bérpalotát épített a város. Olyan nagyvonalu építőmunkát végez Vendl István szekszárdi polgármester és *Éri Márton dr. tolnamegyei alispán*, amilyenre egyetlen más vidéki városban sincs példa.

. . . A megyeháza közgyűlési termét ezres égők világítják meg, az uccákon esténként csaknem nappali világosság van, úgy hogy az elveszett tűt meg lehet találni. Ebben a tekintetben Szekszárd formálisan budapesti színvonalon van. . . .

Megkérdeztük, hogyan tervezik felépíteni a leégett templomot. Azt ajánlottuk, hogy miért nem indítanak országos gyűjtést.

- Nincs arra nekünk szükségünk, - mondotta büszke önérzettel *Éry dr. alispán*, - felépítjük azt mi a magunk erejéből. Hétfőn már meg is tartotta Szekszárd város rendkívüli közgyűlését,

amelyen csak ez az egy tárgy szerepelt: a leégett templom felépítése. Ott a közgyűlésen három ur felajánlott mintegy 20 millió koronát a templomépítés céljára. . . .

Napi Hírek 1926. január 12. (12. kiadás 17 óra 25 perc ADT)

Szekszárd, január 12.

A szanalási tervek végrehajtásával kapcsolatos nyugdíjaztatási listán szerepelt *Éry Márton dr., Tolna-vármegye alispánja* is. Ebben az ügyben ma délelőtt Jankó Ágoston dr. főispán elnökletével ülést tartott Tolna vármegye törvényhatósági bizottsága. Szévald Oszkár vármegyei főjegyző ismertette a leiratot és az állandó választmány javaslatát, majd pedig Pesthy Pál dr. igazságügyminiszter, törvényhatósági bizottsági tagnak és 130 társának az alispán visszatartása érdekében tett indítványát. Ezt az indítványt Renczes János nemzetgyűlési képviselő és Virág Ferenc plébános, kormányfőtanácsos felszólalása után a törvényhatósági bizottság egyhangu lelkesedéssel magáévá tette és kimondotta, hogy feliratban kéri a kormánytól, tekintsen el *dr. Éry Márton alispán nyugdíjaztatásától*. Ezután küldöttség hívta meg *Éry Márton dr.-t* a közgyűlés termébe, akivel a főispán tudatta a határozatot. Az alispán meghatottan mondott köszönetet az állásfoglalásért.

Napi Hírek 1926. december 10. (29. kiadás 21 óra 35 perc ADT)

Választási eredmények:

. . . . **Dombóvár: Éry Márton 8133, Pallavicini György 3817.**

Éry Mártont megválasztott képviselőnek jelentették ki.

Tolnamegyei Újság 1927. március 05. (9. évfolyam 10. szám p. 6. ADT)

Szekszárd város bucsuja dr. Éry Mártontól.

Csütörtökön reggel 9 órakor Szekszárd város képviselő testületének népes küldöttsége kereste fel *dr. Éry Márton nemzetgyűlési képviselőt* az alispáni hivatalban, hogy Szekszádról való elköltözése előtt bucsut vegyen tőle. A polgármester által vezetett küldöttségben a városi tanácson kívül ott láttuk a szekszárdi felekezetek lelkészeit és az összes társadalmi osztályok, foglalkozási ágak képviselőit. Vendl István polgármester gyönyörű bucsubeszédet intézett *dr. Éryhez*, aki egy emberöltő eredményes munkája során nagy jóakarója és jótévője volt Szekszárd városának, amelynek lakosságát nagy és őszinte hála köti a volt alispánhoz, akinek azt kívánják, hogy fiatalos munkaerővel dolgozhassék az ország javára. *Dr. Éry Márton* válaszában meghatva köszönte meg a megtiszteltetést és elmondotta, hogy fájó szívvel távozik Szekszádról, ahol életének legszebb, legboldogabb 32 évét töltötte és ahová őt szinte a szülőhelynél is erősebb kapocs kötötte. Büszke reá, hogy mint alispán, mindent elkövethetett a városért, ami módjában állott és boldog, hogy valódi vármegyei központot teremthetett belőle abban az időben, amikor a nemzet a legszomorubb állapotban volt. . . .

Tolnamegyei Újság 1927. szeptember 10. (9. évfolyam 37. szám p. 7. ADT)

A kultuszminiszter 6 milliárddal járult a dombóvári gimnázium felépítéséhez.

Ismeretes, hogy a dombóvári gimnáziumot be akarták szüntetni. A lelkes dombóváriak azonban elhatározták, hogy a község saját erejéből építi fel az új gimnáziumot. Most öröndetes fordulat állott be az ügyben, mert dr. Éry Márton a kerület agilis képviselője kijárta, hogy a kormány jelentékeny áldozattal járul hozzá a gimnázium palotájának az építéséhez. A kultuszminiszter Dombóvár képviselőjének és főjegyzőjének, akiket a napokban magához kéretett, kijelentette, hogy Dombóvár a Dunántul legfejlődőképesebb centruma, amelynek középiskolával kell rendelkeznie és ezért 480 ezer pengővel, 6 milliárd koronával járul hozzá a gimnázium 9 milliárdos építési költségeihez. . . .

Napi Hírek 1927. október 27. (5. kiadás 12 óra 35 perc ADT)

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház közigazgatási bizottsága Éry Márton elnöklésével ma délelőtt ülést tartott, amelyen F. Szabó Géza előadásában letárgyalta az egyes vármegyei törvényhatóságok területének változásáról szóló törvényjavaslatot. A kormány részéről Scitovszky Béla belügyminiszter vett részt az ülésen.

A bizottság a törvényjavaslatot úgy általánosságában, mint részleteiben hozzászólás nélkül változtatlanul elfogadta.

Pécsi Napló 1928. október 03. (37. évfolyam 233. szám p. 4. ADT)

Díszpolgárává választotta Szakcs tolnamegyei nagyközség képviselőtestülete Éry Márton dr., országgyűlési képviselőt, Tolna vármegye volt alispánját. A községben tartózkodó képviselőt küldöttség hívta az ülésre, amely alkalommal őt a községi bíró üdvözölte és tudomására hozta a képviselőtestület elhatározását. Éry Márton dr. meghatott szavakkal köszönte meg a nem várt kitüntető bizalmat, majd a jelenlevő képviselőtestületi tagokkal együtt a római katolikus templomba ünnepélyes istentiszteletre vonult. Mise után nagyszámu közönség előtt beszámolót tartott és egyben, mint a község díszpolgára elbucsuztatta a község nevében Horváth László nyugalomba vonuló községi főjegyzőt, ki 36 éven keresztül volt a községnek becsületes és hűséges vezetője.

Tolnamegyei Újság 1929. december 07. (11. évfolyam 49. szám p. 5. ADT)

Dombóvár bizalomnyilvánítása dr. Éry Márton iránt.

Dombóvár község képviselőtestülete csütörtökön tartott ülésén bizalmát nyilvánította dr. Éry Márton országgyűlési képviselő iránt, akit néhány fővárosi újság alaptalanul és igaztalanul meghurcolt.

Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium Dombóvár 1929. (p. 9. ADT)

... A főispán megnyitó beszéde után Vér Vencel, az intézet igazgatója ismertette az intézet történetét, kiemelte, hogy Dombóvár közönsége, élén a lelkes vezetőséggel, nem rettent vissza semmi áldozattól, hogy az intézetet fenntarthassa. Igaz törekvésében hatalmas támogatót talált *dr. Éri Márton országgyűlési képviselőben*, aki hathatósan tolmácsolta a kultuskormányzat apostola előtt a község és a szülők óhaját. A kultuszminiszter Őnagyméltósága meghallgatta Dombóvár igazát és annak a lelkes megértésnek a szülötte a mai, díszes otthon.

Bizalmas értesítések 1931. május 30 (295. szám ADT)

Dombóvár, május 30.

Dr. Éry Márton, a dombóvári kerület képviselője, levelet intézett Vér Vencel reálgimnáziumi igazgató, pártelnökhöz, melyben bejelenti, hogy megrongált egészségi állapotára tekintettel, nem vállalja tovább a mandátumot, egyben kéri elhatározásának nyilvánosságra hozatalát.

Napi Hírek 1936. május 04. (30. kiadás 18 óra 55 perc)

A Városok és Vármegyék Országos Mentő Egyesülete Pécsen mentőállomást létesített, amelyet hétfőn avattak fel. A budapesti központot *Éry Márton nyugalmazott alispán*, elnök és Litke Dezső igazgató-főtitkár képviselte. Baranyavármegye nevében Fischer Béla alispán és a vármegye tisztikara jelent meg. *Éry Márton* üdvözlő beszéde után Fischer Béla alispán vette át az új mentőállomást, amelyen négy orvos három gépkocsival látja el a szolgálatot. ...

Tolnamegyei Újság 1938. január 01. (20. évfolyam 1. szám p. 1. ADT)

... Szerette ezt a vármegyét és annak sok megpróbáltatást türelemmel viselő népét. Íróasztala mellett töltötte minden idejét. És nemcsak azon gondolkozott és töprengett, hogy miként tegye könnyebben elviselhetővé a vármegye lakosai részére azokat a rendelkezéseket, amelyeket végrehajtani kötelessége volt. Nem száraz hivatalnok volt, aki csak teljesítette a reá rótt kötelességeket, de lelket vitt munkájába, eszméket termelt ki agyából és szívének egész lelkesedésével karolt fel minden nemes és jó eszmét, bárhonnan is eredt az. Amilyen alázatos volt lélekben Ura és Istene előtt, éppen olyan határozott és erősakaratu azokkal, akik nem akarták megérteni a kor intő szavát, avagy el akarták gáncsolni a jó és nemes elgondolásokat és e tekintetben nem ismert születési előjogokat, avagy alulról feltörő demagógiát. A háboru alatt leromlott utak helyreállítása fontos gondját képezte. A vármegye uthálózatának igazságos kiépítési nagy munkálata az ő alispánságával kezdődött meg. Tisztelte a felsőbbiséget, de hivatali felebbvalóival szemben is megtartotta

146.

férfias határozottságát és eme tulajdonságával és érveinek meggyőző erejével sok olyat tudott vármegyéjének kiharcolni, amihez valóban férfias, erős álláspontra volt szükség. . . .

Éry Márton (x-el jelölve) képviselőtársaival.

(Forrás: Képes Pest Hírlap 1928. december 19. (50. évfolyam 287. szám p. 2. ADT))

Éry Márton (X-el jelölve) a dombóvári Dobó Katica leánycserkészcsapat avató ünnepélyén.

(Forrás: Képes Pesti Hírlap 1929. április 19. (51. évfolyam 87. szám p. 2. ADT))

Éry Márton (x-el jelölve) Klebelsberg Kuno kultuszminiszter, Virág Ferenc pécsi megyéspüspök és Jankó Ágoston főispán társaságában a dombóvári gimnázium épületének avatásán. (Forrás: dombopedia.hu)

Dr. Éry Mártonné, Angster Aranka, felesége mély fájdalommal, de az Úristen akaratában megnyugodva tudatja, hogy forrón szeretett férje, gyermekeinek és unokáinak rajongott édesatyja és nagyatyja

Dr. Éry Márton

Tolna vármegye ny. alispánja és törvényhatósági bizottságának örökös tagja, v. országgyűlési képviselő, a Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesületének ügyvezető alelnöke, Szekszárd megyei város, Bócske, Dombóvár, Döbrököz, Dunaföldvár, Gyula, Nagykönyi és Szakcs díszpolgára

folyó hó 25-én, Szent Karácsony reggelén, szüntelenül munkában töltött áldásos élete 73., boldog házassága 46. évében a szentségekkel megerősítve, az Úr szent akaratában megnyugodva visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Drága halottunkat folyó hó 27-én, hétfőn délután 3 órakor a Kerepesi temető halottasházában fogjuk beszenteltetni és folyó hó 28-án, kedden délután 2 órakor temetjük Szekszárdon, vármegyei székelyén, a belvárosi róm. kath. templomból, az alsóvárosi temetőben a város által adományozott díszsírhelyre.

Az engesztelő szent miséldozatot Szekszárdon folyó hó 28-án 9 órakor és Budapesten folyó hó 30-án 9 órakor a Szent Imre herceg-úti plébániatemplomban mutatjuk be.

Egész életét egyházának, hazájának és családjának szentelte és utolsó leheletéig híven szolgált. Budapest, 1937. évi december hó 26-án.

Örök világosság fényeskedjék neki!

Éry Emil és felesége Drégely Kinga
Éry László és felesége Nagy Ilona
Éry Béla és felesége Forster Györgyi
Éry Mária és férje Kiss Ernő
Éry Erzsébet és férje Dr. Szegheő István
Éry István
Éry Aranka és férje dr. Jankura Miklós
gyermekai, menyei és vejei

Éry Karolyka
Éry Palika
Éry Kinga
Éry Ilke
Éry Katinka
Éry Mária
Éry Béluska
Éry Gyurika
unokái

Kiss Ernő
Kiss Klári
Kiss Laci
Szegheő Évi
Szegheő Zsuzsi
Uzv. Angster Józsefné anyósa
Klein János
Uzv. Wágner Béláné
sz. Angster Irma
Angster Emil és f. István Józsa
Angster Oskár és f. Porpáczy Irma
Angster Olga és f. dr. Trinn Miklós
Angster Elza
sógornői és sógornői

Lakás: Budapest, XI. Lágymányosi-utca 12 Tel. 25-82-89

Dr. Éry Márton gyászjelentése. (Forrás: dspace.oszk.hu)

Dr. Rajniss Ferenc**(Bártfa 1893. július 24. – Budapest 1946. március 12.)**

Rajniss Ferenc 1893. július 24-én született Bártfán (ma Szlovákia). Édesapja Rajniss János tanító, édesanyja Blaskovits Mária. Gyerekkorában mindkét szülőjét elveszítette, árvasorban nevelkedett.

Elemi iskolai elvégzése után a szegedi Katolikus Tanítóképző intézetben végezte el az első két osztályt, majd a nagyvárad Katolikus Tanítóképző Intézetben folytatta tanulmányait. 1912-ben jelentkezett képesítő vizsgára a negyedik osztály elvégzése után. A bizottság Rajniss Ferencet felkészületlensége miatt az egész vizsgának egy év múlva leendő ismétlésére utasította. 1913-ban már sikeresen vizsgázott.

A regáti magyarok legnépesebb szervezete, a Szent László Társulat alkalmazta Bukarestben oktatási és szervezési feladatokra.

Az első világháború kitörése után, 1914 júliusában hazatért és azonnal bevonult katonának. Érettségizettként a legalacsonyabb tiszti rendfokozatban szolgált. A szerbiai, majd a galíciai hadszíntéren harcolt. 1915 márciusában itt került szibériai orosz hadifogságba, ahonnan 1919-ben megszökött, de Petrográdban elfogták. Halálra ítélték és 29 hónapot töltött börtönben Moszkvában és Szentpétervárott. A szovjet kormány a magyarországi népbiztos perben halálra ítélték fejében a hadifogoly tisztek egy csoportját, köztük Rajniss is, szabadlábra helyezte 1921 decemberében. Ezután Rajniss a Magyar Vöröskereszt Egyesület szociális bizottságában helyezkedett el.

Rajniss az 1920-as évek elején ízig-vérig szociálpolitikus volt. Keményen bírálta a Magyarországi szociális helyzetet. A korszerű szociálpolitikai ismeretek elsajátítása végett 1925-1927 között a New York-i szociálpolitikai főiskolán, majd a Columbia Egyetemen folytatott közgazdasági és szociológiai tanulmányokat. 1928-ban a londoni közgazdasági egyetem hallgatója lett.

Hazatérve megalapította a Vöröskeresztnek alárendelt első szociális iskolát. Kísérletet tett egy szociális főiskola létrehozására, de tervét nem tudta megvalósítani. 1928-ban az Országos Társadalombiztosító Intézet titkára, majd egy év múlva az alelnöke lett. Az OTI szanálásakor állásáról lemondott. 1931-ben közgazdasági doktorátust szerzett Budapesten, a Közgazdasági Egyetemen. Közben beutazta Európát, és szociálpolitikai témakörben angolul, franciául és németül is publikált.

Az 1930-as évek elején az újságírás felé fordult. Először a Reggel című ellenzéki lapnak lett a munkatársa. E lapban még szembeszállt a nacionalista irányzattal, és kritikusan szemlélte a Gömbös-kormány lépéseit. 1933-ban belépett a Kisgazda Pártba, majd kedvező véleményt formálva a nemzetiszocialista Németországról átértékelte állásfoglalását. 1933-ban az Új Magyarság újságírója lett, majd Gömbös támogatójává szegődött.

1935-ben pártonkívüli programmal képviselővé választották Dombóváron a Gömbös Gyula támogatásával létrejött Reformnemzedék színeiben. A képviselőházban feltűnt nagy szónoki erejével.

1936-ban megházasodott, feleségül vette az elvált, nagyváradi születésű Fényes Annát.

1937-ben a nemzetiszocialista Nemzeti Front tagja lett, a parlamentben is őket képviselte. Belső ellentétek hatására 1939 januárjában elhagyja a pártot.

1939-ben ismét Dombóváron jutott mandátumhoz a Magyar Élet Pártja képviselőjeként. Különös gyakorisággal tiltakozott az első és második zsidótörvény számos kibúvót megengedő végrehajtása ellen. Követelte, hogy rekesszék ki a zsidókat a gazdasági élet minden területéről. Később átlépett az Imrédy Béla alapította Magyar Megújulás Pártjába. A párt leginkább tevékeny nemzetgyűlési képviselője lett. Képviselői ideje alatt közel húsz esetben szerepelt a neve a mentelmi bizottság előtt, sajtó útján elkövetett rágalmazás, kihágás, párviadal, becsületsértés stb. miatt.

1941 májusától a Magyar Futár című politikai hetilap fő- és felelős szerkesztője lett. Lapja szellemiségét angolszász- és szovjetellenesség, valamint antiszemitizmus jellemezte. 1944 szeptemberében egyik szervezője lett a „kiugrást” megakadályozni szándékozó Törvényhozók Nemzeti Szövetségének. A hungarista hatalomátvétel után, 1944. október 16-án létrejött háromtagú kormányzó tanács egyik tagja. Emellett a Szálasi kormányban vallás- és közoktatási miniszter lett. Az 1945. február 23.-i Koronatanácson történt, Szálasival való összetűzés után lemond miniszterségéről és a Kormányzótanácsban betöltött tisztségéről.

Rajniss neve 1945 nyarán már ott szerepelt a háborús főbűnösök listáján. Pere 1945. november 28. – december 7. között zajlott le a Népbíróság előtt. Háborús és népellenes bűntettekért halálra ítélték. A kivégzésére 1946. március 12-én került sor, Szálasi Ferencsel és társaival egy napon, reggel 8 órakor.

(Forrás: wikipedia.hu, Magyar életrajzi lexikon 1982. (2. kötet p. 472. ADT) és az alábbiakban közölt cikkek)

90	17	23	† Mária	—	leány	trócsány	—	Rajnisz Ferenc sz. 1881. r. k. munkás Bártfa Greszák Mária 5-68 r. k.
91	24	26	Ferenc Jakab	fiú	—	trócsány	—	Rajnisz Ferenc sz. 1881. r. k. munkás Bártfa Blaskovics Mária 5-68 r. k.
92	22	26	† János	fiú	—	trócsány	—	Miscsik János sz. 1881. r. k. szőlő Bártfa Látán Anna 5-44 r. k.

Rajniss Ferenc születési anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Bártfa – Egyházi anyakönyvek)

Folyó- szám	A bejegyzés ideje (év, hó, nap)	Az elhalá- lkozás ideje (év, hó, nap, napszak, óra)	Az elhalt					Az elhalálozás helye, ha az elhalálozás nem az elhalt lakásán történt	A halál oka
			családi és utóneve, állása (foglalkozása), lakóhelye	vallása	élet- kora	házastársának családi és utó- neve	szüleinek családi és utó- neve		
175	1946 márc. 18.	1946. márc. 18. d.e. 9 óra	dr. Rajniss Ferenc Budapest Budapesti Kereskedelmi és Közlekedési Egyetem	r. kat.	53 éves	Fr. Enyke Ebner	nehai Rajniss János nehai Blaskovich Anna	Budapest Központi Kórház a 1.	szívinfarktus alag- ban keze- lve

Rajniss Ferenc halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Budapest – Halotti anyakönyvek)

IV. ÉVFOLYAM.	
1. Bancsik János, sz. 1893. jan. 23. Székelyhid, Biharvm. ref. 4 gimn. a. kisbirtokos.	
Csicsmányi Géza, sz. 1895. máj. 19. Ujkigyós, Békésm. rk. 4 gimn. a. kántortanító.	
Kálnoky Ernő, sz. 1895. jan. 24. Ujpalota, Biharvm. rk. 4 polg. a. malommester.	
Rajniss Ferenc, sz. 1893. július 24. Bártfa, Sárosm. rk. gyámja tanító, mgt.	
Ruszt Ferenc, sz. 1891. aug. 15. Margitta, Biharvm. rk. 4 gimn. a. †.	

(Forrás: 1911. Iskolai értesítők – Katolikus tanítóképző intézet, Nagyvárád (p. 50. ADT))

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

Pesti Napló 1929. október 08. (80. évfolyam 228. szám p. 5. ADT)

Masaryk köztársasági elnök bizalmas nyilatkozata a revízióról.

A Pesti Napló vasárnapi számában tudósítást közöltem egy beszélgetésről, amelyet *Rajniss Ferenc* a Társadalombiztosító Intézet aligazgatója folytatott Masaryk csehszlovák köztársasági elnökkel. E beszélgetésben Masaryk elnök megerősíti azt a nyilatkozatát, amelyet 1923-ban előttem tett és amelyet 1923 húsvétján a Budapesti Hírlap hasábjain ki is adtam. . . .

Rajniss Ferenc nyilatkozata

Rajniss Ferenc, akinek Masarykkal folytatott beszélgetéséről adott hírt Pályi Ede, ma az *Esti Kurír*-ban a következő nyilatkozatot tette:

„Pályi Ede úrral tisztán magánbeszélgetést folytattam. A beszélgetés nyilvánosságra hozatalára néki felhatalmazást nem adtam. Arra a kérdésre, hogy Pályi cikke megfelel-e a valóságnak, azt kell mondanom, hogy egyes hangsúlyozási hibáktól eltekintve, a cikk lényegében megfelelt a valóságnak.

Kis Újság 1935. április 02. (48. évfolyam 75. szám p. 4. ADT)

Pallavicini dombóvári bukása.

Senki sem gondolt arra, hogy Pallavicini György őrgrófot Dombóvárrott bárki is kibuktassa, hiszen a mostaninál sokkal nehezebb küzdelmet vívott a hivatalos jelölttel, Kállay Miklós volt kereskedelmi államtitkárral szemben az 1931-es választás alkalmával.

Mégis az történt, hogy *Rajniss Ferenc* több mint háromezer szótöbbséggel győzött vele szemben.

Amikor a választás megindult, négyezeres többséggel számoltak, délben már háromjegyű számokról beszéltek: 800 főnyi győzelemben reménykedtek. Egyik-másik községben azonban észrevehető volt a baj. Ezekben csak a *Rajniss-párti* korteseknek volt szabad közlekedni, a Pallavicini választókat várakozással fárasztották. Így hát nem keltett meglepetést öt óra felé az a hír, hogy Pallavicini helyzete romlott. Fél hatkor el is hagyta Dombóvárt és visszautazott Budapestre.

Prágai Magyar Hírlap 1936. július 08. (15. évfolyam 153. szám p. 5. ADT)

Rajniss Ferenc párbaja.

Budapesti szerkesztőségünk jelenti telefonon:

Rajniss Ferenc országgyűlési képviselő és Bálint Gyula hírlapíró ma délelőtt kardpárbajt vívott egymással. Bálint már az első összecsapásnál a jobb arcán súlyos sebet kapott, mire a segédek beszüntették a párbajt. A felek nem békültek ki. A párbajra két ujságcikk adott alkalmat. *Rajniss* az Uj Magyarországban foglalkozott dr. Baschnak, a magyarországi német kisebbség egyik vezetőjének politikai szereplésével. Bálint a Magyar Hírlapban válaszolt a cikkekre és kifogásolta, hogy *Rajniss* csak nagyon enyhe jelzőket talált Basch politikai működésére.

Képviselőházi irományok 1938. (IX. kötet p. 322. ADT)

A képviselőház mentelmi bizottságának jelentése sajtó útján elkövetett rágalmazás vétségével gyanúsított Rajniss Ferenc országgyűlési képviselő mentelmi ügyében.

Tisztelt Képviselőház!

A budapesti kir. főügyészség 1.147/1938. f. ü. szám alatt *Rajniss Ferenc országgyűlési képviselő* mentelmi jogának felfüggesztését kérte, mert a budapesti kir. büntető törvényszék B 7.403/9-1937. számú megkeresése szerint ellene a bíróság, mint felelős szerkesztő ellen Louis Rittenberg főszerkesztő newyorki lakos főmagánvádló feljelentésére büntető eljárást indított az „Új Magyarság” című politikai napilap 1937. évi március hó 19. napján kiadott 63. számában megjelent „Nincs semmi új a nap alatt!” feliratú cikk tartalma, de különösen annak következő kitételei miatt:

„A főszerkesztői széket az eddigi politikai szerkesztő, Louis Rittenberg foglalta el, akinek életéről és szokásairól az amerikai lapok jópénzért, rokonszenves cikkeket közöltek, amikor új pozícióját elfoglalta.”

A cikk egész tartalma, de különösen ezek a kitételek az 1914. XLI. t.-e. 1. §-ába ütköző, a 3. §. 2. bekezdése szerint minősülő sajtó útján elkövetett rágalmazás vétéségének jelenségeit látszik feltüntetni.

A szóbanforgó hírlapi közlemény névtelenül jelent meg, azonban az előzetes nyomozás során megállapítást nyert, hogy a cikk szerzője *Rajniss Ferenc országgyűlési képviselőt*, mint szerzőt terheli a sajtójogi felelősség a St. 33. §-a értelmében.

A bizottság megállapította, hogy a megkeresés illetékes hatóságtól érkezett, az összefüggés nevezett képviselő személye és a vélelmezett bűncselekmény között nem kétséges, zaklatás esete nem forog fenn, javasolja a t. Képviselőháznak, hogy *Rajniss Ferenc országgyűlési képviselő* mentelmi jogát ebben az ügyben függeszse fel.

Kelt Budapesten, a képviselőház mentelmi bizottságának 1938. évi február hó 10. napján tartott ülésében.

Bérmunkás 1938. április 09. (26. évfolyam 1002. szám p. 7. ADT)

. . . . A cikk elmondja, hogy az „Uj Magyarság” egyik igazgatósági ülésén *Rajniss* felelősségre vonta Milotayt bizonyos bevételekre vonatkozólag, amira Milotay ingerülten rátámadt *Rajnisra* ezekkel a szavakkal: - Így mersz velem beszélni, te strici?!

Ezek a sziszegve kimondott szavak indították el a cikk szerint a tettlegesség lavináját a két félelem és gáncsnélküli lovag között. *Rajniss Ferenc* csattanó telitalálattal arcon ütötte Milotayt, aki erre fölkapta íróasztaláról a tintásüveg tömör tartóját és főmunkatársa fejéhez vágta. Viszont *Rajniss* hisztérikus haraggal kezdett kiáltozni és többször ismételte a kérdést: - Ki a strici?!

Közben felkapott egy széket és irtózatossággal csapásokkal kék-re-zöldre verte az elegáns főszerkesztőt.

Magyar Nemzet 1939. május 31. (2. évfolyam 122. szám p. 3. ADT)

Tolna vármegye.

Egyéni kerület: Dombóvár

Rajniss Ferenc kisg. 9.129

Lezsák Ferenc kisg. 2.922

Tolnamegyei Újság 1939. június 03. (21. évfolyam 44. szám p. 1. ADT)

A dombóvári választókerületben *dr. Rajniss Ferenc* MÉP jelölt 6886 szótöbbséggel nyerte el a mandátumot. (*Dr. Rajniss Ferenc*re 10.265 s *Lezsák Ferenc*re 3.379 érvényes szavazat jutott.

Magyar Országod Tudósító 1943. április 04. (2. törvényszéki kiadás ADT)

Felmentették Rajniss Ferencet a sajtórágalmazás vádja alól.

Több alkalommal megemlékeztünk már arról a sajtórágalmazási pörről, amelynek vádlottja *Rajniss Ferenc* országgyűlési képviselő volt. *Rajniss* az Uj Magyarság 1939 januári számában „Marxista-zsidó diktatura a munkásszövetkezetekben” és „A dolgozók és a zsidó paraziták” címmel két cikket írt, amelyekben az Általános Fogyasztási Szövetkezet vezetőségének ügyvitelével foglalkozott. A cikkek szerint ezt a szövetkezetet csupán a százszor becsapott, elárult, kifosztott magyar munkásság áldozatkészsége és a magyar állam támogatása mentette meg a csődtől, mert a szövetkezet a jelenlegi körülmények között és a mostani vezetőség kontár uralma alatt feltétlenül és feltartóztathatatlanul el fog pusztulni. Az újságcikkben foglaltakért tett aztán bűnvádi feljelentést az Általános Fogyasztási Szövetkezet vezetősége nevében *Peyer Károly* országgyűlési képviselő és *Györki Imre* dr. ügyvéd, *Rajniss Ferenc* ellen sajtó utján elkövetett rágalmozás vétsége miatt.

Demokrácia 1945. június 17. (4. évfolyam 10. szám p. 5. ADT)

Az utóbbi évek egyik legtöbbet szereplő, legtöbbet emlegetett és alighanem egyik legkárosabb politikusa *Rajniss Ferenc* volt. Az 1935-ös választásokon került a parlamentbe, mint a reformnemzedék jelöltje, a dombóvári választókerületben, őgróf *Pallavicini Györggyel*, a kerület régi képviselőjével szemben. A reformnemzedékig meglehetősen változatos volt *Rajniss Ferenc* útja. Tanító volt, éveket fogságban töltött, majd külföldön járt, azután aligazgatója lett az OTI-nak, ahol a szanálási akció idején önként mondott le az állásáról. Újságíró lett, de ekkor még baloldali lapokba írogatta cikkeit, berlini leveleiben a náciizmust támadta és 1934-ben részt vett azon az újságíró-utazáson, melyet a Dolfuss-kormány a külföldi újságírók számára az Ausztriában egyre erősebb megnyilvánuló náci-propaganda ellensúlyozására rendezett.

A következő években aztán teljesen megváltozott, átlendült a jobboldalra. Az Új Magyarország cikkírója lett és ennek a lapnak a hasábjain kezdte meg azt a káros tevékenységet, amelynek jelentős szerepe volt azokban az áramlatokban – amelyek az elkövetkezendő években Magyarországot hatalmukba kerítették - és azokban az eseményekben, amelyek előbb 1944 március tizenkilencedikéhez, majd október tizenötödikéhez vezettek. *Rajniss* mint náciellenes újságíró kezdte közéleti pályafutását és végezte mint – Szálasi kultuszminisztere. . . .

Demokrácia 1945. június 24. (4. évfolyam 11. szám p. 3. ADT)

A dombóvári főkortese.

A legszorgalmasabb levélváltást *Rajniss Ferenc* választókerületében Koralewski Géza, dombóvári műtőorvossal s egyben a Dombóvár és Vidéke szerkesztőjével folytatta, aki *Rajniss* bizalmasa, főkortese és választókerületi ügyeinek intézője volt. (Tárgyilagosan elismerjük, hogy később, a német kérdésben szembefordult *Rajnissal*.)

A dombóvári főkortese még a következőkre kéri a képviselő urat:

„A szakcsi orvvadászok felkerestek, hogy kérdezzem meg Tőled, mi van a kegyelmi kérvényükkel? Január 8 óta a dombóvári főbírói fogda vendégei. Állítólag kegyelmi kérvényüket Neked küldték el a feladóvevény tanúsága szerint december 6-án. Légy szíves érdeklődni ebben az ügyben. Hallom még mindig beteg vagy. Javulj meg mielőbb.”

Ezt a felszólítást, a levél utolsó mondatát, megfogadhatta volna *Rajniss Ferenc*

Makói Népújság 1945. október 24. (1. évfolyam 221. szám p. 1. ADT)

Rajniss bűnügyének tárgyalását Dombóváron kéri megtartani.

Az Itteni Nemzeti Bizottság egyhangú határozat alapján kéri a budapesti népügyészséget, hogy *Rajniss Ferencet* Dombóváron állítsák Népbíróság elé és ott hajtsák végre az ítéletet, miután *Rajniss* két ízben volt Dombóvár képviselője és innen indult el politikai pályafutása.

Délmagyarország 1945. december 06. (2. évfolyam 276. szám p. 3. ADT)

Milyen anyagi támogatást kapott Rajniss a németektől.

Hogyan lett a zsidóbarát, liberális Rajnissból uszító antiszemita és vad nyilas? – Lázár Miklós és Zsolt Béla vallomása a Rajniss-perben.

Rajniss Ferenc bűnperének mai tárgyalásán folytatták a tanúkihallgatásokat.

Az első tanú dr. Klár Zoltán orvos volt, aki előadta, régebben ismeri *Rajnisst*. *Rajniss* „Magyar Futár”-ának rendkívül bomlasztó hatása volt, mert a legkisebb faluban is százsámra kelt el a lapja. *Rajniss* egész sajtótevékenysége arra irányult, hogy a németeket behozza az

országba és a német uralmat megteremtse Magyarországon. Az a szempont vezette, hogy autón járhasson és nagy ruhatárral rendelkezék.

A következő tanú Lázár Miklós, a „Reggel” volt főszerkesztője. Elmondotta, hogy *Rajniss* az „Esti Kurír” szerkesztőségében ismerkedett meg. *Rajniss* még Nürnbergből küldött tudósítást a „Reggel” számára és ebben azt írta, hogy hiábavaló a nácik gigantikus organizációja, mert Hitler és a nemzeti szocializmus nem kerülhet uralomra.

Ami *Rajniss Ferenc* jobboldali beállítottságát illeti – folytatta Lázár Miklós tanúvallomását – meg kell állapítanom, hogy az alatt a tizenegy hónap alatt, amikor *Rajniss* az én lapom munkatársa volt, egy fikarcnyit sem tapasztaltam az ő jobboldaliságától. Hogy antiszemita lett volna, az pedig egyenesen komikus. Hiszen baráti körében nagy számban voltak zsidók és legjobb barátja egy dr. Gerle nevű zsidó ügyvéd volt, akit később a Gestapo elhurcolt és meggyilkolt.

Rajniss az elnök közbevetett kérdésére kijelenti, hogy a tanú vallomása nagyjában fedi a valóságot. – Hogyan lehetett ön náci ellenes publicistából németbarát? – kérdi az elnök. *Rajniss* hosszasan válaszol a kérdésre s azt próbálja magyarázni, hogy nem volt meggyőződéses németbarát, amíg az Anschluss nem következett be. Kompromisszumos megoldás lehetőségében bízott. A védő és a vádlott még néhány kérdést intéztek Lázár Miklóshoz, majd az elnök szünetet rendelt el.

Szünet után Zsolt Béla író és újságíró tanúkihallgatására került sor. A tanú előadta, hogy 1939-ben névtelen levelet kapott, amelyben az állott, hogy a berlini filmklubban egy bágyoni Váró Andor nevű zugújságíró részegen csapkodta az asztalt és azt kiabálta: „Nem lehet egy bűdös fillért sem kapni a németektől, mert minden pénzt *Rajniss* és Milotay kapnak.” Miután állandó harcban álltam az Új Magyarországgal, cikket írtam a névtelen levél alapján és azt írtam, hogy *Rajniss* és Milotay pénzt kapnak a németektől. Később Svájcban találkoztam a volt berlini magyar sajtóattaséval, aki pontosan informált arról, hogy milyen szubvenciókban részesültek a jobboldali lapok német részről. A tanú további kérdésekre kijelentette, hogy meggyőződése szerint a vádlott hajlandó volt mindenféle irányzat kiszolgálására. . . .

Délmagyarország 1946. március 02. (3. évfolyam 51. szám p. 1. ADT)

A NOT megerősítette Rajniss halálos ítéletét.

A népbíróság még a múlt év decemberében több rendbeli háborús bűncselekményekért kötél általi halálra ítélte *Rajniss Ferencet*. *Rajniss* és védője a halálos ítélet ellen fellebezést jelentett be. A NOT most foglakozott az ügyel. Az utolsó szó jogán *dr. Rajniss Ferenc* két órán keresztül beszélt. Azzal kezdte, hogy bűnösnek érzi magát, de nem mindegyik vádpont tekintetében. Részletesen kitért a vád különböző pontjaira, végül igazságos ítéletet kért. Az Országos Tanács ítéletében többrendbeli háborús és népellenes bűntettekben bűnösnek találta *Rajniss Ferencet* és kötél általi halálra ítélte. Bojta elnök arra utalt, hogy egy politikus

156.

felelőssége mindig nagyobb, mint egy magán emberé, mert amit tesz, az az egész nép sorsát érinti. Éppen ezért merénylet lenne a néppel szemben, ha a nyilas kormány valamelyik tagját nem a maximális büntetéssel sújtanák. . . .

Dr. Rajniss Ferenc
(Forrás: wikimedia commons)

Dr. Rajniss Ferenc (x-el jelölve) az országzászló avató ünnepségen Dombóváron.
(Forrás: Kecskeméti Közlöny képes híradója 1936. 10. 26. (245. szám p. 7. ADT))

157.

Dr. Rajniss Ferenc 1935-ben.

(Forrás: Budapesti Hírlap képmelléklete 1935. 04. 13. (p. 5. ADT))

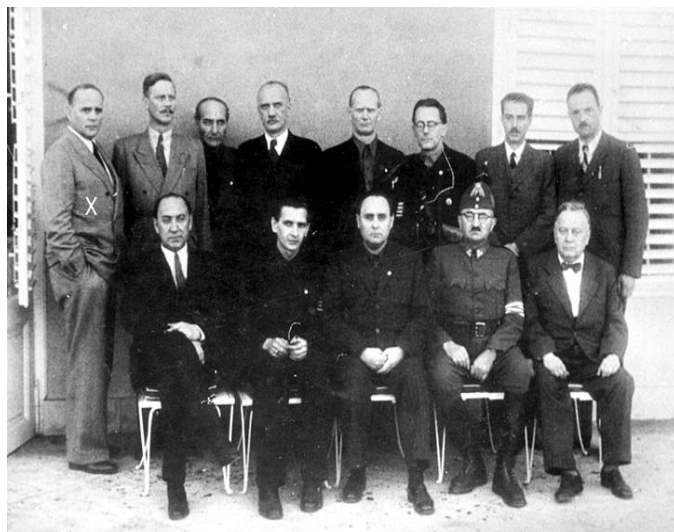

Dr. Rajniss Ferenc beszédet tart Dombóváron, a mozi udvarán.

(Forrás: Kecskeméti Közlöny képes melléklete 1936. 03. 29. (74. szám p. 7. ADT))

**Dr. Rajniss Ferenc beszédet mond a hősofnapi ünnepségen Dombóváron.
(Forrás: Kecskeméti Közlöny képes melléklete 1936 06. 07. (130. szám p. 2. ADT))**

**Dr. Rajniss Ferenc (x-el jelölve) a Szálasi kormány tagjaként.
(Forrás: wikipedia.org)**

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült Tóth Gyula úr, Dombóvár volt országgyűlési képviselőjének készülő könyvéhez.

Hivatkozások a cikkek mellett.

Az anyagot gyűjtötte és összeállította: Vati László Dombóvár, 2022. november 28.